

2.2**Opis skladnosti gradnje s prostorskimi akti in predpisi o urejanju prostora**

Predvidena gradnja posega na parcele navedene v spodnji tabeli in so po podatku zemljiškega katastra v investitorjevi lasti ali ima investitor na njih izkazano pravico graditi ter predstavljajo:

Zaporedna št.	Št.parcele	k.o. 1728	površina v m2- celota	Površina za GP	Namenska raba -GURS
1	153/36	Ljubljana mesto	7482	5538	Osrednja območja centralnih dejavnosti
2	352	Ljubljana mesto	131	131	Osrednja območja centralnih dejavnosti
3	353	Ljubljana mesto	1535	1535	Osrednja območja centralnih dejavnosti
4	153/34	Ljubljana mesto	4672	400	Ostale prometne površine
Parcele niso v gradbeni parceli.					
5	240/4	1727-Poljansko predmestje	252		Ostale prometne površine
6	240/18	1727-Poljansko predmestje	23		Ostale prometne površine
7	240/19	1727-Poljansko predmestje o	194		Ostale prometne površine 99%.1% površine cest

Gradbena parcela: 7604 m²

A – površina na stiku z zemljiščem : **2.538,4 m²**

B – tlakovane odprte bivalne površine: **4833,4 m²**

C – tlakovane prometne in funkcionalne površine : **232,2m²**

D – zelene površine/ m²

Veljavni prostorski akt:

Odlok o občinskem prostorskem načrtu Mestne občine Ljubljana – strateški del (Uradni list RS, št. 78/10, 10/11 - DPN, 72/13 - DPN, 92/14 - DPN, 17/15 - DPN, 50/15 - DPN, 88/15 - DPN, 12/18 - DPN in 42/18)

Odlok o občinskem prostorskem načrtu Mestne občine Ljubljana – izvedbeni del (Uradni list RS, št. 78/10, 10/11 – DPN, 22/11 – popr., 43/11 – ZKZ-C, 53/12 – obv. razl., 9/13, 23/13 – popr., 72/13 – DPN, 71/14 – popr., 92/14 – DPN, 17/15 – DPN, 50/15 – DPN, 88/15 – DPN, 95/15, 38/16 – avtentična razlaga, 63/16, 12/17 – popr., 12/18 – DPN, 42/18 in 78/19 – DPN, 59/22)

7. člen

Enote urejanja prostora:

EUP območja predvidene gradnje:

SL-189, SL-188 (objekt-stavba),

SL-242, SL-126, SL-183 (prestavitev kanalizacije).

8. člen

Funkcionalne enote:

Funkcionalna enota območja predvidene gradnje:

SL – Stara Ljubljana

9. člen

Namenska raba zemljišč:

Namenska raba območja predvidene gradnje:

(SL-188) CU – Osrednja območja centralnih dejavnosti;

(SL-189, SL-242, SL-183) - POd -druge prometne površine;

(SL-126) – PC površine pomembnejših cest.

10. člen

Splošni in podrobni prostorski izvedbeni pogoji

(3) Kadar so za EUP določeni PPIP, je treba upoštevati določila PPIP in tiste splošne prostorske izvedbene pogoje, ki jih PPIP ne spreminjajo.

Urbanistični pogoji v SL-189:

Če se za potrebe mirujočega prometa zgradi garažna stavba pod terenom, je treba dostavo za potrebe tržnice ter zbiranja in odvoza odpadkov urediti v 1. kletni etaži. Izjemoma je dopustna gradnja dela dozidave Mahrove hiše (v sosednji EUP SL-188), če je potrebna zaradi prezentacije arheoloških ostankov. Za potrebe mirujočega prometa se bo pod površino odprte tržnice zgradila podzemna garaža, ki je v kletnem delu povezana z Mahrovo hišo za dostop v stavbo in odprto tržnico. Dostava za tržnico in zbiranje ter odvoz odpadkov se vrši v 1.kletni etaži. Garaža bo imela 4 etaže;

Okoljevarstveni pogoji:

V območju naravne vrednote so dopustni posegi, ki naravne vrednote ne degradirajo in ohranjajo njeno celovitost. Gradnja pod nivojem terena je dopustna po določilih 78a. člena odloka OPN MOL ID.

Skladnost navedena pri 61.členu (varovana območja narave) in 78a. členu (podzemne vode).

Urbanistični pogoji v SL-188:

Dopustni sta dozidava ob zahodni strani Mahrove hiše in pozidava dela znotraj kareja. Zaščiteni divji kostanj na Vodnikovem trgu se lahko nadomesti z novim v neposredni bližini obstoječega.

Izvedla se bo rekonstrukcija Mahrove hiše; odstranil se bo zgrajen obstoječ prizidek k Mahrovi hiši in zgradil prizidek ob zahodni strani Mahrove hiše. Prizidek se v kletnem delu zgradi tudi pod atrijem; atrij se bo v celoti pokrtil s streho.

11. člen Dopustni objekti in dejavnosti namenske rabe

CU – Osrednja območja centralnih dejavnosti;

1. Dopustni objekti in dejavnosti:

- **11220 Tri- in večstanovanjske stavbe,**
- *11302 Stanovanjske stavbe za druge posebne družbene skupine,*
- *11301 Stanovanjske stavbe z oskrbovanimi stanovanji,*
- **12112 Gostilne, restavracije in točilnice,**
- *12111 Hotelske in podobne stavbe za kratkotrajno nastanitev,*
- *12120 Druge gostinske stavbe za kratkotrajno nastanitev: samo mladinska prenočišča,*
- **12201 Stavbe javne uprave,**
- *12202 Stavbe bank, pošt, zavarovalnic,*
- *12203 Druge poslovne stavbe,*
- *12204 Konferenčne in kongresne stavbe,*
- **12301 Trgovske stavbe (tudi nepokrite tržnice),**
- *12304 Stavbe za storitvene dejavnosti, razen avtomehanske delavnice,*
- *12610 Stavbe za kulturo in razvedrilo,*

- 12620 Muzeji, arhivi in knjižnice,
- 12630 Stavbe za izobraževanje in znanstvenoraziskovalno delo,
- 12640 Stavbe za zdravstveno oskrbo,
- 12650 Stavbe za šport,
- 12721 Stavbe za opravljanje verskih obredov,
- 24110 Športna igrišča,
- 24122 Drugi gradbeni inženirski objekti za šport, rekreacijo in prosti čas,
- 12740 Druge stavbe, ki niso uvrščene drugje: samo gasilski domovi s spremljajočim programom,
- 12420 Garažne stavbe: samo garaže in kolesarnice.

(Mahrova hiša)- 11220 Tri- in večstanovanjske stavbe, 12201 Stavbe javne uprave, 12112 Gostilne, restavracije in točilnice, - 12301 Trgovske stavbe (tudi nepokrite tržnice),

Pod – Druge prometne površine:

1. Dopustni objekti in dejavnosti:

- 12420 Garažne stavbe: samo garaže pod terenom,
- objekti in ureditve trgov, ploščadi, peš površin.

12420 garažne stavbe

Gradnja podzemne garažne hiše in ureditev površine odprte tržnice in ostalih peš površin v območju.

PC – površine cest

Ureditev – prestavitev komunalnih vodov v cestni površini;

Razdelitev celotnega objekta (Mahrova hiša) po procentu namembnost CC-SI:

11220 Tri in večstanovanjske stavbe	2 %
12301 – Trgovske stavbe	50 %
12201 – Stavbe javne uprave	32,2%
12112 – Gostilne, restavracije in točilnice	8,5%
12420 - Garažne stavbe	7.3%

12.člen Drugi dopustni objekti in posegi v prostor

(1) Če ta odlok ali drug predpis ne določa drugače, so na celotnem območju OPN MOL ID ne glede na določbe 11. člena tega odloka dopustni tudi naslednji objekti in drugi posegi v prostor:

1. komunalni objekti, vodi in naprave:

- za oskrbo s pitno in požarno vodo,
- za odvajanje in čiščenje komunalne in padavinske odpadne vode,
- za distribucijo zemeljskega plina,
- za daljinsko ogrevanje in hlajenje,
- za javno razsvetljavo in semaforizacijo,
- za distribucijo električne energije napetostnega nivoja do vključno 20 kV,
- objekti, vodi in naprave okoljske, energetske in elektronske komunikacijske infrastrukture, če so izvedeni v sklopu drugega objekta, ki ga je na območju dopustno graditi,

V sklopu izgradnje podzemne garaže je potrebno zaradi gradnje prestaviti sledeče podzemne vode GJI: meteorno kanalizacijo,

fekalno kanalizacijo,

vodovod,

telekomunikacije in

dograditi del plinskega omrežja in

del elektroenergetskega omrežja.

Potek prestavitve je razviden v lokacijskem prikazu komunalne ureditve 3.6.

13. člen Vrste dopustnih gradenj in spremembe namembnosti:

(1) Če ta odlok ali drug predpis ne določa drugače, se v zvezi s posegi v prostor, ki so dopustni na podlagi tega odloka, lahko izvajajo naslednje gradnje:

- novogradnja,
- rekonstrukcija objekta,
- nadomestna gradnja,
- odstranitev objekta,
- vzdrževanje objekta,
- sprememba namembnosti;

Na objektu Mahrove hiše se je predvidena odstranitev dela objekta, rekonstrukcija obstoječega objekta, novogradnja prizidka in novogradnja podzemne garaže.

Kot novogradnja se izvede tudi zunanja ureditev odprte tržnice:

Vodnikov trg bo še naprej ohranil značaj zelenega prostora. Današnja zasaditev na živilski tržnici se odstrani in nadomesti z novo. Po prenovi bo na trgu 30 dreves zasajenih v rastru cca. 10 x 11,5m. Raster zasaditve je usklajen z osnovnim rastrom postavitve premičnih stojnic ter zagotavlja ustrezno dostopnost uporabnikom tržnice in manipulacijo, dostavo prodajalcem. Na novo se zasadi tudi večje samostojno drevo (zaščiteno kostanj) na okvirnem mestu današnjega. Izbor ustreznih dreves, njihova zasaditev in zagotovitev ustreznih rasnih pogojev bo usklajena in potrjena s strani arborista. Celotno območje tržnice je namenjeno peš prometu. Ureditev terena, ki sledi obstoječi rahlo pada od južnega roba proti severnemu v manjšem naklonu. Tlakovanje je urejeno brez grajenih ovir in v celoti dostopno tudi gibalno oviranim osebam.

(2) Gradnje, določene v prvem odstavku tega člena, razen odstranitve objekta, so dopustne samo na zakonito zgrajenih objektih.

Rekonstrukcija se izvede na Mahrovi hiši, ki je zakonito zgrajeni objekt, ki je varovana kulturna dediščina : EŠD 5925; Ime enote: Ljubljana - Palača Krekov trg 10.

(3) Prizidani del objekta je treba priključiti na obstoječi komunalni priključek objekta, h kateremu se izvaja dozidava ali nadzidava;

Za objekt se bodo izvedli novi priključki ali se bodo obnovili obstoječi.

(11) Če ni s tem odlokom določeno drugače, je sprememba namembnosti zakonito zgrajenih objektov dopustna, kadar je nova namembnost v skladu s pretežno namembnostjo območja iz 9. in 11. člena tega odloka;

Mahrova hiša je zakonito zgrajeni objekt. Obstoječa namembnost delno ostane, dodane pa ji bodo še nove namembnosti.

(17) Vse novo zgrajene ali rekonstruirane stavbe morajo biti zgrajene energetske varčno v skladu s predpisi, ki določajo učinkovito rabo energije v stavbah;

Projektna dokumentacija za izvedbo gradnje za prizidek bo izdelana tako, da bodo izpolnjene vse zahteve z vidika zagotavljanja izpolnjevanja bistvene zahteve varčevanja z energijo in ohranjanja toplote, kar bo razvidno iz elaborata o učinkoviti rabi energije v stavbah ter iz izkaza energijskih lastnosti stavbe. Zahteve elaborata bodo upoštevane v vseh načrtih, ki bodo sestavljali projektno dokumentacijo za izvedbo gradnje. Predvidena gradnja je zasnovana tako, da je predvidena ustrezna toplotna zaščita, objekt kot celota pa ne bo presegal dovoljene letne potrebne toplote za ogrevanje in dovoljene letne dovedene energije za svoje delovanje.

Mahrova hiša je spomeniško zaščiteno objekt in se Pravilnik o učinkoviti rabi energije v stavbah upošteva, kjer je tehnično izvedljivo in dovoljeno s strani Zavoda za varstvo kulturne dediščine.

15. člen Tipi objektov:

C- Stavba s svojevrstno oblikovno in zazidalno zasnovo (kot na primer cerkev, stavbe za izobraževanje, znanstvenoraziskovalno delo in zdravstvo, poslovne stavbe in druge stavbe, ki jih zaradi svojstvenega oblikovanja ni mogoče umestiti med druge tipe stavb);

Za EUP SL-188 je predpisan tip objekta C. Objekt je trgovsko-poslovno-gostinski objekt v katerem so tudi 3 stanovanja. Objekt Mahrove hiše je varovana kulturna dediščina in so za projektiranje izdani kulturnovarstveni pogoji s strani ZVKDS OE Ljubljana št. 35102-1038/2014-33, izdani dne 26.4.2022., ki so upoštevni pri celoviti rekonstrukciji in novogradnji -prizidavi v DGD.

16. člen Oblikovanje objektov in barve fasad:

(1) Če s tem odlokom ni določeno drugače, je oblikovanje objektov določeno s tipom objekta, velikostjo in zmogljivostjo objekta, namembnostjo objekta in z regulacijskimi elementi, prikazanimi na karti 3.1

»Prikaz območij enot urejanja prostora, podrobnejše namenske rabe in prostorskih izvedbenih pogojev«.

Oblikovanje je določeno s tipom objekta C- Stavba s svojevrstno obliko; glej odgovor pri 15. členu;
(3) Prizidava obstoječih objektov mora biti oblikovno usklajena z objektom, ob katerem ali na katerem se gradi.

Prizidava k Mahrovi hiši povzema višinske gabarite obstoječega objekta. Z obstoječim objektom so skladni tudi nakloni strešin ter linije fasad. Oblikovanje prizidave je nevpadljivo in podrejeno obstoječemu objektu ter skladno s kulturnovarstveni pogoji, ZVKDS OE Ljubljana št. 35102-1038/2014-33, izdani dne 26.4.2022 in ostalimi merili ZVKDS.

(4) Na objektih, ki mejijo na javne površine (trgi ali pločniki), je na podlagi soglasja organa Mestne uprave MOL, pristojnega za promet, dopustno graditi napušče, nadstreške in konzolno oblikovane stavbne dele (balkoni, lože) tako, da segajo tudi nad javno površino s konzolnim previsom. Konzolni previsi stavbnih delov so lahko široki do 2,50 m, dvignjeni najmanj 5,00 m nad koto pritličja in ne smejo presegati 50 % površine fasade. Previsi objektov nad javnimi površinami morajo biti izvedeni tako, da je zagotovljena varnost uporabnikov javnih površin (dež, sneg, ledene sveče) in da ne ovirajo vožnje vozil in delovanja gasilskih vozil v skladu s predpisi, ki določajo površine za gasilce ob zgradbah.

Površina pod previsnim delom prizidka pripada samemu objektu in ni del javne površine. Previsni del predstavlja zaščito vhodov v komunikacijska jedra in klančine v pokrit atrij ter hkrati odmik vhodov iz javnega prostora odprte tržnice.

(5) Frčade ne smejo biti višje od višine slemena strehe. Frčade na strehi stavbe, pri dvojčkih in pri hišah v nizu morajo biti oblikovno usklajene. Višina posamezne frčade ne sme presegati 1/2 višine strehe. Višina frčade je projekcija celotne višine frčade (od najnižje točke odprtine v strehi, potrebne za izvedbo frčade, do najvišje točke strehe frčade) na vertikalno ravnino. Skupna dolžina frčad ne sme presegati 1/3 dolžine strešine. Na območjih, varovanih s predpisi s področja kulturne dediščine, lahko organ, pristojen za varstvo kulturne dediščine, določi tudi drugačne pogoje;

Obstoječe frčade na strehi obstoječe Mahrove hiše se odstranijo. Streha prizidka nima frčad. Prizidek oblikovno usklajen po zahtevah v kulturnovarstvenih pogojih ZVKDS.

6) Osvetlitev prostorov izkoriščenega podstrešja je dopustna tudi z različnimi oblikami strešnih oken oziroma frčad.

Prostori mansardne etaže obstoječe Mahrove hiše so osvetljeni s horizontalnima pasovoma zasteklitve v ravnini strehe. Pasova sta umeščena v spodnjem pasu strešin na zunanji strani stavbe ter na strani proti atriju. Navedena osvetlitev je opredeljena v kulturnovarstvenih pogojih.

(8) Barva fasad objektov se določi v OPPN oziroma v projektu za pridobitev gradbenega dovoljenja. Fasade objektov, v katerih so stanovanja, ne smejo biti signalnih ali fluorescentnih barv, to je barv, ki so v prostoru izrazito moteče in niso tradicionalne (na primer citronsko rumena, živo zelena, intenzivno vijolična, živo roza, turkizno modra). Prav tako ni dopustna kombinacija signalnih ali fluorescentnih barv med seboj;

Fasada obstoječe Mahrove hiše je svetlejša bež barve. Pred začetkom gradnje bo ZVKDS izvedel sondažno raziskavo ometov na podlagi katere bo določena barva in struktura fasade po prenovi

(9) Vsi novo zgrajeni ali rekonstruirani objekti v javni rabi in stanovanjske stavbe z več kot desetimi stanovanji morajo funkcionalno oviranim osebam zagotavljati dostop, vstop in uporabo brez grajenih in komunikacijskih ovir v skladu s predpisi za projektiranje objektov brez grajenih ovir.

Predvidena gradnja je zasnovana tako, da bo omogočena uporaba objekta vsem ljudem, ne glede na njihovo morebitno trajno ali začasno oviranost. Dostopi v stavbe so brez grajenih ovir. Obstoječa Mahrova hiša je spomeniško zaščiten objekt, pri njeni prenovi so možna posamezna odstopanja pri rešitvah za ovirane osebe skladno z merili ZVKDS.

17. člen Ureditev okolice objektov s pritličjem v javni rabi:

(1) Prostor med nestanovanjsko stavbo, namenjeno javni rabi, ali večstanovanjsko stavbo s pritličjem v javni rabi ter EUP z namenskima rabama PC in POd ali regulacijsko linijo javne površine je treba urediti tako, da s predprostori sosednjih stavb tvori usklajeno celoto.

(2) Za projekt zunanje ureditve predprostora stavbe iz prvega odstavka tega člena je treba v postopku za pridobitev gradbenega dovoljenja pridobiti soglasje organa Mestne uprave MOL, pristojnega za urejanje prostora.

Objekt –Mahrova hiša z novim prizidkom se bo v svoji novi funkciji zaprte tržnice funkcionalno navezal na zunanji odprti prostor – površino odprte tržnice, ki je območje POd.

18. člen Oblikovanje višinskih razlik stavbnega zemljišča

V območju ni višinskih razlik terena;

19. člen, 20. člen, 21. člen, 22.člen; Določanje velikosti objektov; Stopnja izkoriščenosti parcele, namenjene gradnji; Višina stavb ; Višina nestanovanjskih objektov glede na namensko rabo

Merila za določanje velikosti objektov so:

- faktor izrabe (FI) max /
- faktor zazidanosti (FZ) /
- faktor odprtih bivalnih površin (FBP) /
- faktor zelenih površin (FZP)/

V območju SL-188 faktorji niso predpisani; tudi s PPIP niso predpisane višine objekta.

V območju SL-189 je predpisana gradnja pod nivojem terena. Faktorji niso predpisani.

Velikost objektov določajo tudi ukrepi za zagotavljanje požarnovarnostnih odmikov, ki omogočajo dostop gasilskih vozil v skladu s SIST DIN 14090 oziroma ločitev zaradi omejevanja širjenja požara na sosednje objekte.

Odmiki od sosednjih objektov na Kopitarjevi ulici so obstoječi (cestna površina). Novi prizidek bo zgrajen zahodno od Mahrove hiše v gabaritih določenimi s kulturnovarstvenimi pogoji.

23. člen Regulacijske črte:

(1) Regulacijske črte določajo urbanistične razmejitve ali razmejitve površin javnega in zasebnega interesa. Delijo se na naslednje kategorije:

- a) *regulacijska linija (RL) je črta, ki obstoječe in predvidene javne površine ločuje od površin v zasebni lasti,*
- b) *regulacijska linija industrijskega tira (RLit) je črta, ki ločuje površine industrijskega tira od drugih površin,*
- c) *regulacijska linija vodotokov in vodne infrastrukture (RV) je črta, ki ločuje območje vodotoka in vodne infrastrukture pod mostovi, nadvozi in podobno od drugih površin,*
- č) *regulacijska linija trgov (RT) je črta, ki označuje površine, namenjene ureditvi trgov, ploščadi in peš površin,*
- d) *regulacijska linija objektov okoljske in energetske infrastrukture (ROE) je črta, ki ločuje površine, namenjene podzemnim in nadzemnim objektom okoljske in energetske gospodarske javne infrastrukture, od drugih površin,*
- e) *gradbene črte, ki se delijo na podkategorije:*
- *gradbena linija (GL) je črta, na katero morajo biti z enim robom fasade postavljeni objekti, ki se gradijo na zemljiščih ob tej črti. Odstopanja od gradbene linije so dopustna za največ 1,20 m v notranjost gradbene parcele, vendar največ v 1/3 dolžine fasade objekta. Gradbeno linijo lahko presegajo balkoni, napušči in nadstreški nad vhodi, komunalni priključki, parkirišča in ograja k objektu, urbana oprema ter spominska obeležja,*
 - *gradbena meja (GM) je črta, ki je načrtovani objekti pod zemljo, na terenu in v nadstropjih ne smejo presegati, lahko pa se je dotikajo ali pa so od nje odmaknjeni v notranjost gradbene parcele. Gradbeno mejo lahko presegajo komunalni priključki, parkirišča in ograja, ki spadajo k objektu, urbana oprema ter spominska obeležja,*
 - *gradbena meja v nadstropjih (GMn) je črta, ki je načrtovani objekti ne smejo presegati v nadstropjih nad pritličjem, lahko pa se je dotikajo ali pa so od nje odmaknjeni v notranjost gradbene parcele; kadar je določena GMn, v nadstropjih nad pritličjem GM ne velja,*
 - *gradbena meja pod zemljo (GMz) je črta, ki je načrtovani objekti ne smejo presegati v etažah pod pritličjem, lahko pa se je dotikajo ali pa so od nje odmaknjeni v notranjost gradbene parcele; kadar je določena GMz, v etažah pod pritličjem GM ne velja.*

V območju gradnje regulacijske črte in linije niso predpisane.

Objekt Mahrova hiša in območje tržnice je varovana kulturna dediščina in so za rekonstrukcijo in novogradnjo prizidavo upoštevanji projektni pogoji ZVKDS;

24. člen Odmiki stavb od sosednjih zemljišč:

(4) Če ni z gradbeno črto določeno drugače, mora biti odmik stavb tipov C in F (nad terenom) od meje sosednjih parcel najmanj 4,00 m, če so te stavbe visoke do 14,00 m, oziroma 5,00 m, če so višje od 14,00 m.

(6) Odmik stavb (nad terenom) iz prvega, tretjega, četrtega, petega in osemnajstega odstavka tega člena od meje sosednjih parcel je lahko tudi manjši, če s tem pisno soglašajo lastniki sosednjih parcel, vendar ne manj kot:

- 3,00 m od parcelne meje za stavbe iz tretjega odstavka tega člena in stavbe iz četrtega odstavka tega člena, ki so višje od 14,00 m.

(10) Če ni z gradbeno črto ali z ulično gradbeno črto obstoječih stavb določen manjši odmik, morajo biti zahtevni in manj zahtevni objekti od regulacijske linije javne ceste in drugih javnih površin, ki so prikazane na karti 3.2 »Prikaz območij enot urejanja prostora in prostorskih izvedbenih pogojev – regulacijski elementi, javne površine in oglaševanje«, odmaknjeni (nad terenom in pod njim) najmanj 5,00 m oziroma 3,00 m od javne poti ali ceste nižje kategorije. Če so odmiki manjši, morata s tem soglašati organ Mestne uprave MOL, pristojen za promet, za državne ceste pa upravljavec državne ceste.

Obstoječi objekt Mahrova hiša je v slemenu višine 19,3 m; Obstoječa višina se ohranja. Fasada obstoječega objekta je na meji z javno površino Kopitarjeve ceste in se ne spreminja.

V postopku izdaje integralnega gradbenega dovoljenja bo pridobljeno mnenje MOL, OGDG za posege v varovalnem pasu Kopitarjeve ceste.

(11) Odmik podzemnih etaž od meje sosednjih parcel mora biti najmanj 3,00 m; odmik je lahko tudi manjši, če s tem pisno soglašajo lastniki sosednjih parcel. Kadar se gradi podzemna etaža pod več parcelami, namenjenimi gradnji, odmikov med njimi ni treba upoštevati, upoštevati pa je treba odmike od sosednjih parcel.

Podzemna garaža je od zahodne meje s parcelami *310, 153/38, 375, 379 vse k.o. Ljubljana mesto, oddaljena več kot 3,00 m;

25. člen Velikost in oblika parcele, namenjene gradnji

(1) Pri določitvi velikosti in oblike parcele, namenjene gradnji, je treba upoštevati:

- tip objekta in predpisano stopnjo izkoriščenosti parcele (FZ, FBP oziroma FZP, FI, odmike od parcelnih mej, regulacijskih linij in podobno),
- velikost in tlorisno zasnovo objektov,
- namen, velikost in zmogljivost načrtovanih objektov,
- možnost priključitve na infrastrukturne vode, objekte in naprave,
- krajevno značilno obliko parcel,
- naravne razmere,
- omejitve uporabe zemljišča,
- lastniško in obstoječo parcelno strukturo zemljišča.

EUP SL- 188, kjer se nahaja objekt Mahrova hiša, je s to dokumentacijo določena za enotno gradbeno parcelo skupaj z novim prizidkom in urejeno površino do površine P_{Od}. V namen dostopnosti objekta in tržnice z motornimi vozili je projektirana podzemna garaža, ki je dovoljena v EUP-189

Gradbeno parcele sestavljajo naslednje parcele:

1	153/36	Ljubljana mesto	7482	5538
2	352	Ljubljana mesto	131	131
3	353	Ljubljana mesto	1535	1535
4	153/34	Ljubljana mesto	4672	400

Gradbena parcela: 7604 m²

Komunalna opremljenost parcele je obstoječa in se skladno s pogoji upravljalcev posameznih omrežij priključki objekta prenovijo ali zgradijo novi za novo nastale potrebe objekta.

(2) Pri določitvi velikosti in oblike parcele, namenjene gradnji, je treba zagotoviti:

- spremljajoče dejavnosti osnovnemu objektu (nezahtevni in enostavni objekti, parkirni prostori, manipulativne površine),
- predpisane intervencijske dostope in površine za gasilska in druga reševalna vozila,
- potrebne odmike ali požarne ločitve za omejevanje širjenja požara na sosednje parcele v skladu s predpisi, ki določajo površine za gasilce ob zgradbah.

V namen dostopnosti objekta in tržnice z motornimi vozili je projektirana podzemna garaža, ki je dovoljena v EUP-189. Požarne poti do objekta in površine za intervencijo so zagotovljene ob objektu.

26. člen Nezahtevni in enostavni objekti

(1) Če ni v tem odloku določeno drugače, se za določanje dimenzij in za druge pogoje gradnje nezahtevnih in enostavnih objektov upoštevajo predpisi s področja graditve objektov in drugih področnih predpisov.

Nezahtevni in enostavni objekti niso predvideni.

32. člen Velikost in urejanje odprtih bivalnih in zelenih površin

(2) Faktor zelenih površin (FZP), ki je določen v 20. členu tega odloka, se uporablja pri nestanovanjskih stavbah. Zelene površine so namenjene ureditvam ob objektu na raščenem terenu. Izjemoma se v primerih, ki jih določa ta odlok, FZP lahko zagotavlja tudi na delih stavb. Na območju ožjega mestnega središča je površine raščenega terena dopustno nadomestiti s tlakovanimi površinami, če gre za ureditev trga ali večnamenske ploščadi.

Ker je območje gradnje v ožjem mestnem središču in že v obstoječi ureditvi ni zelenih površin na tržnici, se v predvidenem novem stanju ureditve trga – odprta površina tržnice, ne predvideva zelenih površin. Površina odprte tržnice bo urejena kot tlakovana površina ozelenjena z drevesi, katerih sadilne jame bodo zaščitene z rešetkami.

(5) Na vsako stanovanje v večstanovanjski stavbi je treba na gradbeni parceli objekta zagotoviti najmanj 15,00 m² odprtih bivalnih površin, od teh mora biti najmanj 7,50 m² površin namenjenih za otroško igrišče in najmanj 5,00 m² površin za rekreacijo in druženje stanovalcev. Za več stanovanjskih objektov je dopustno zagotoviti v skladu z določbami tega člena tudi skupna otroška igrišča na samostojnih gradbenih parcelah. Igrišča za igro mlajših otrok morajo biti umaknjena od prometnic in urejena v radiju 100,00 m od vhoda v stanovanjsko stavbo.

Ker v EUP SL-188 ni predpisanih faktorjev za posamezne površine in je največja namembnost objekta trgovska (tržnice), za njo pa poslovna (pisarne javne uprave), tri stanovanja v objektu so obstoječa in sedaj nimajo določenih odprtih bivalnih površin. Glede na tč.10 tega člena (glej naslednji odgovor), se na sami gradbeni parceli, ne določi te površine, saj je celotna površina odprte tržnice in dostopa do obrežja Ljubljanske površina, ki se lahko uporablja za namen odprte bivalne površine. Prav tako so v neposredni bližini zelene površine in sprehajalne poti grajskega griča.

(10) V ožjem in historičnem mestnem središču odprtih bivalnih površin, določenih s FBP ter s petim in devetim odstavkom tega člena, za rekonstrukcije, nadomestne gradnje, prizidave, izrabo podstrešij ali spremembo namembnosti večstanovanjskih objektov ni treba zagotavljati, če na gradbeni parceli ni prostorskih možnosti za njihovo zagotovitev, vendar se pri tem površina obstoječih zelenih površin na raščenem terenu ne sme zmanjšati.

Na gradbeni parceli objekta se v sklopu rekonstrukcije ne zagotavlja lastnih FBP za stanovanja. Zelene površine so v neposredni bližini na grajskem griču.

(15) Predpisano zasaditev površin je treba izvajati z drevesi z obsegom debla več kot 18 cm, merjeno na višini 1,00 m od tal po saditvi, in z višino debla več kot 2,20 m. Izbor rastlin mora upoštevati rastiščne razmere in varnostno-zdravstvene zahteve. Do 30 % dreves, ki jih je treba posaditi na parceli, namenjeni gradnji, je dopustno nadomestiti tudi z visokimi grmovnicami;

Območje ureditve trga je predpisano s kulturnovarstvenimi pogoji št. 35102-1038/2014-33, izdani 26.04.2022, s strani ZVKDS OE Ljubljana, ki navajajo vrste dreves in se jih v celoti upošteva.

(18) Obstoječe drevored je treba ohranjati oziroma jih v primeru odstranitve nadomestiti.

Ob severni strani območja gradnje je drevored na Adamič Lundrovem nabrežju, ki je zavarovan, kot spomenik oblikovane narave in ga je potrebno med gradnjo ščititi.

Zaščitene kostanjeve drevored vzdolž Plečnikovih arkad se ohrani, drevesa se med gradnjo zavarujejo.

Drevo, ki je v območju gradnje podhoda do Mesarskega mostu bo imelo posebno zaščitno ograjo med gradnjo. V kolikor bi se izkazalo, da ga je potrebno začasno umakniti, se ga nadomesti z enako veliko novo sadiko iste vrste (predlog posegov v Strokovnem mnenju arborista) .

Prav tako se ohranijo tudi obstoječa drevesa ob Vodnikovem spomeniku (trnate gledičije) se ohranijo ali nadomestijo s primernejšo sorto brez trnov.

Platane ob Krekovem trgu so izven območja obravnave gradbišča Tržnice in podzemne garaže, se jim pa približa premično gradbišče prestavitve komunalnih vodov meteorne in fekalne kanalizacije. Okoli dreves se postavi zaščitna ograja. Na delu, kjer se potek meteorne kanalizacije najbolj približa prvi platani ob zidu je v predvidenem območju korenin predlagan izkop s spodbijanjem, če to ne bo mogoče, pa se izvede ročno ob ohranjanju korenin v zgornjih plasteh pod arborističnim nadzorom.

(19) Drevorede, ki so prikazani na karti 3.2 »Prikaz območij enot urejanja prostora in prostorskih izvedbenih pogojev – regulacijski elementi, javne površine in oglaševanje«, je treba obvezno urediti;

Odgovor enak prejšnjemu pod tč.18.

(20) Drevorede oziroma posamezna drevesa je treba urediti povsod, kjer se pri urejanju javnih površin izkaže, da je to mogoče;

Na celotnem območju površine odprte tržnice bodo enakomerno razporejena drevesa. Drevesom je potrebno zagotoviti zadostne rastne razmere, ki jih mora projektno preveriti in potrditi arborist v fazi izdelave PZI načrtov.

Na živilski tržnici so trenutno zasajene Robinije psevdoakacije oz. Gledičje. Za novo zasaditev se predvidijo drevesa iste oziroma primerljive vrste, ki so primerna za mestni zrak, niso alergena, niso občutljiva na sol, ne potrebujejo veliko zemlje ter oblikujejo primerno krošnjo, ki v danih razmerah dosežejo približno 10m višine in oblikujejo primerno široko, a ne pregosto krošnjo. Končni izbor drevesne vrste se uskladi z arboristom, s katerim se uskladi tudi detajle zasaditve. Da se drevesom zagotovi dovolj zemlje, ta ni le v območju rešetk ob drevesu, ampak delno tudi pod tlakovano površino. Velikost sadilne jame je cca 3 x 3m, predvidena minimalna višina zemljine pod tlakovano površino je 1,5m.

33. člen Zeleni klini

(2) V območjih zelenih klinov veljajo naslednje določbe:

- število s tem odlokom zahtevanih dreves na parceli, namenjeni gradnji, se poveča za 30 % oziroma najmanj za eno drevo; v območjih, kjer je število dreves predpisano na hektar, pa za 20 % oziroma najmanj za eno drevo,

Predvidena gradnja se ne nahaja v območju zelenega klina.

34. člen Zasaditev dreves:

Na parceli, namenjeni gradnji, je treba na raščenem terenu, razen v ožjem mestnem središču, kjer je dopustna tudi zasaditev na neraščenem terenu, zasaditi naslednje število dreves (preglednica 10):

CU

Stanovanjske stavbe: vsaj 25 dreves/ha

Nestanovanjske stavbe: vsaj 15 dreves/ha;

Ker je objekt večinsko pretežno nestanovanjski se šteje, da je potrebno glede na velikost parcele zagotoviti 4 drevesa; Ker je celotna ureditev v povezavi z odprto površino tržnice in je pomembna pravilna razporeditev dreves, se ta štiri drevesa enakomerno razporedi tudi izven same gradbene parcele na površini tržnice (skupaj 30 dreves), glede na zahtevo projektnih pogojev ZVKDS.

(2) V ožjem mestnem središču ali v EUP, kjer s podrobnimi prostorskimi izvedbenimi pogoji raščenega terena ni treba zagotavljati, je predpisano število dreves, določeno v preglednici 10 iz prejšnjega odstavka, dopustno zagotoviti na neraščenem terenu.

Večji del dreves se zasadi na neraščenem terenu nad podzemno garažo.37. člen Parkirne cone:

(1) Območje MOL je glede na lego objektov v prostoru, h katerim se določajo parkirna mesta, razdeljeno na naslednje parkirne cone:

- parkirna cona 1: cona vključuje območje ožjega mestnega središča in historičnega mestnega središča,
- parkirna cona 2: cona vključuje območje širšega mestnega središča (razen območja parkirne cone 1), na severu in vzhodu območje do Drenikove ulice, Samove ulice, Topniške ulice, Linhartove ceste, Flajšmanove ulice, Šmartinske ceste in Kajuhove ulice ter pasove ob glavnih mestnih cestah v širini 200,00 m od regulacijske linije ceste znotraj avtocestnega obroča, ob Celovski cesti do Pečnikove ulice in Ulice Jožeta Jame ter ob Dunajski cesti do Ulice 7. septembra,
- parkirna cona 3: cona vključuje območja MOL zunaj površin parkirnih con 1 in 2.

Območje predvidenih posegov rekonstrukcije in novogradnje prizidka Mahrove hiše ter gradnja podzemne garaže je v območju parkirne cone 1. Podzemna garaža bo za uporabo parkirišč za Mahrovo hišo in obiskovalce tržnice ter za okoliške uporabnike, saj za objekte v območju parkirne cone 1 ni potrebno zagotavljati parkirnih mest za motorna vozila.

38. člen Parkirni normativi:

(1) Na parceli, namenjeni gradnji, ali v EUP, kadar je to v tem členu posebej določeno, je treba za vsak objekt oziroma za posamezni del objekta, ki je predmet gradnje, zagotoviti naslednje najmanjše število PM (preglednica 11):

	POTREBNIH PM za KOLESA
12301 Trgovske stavbe (odprte in pokrite tržnice)	3PM/100 m ² BTP
12112 Gostilne, restavracije in točilnice	PM/10 sedežev in 1 PM/tekoči meter točilnega pult
12201 Stavbe javne uprave	1 PM/100,00 m ² BTP objekta
11220 Tri- in večstanovanjske stavbe (neprofitna najemna stanovanja)	2 PM na stanovanje za stanovalce ter dodatno 1 PM/5 stanovanj za obiskovalce

Izračun za potrebno število parkirnih mest za kolesa**Potrebna PM:**

- gostinstvo: 121 PM
- tržnica: 109 PM
- javna uprava: 40 PM
- stanovanja: 7 PM
- SKUPAJ: 277 PM**

V kolesarnici je predvidenih 300 PM za kolesa.

(3) V parkirni coni 1 in na območju za pešce, ki je določeno s posebnim predpisom MOL, se parkirni normativi za motorni promet iz preglednice 11 tega člena ne uporabljajo.

PM za motorni promet se ne računa.

(11) Za določitev števila parkirnih mest za vozila oseb z invalidskimi vozički je treba upoštevati predpise za projektiranje objektov brez grajenih ovir.

Od celotnega števila projektiranih PM za motorni promet v garaži je urejeno 18 PM za osebe z invalidskimi vozički.

(12) Vsako parkirišče z več kot 100 parkirnimi mesti za motorni promet mora imeti tudi eno mesto z napravo za napajanje električnih avtomobilov.

V podzemni garaži bo 18 parkirnih mest za polnjenje električnih avtov.

(14) Parkirna mesta za kolesarski promet morajo omogočati priklepanje koles; kadar so postavljena na javnih površinah, ne smejo ovirati poti pešcev. Nestanovanjske stavbe, namenjene javni rabi, morajo imeti zagotovljeno kolesarnico za zaposlene in za obiskovalce.

Parkirišča za kolesa bodo opremljena s stojali za priklepanje.

(15) Na parcelah, namenjenih gradnji, je treba od števila PM za osebna motorna vozila, zagotoviti dodatnih 5 % parkirnih mest za druga enosledna vozila. To določilo se upošteva, če je v objektu na podlagi izračuna iz preglednice 11 treba zagotoviti več kot 20 PM.

Za motorje je predvidenih 14 PM v podzemni garaži.

Izračun: $245 \text{ PM} \times 5\% = 12,25 = 13 \text{ PM}$

39. člen parkirne površine in garažne stavbe:

(1) Parkirne površine in garažne stavbe morajo biti umeščene in zgrajene tako, da njihova uporaba ne škoduje zdravju, da hrup in smrad ne motita bivanja, dela in počitka v okoliških objektih ter da se s tem ne zmanjšuje s prostorskim aktom predpisani FBP oziroma FZP.

Podzemna garaža ne bo povzročala hrupa in smradu, ki bi motila bivanje okoliških objektov. Prisilno prezračevanje garaže bo izvedeno tako, da se svež zrak zajema skozi odprtine v tlaku, odpadni zrak pa se vodi s kanali nad streho objekta.

(4) V EUP z namensko rabo SS_{cv}, SS_{sv} ali CU je dopustna gradnja garažnih stavb pod parkirišči in pod zelenimi površinami pod pogojem, da je zagotovljen neposreden dostop z javne prometne površine in da se ohrani obstoječa kakovostna zasaditev visoke vegetacije. Streho podzemne garažne stavbe je dopustno urediti kot zeleno površino, športno igrišče, otroško igrišče, parkirišče, trg in podobno, kadar se s tem ne zmanjšuje s prostorskim aktom predpisani FBP oziroma FZP.

Gradnja garažne hiše je umeščena pod območje P_{Od} v EUP SL-189, kjer je v PPIP predpisano, da jo je dovoljeno graditi. Zraven tega območja je območje EUP SL-188, kjer se rekonstruira Mahrova hiša z novogradnjo prizidka. Površina nad podzemno garažo bo urejena kot trg – odprta površina tržnice.

41. člen Varovalni pasovi prometne infrastrukture:

(1) Širina varovalnih pasov cest:

e) lokalne ceste LC, LG, LZ in LK: največ 10,00 m,

f) javna pot: največ 5,00 m,

g) javna pot za kolesarje: največ 2,00 m

Območje gradnje na vzhodni strani omejuje Kopitarjeva ulica- lokalna zbirna cesta. Cesta ima varovalni pas 10m. V varovalnem pasu bo potekala rekonstrukcija objekta in gradnja uvozno-izvozne

rampe v garažno hišo. Na rešitve bo v integralnem postopku pridobljeno mnenje pri MOL, oddelku za gospodarske dejavnosti in promet, Trg MDB 7, 1000 Ljubljana

43. člen Priključevanje objektov na javne ceste

(1) Vsi zahtevni in manj zahtevni objekti morajo imeti zagotovljen dostop ali priključek na javno cesto.

Mahrova hiša je obstoječa in že ima priključek na cestno omrežje.

V sklopu projekta rekonstrukcije in novogradnje prizidka in podzemne garaže se bo v dogovoru z MOL OGDG uredil skupen nov dovoz v parkirno hišo na severni strani Mahrove hiše. Prav tako bo iz tega križišča urejena nujna jutranja dostava v območje Adamič Lundovega nabrežja.

Zaradi novega uvoza v kletno garažo se delno zamakne obstoječi priključek na Kopitarjevo cesto proti Mahrovi hiši; premik priključka sledi zahtevi ZVKDS o vzpostavitvi ulice Adamič Lundovega nabrežja mimo uvozne klančine.

44. člen Obveznost gradnje na komunalno opremljenih stavbnih zemljiščih

(1) Gradnja objektov, razen objektov gospodarske javne infrastrukture ter tistih nezahtevnih, enostavnih in drugih objektov, ki ne potrebujejo komunalnih priključkov, je dopustna samo na komunalno opremljenih stavbnih zemljiščih;

Stavbno zemljišče za gradnjo je že komunalno opremljeno, obstoječe priključke se prenovi skladno z zahtevami upravljalcev posameznih vodov. Na rešitve priključevanje so zaprosena mnenja vseh mnenjedajalcev komunalne in energetske ter komunikacijske infrastrukture na območju gradnje.

(2) Priključki na javno cesto morajo biti zgrajeni tako, da ne ovirajo prometa. Izvedejo se na podlagi soglasja organa Mestne uprave MOL, pristojnega za promet, ali izvajalca gospodarske javne službe vzdrževanja državnih cest ter v skladu s standardi, ki omogočajo dostop gasilskih in intervencijskih vozil.

Priključek in uvoz v parkirno hišo je predviden iz križišča Kopitarjeva - Poljanski nasip.

Uvozna klančina je dvosmerna in po širini, višini in naklonu prilagojena dostavnim vozilom, tako da čim manj posega v prostor odprtega trga. Klančina je širine 6.5 m.

Intervencijski dostop na parter tržnice je omogočen iz križišča Kopitarjeva – Poljanski nasip in poteka mimo uvozno – izvozne klančine parkirne hiše, ob obodu pokrite tržnice do Semenišča, z izvozom preko potopnih stebrov na Ciril – Metodov trg.

46. člen Obveznost priključevanja na okoljsko in energetske gospodarsko javno infrastrukturo:

(1) Kadar ima EUP oznako obveznosti priključevanja na gospodarsko javno infrastrukturo, je treba objekt priključiti na okoljsko in energetske gospodarsko javno infrastrukturo v skladu s preglednico 12 iz tretjega odstavka tega člena in na drugo gospodarsko javno infrastrukturo, če jo za posamezne vrste objektov oziroma EUP predpisuje drug predpis

Območje EUP SL-188 ima oznako priključevanja 2.

Objekt bo priključen na:

- a) Priključitev na javni vodovodni sistem;**
- b) Priključitev komunalnih odpadnih vod na javni kanalizacijski sistem;**
- e) Priključitev na javni sistem daljinskega ogrevanja in na plinovodno omrežje;**
- h) Priključitev na sistem električne energije;**

(10) Vsi objekti, razen objektov gospodarske javne infrastrukture ter tistih nezahtevnih, enostavnih in drugih objektov, v katerih se ne izvaja dejavnost, pri kateri nastajajo komunalni odpadki, morajo imeti urejen sistem zbiranja komunalnih odpadkov;

V sklopu funkcioniranja trgovske dejavnosti-tržnice, gostinske dejavnosti, poslovne dejavnosti-pisarne in stanovanj bo urejen sistem zbiranja komunalnih odpadkov. Zbiralnice bodo v 1.kleti podzemne garaže.

47. člen Varovalni pasovi in koridorji okoljske, energetske in elektronske komunikacijske gospodarske javne infrastrukture:

(1) Varovalni pasovi okoljske, energetske in elektronske komunikacijske gospodarske javne infrastrukture znašajo (preglednica 13):

a) Vodovodno in kanalizacijsko omrežje, omrežje daljinskega ogrevanja in hlajenja, elektronski komunikacijski vodi, vodi javne razsvetljave in drugi vodi, ki služijo določeni vrsti gospodarske javne službe oziroma v javno korist, razen tistih iz točk b) in c) te preglednice. Določila ne veljajo za priključke na te vode.	3,00m
b)Sistem električne energije:	
- podzemni kabelski sistem z nazivne napetosti 110 kV in 35 kV	3,00 m
- nadzemni daljnovod z nazivne napetosti od 1 kV do vključno 20 kV	10,00m
- podzemni kabelski sistem z nazivne napetosti do vključno 20 kV	1,00 m
- nadzemni daljnovod z nazivne napetosti do vključno 1 kV	1,50 m
- razdelilne postaje srednje napetosti in transformatorske postaje srednje napetosti (nazivne napetosti od 1 kV do vključno 20 kV)	2,00 m
c)(sistem zemeljskega plina	
- prenosni sistem zemeljskega plina	65,00 m
- distribucijski sistem zemeljskega plina	5,00 m

(3) V varovalnih pasovih posameznih infrastrukturnih omrežij je treba upoštevati predpise s področja graditve, obratovanja in vzdrževanja infrastrukturnih objektov ter predpise, ki določajo pogoje in omejitve gradenj, uporabe objektov ter opravljanja dejavnosti v območjih 80 varovalnih pasov. Posegi v varovalnih pasovih so dopustni na podlagi soglasja pristojnega izvajalca gospodarske javne službe infrastrukturnega omrežja;

Vse prestavitve komunalnih vodov in gradnja podzemne garaže v EUP-189 ter rekonstrukcija Mahrove hiše s prizidkom se nahaja v varovalnih pasovih GJI. Razvidno v prikazu komunalnih vodov (zbirnik) v lokacijski grafiki št.3.6. Pri projektiranju so upoštevani odmiki do posameznih komunalnih vodov, ki so obstoječi na terenu.

Pridobljena bodo mnenja na rešitve tega DGD, v integralnem postopku na MOP, pri vseh mnenjedajalcih, ki imajo svoje komunalne in energetske vode na ali ob območju predvidenih posegov.

(5) Pri objektih, ki segajo nad izhodiščno koto varovalnega koridorja elektronskih komunikacijskih zračnih zvez, je treba glede na višino in oddaljenost objekta od virov elektronskih komunikacijskih zračnih zvez preveriti vpliv novogradnje na delovanje elektronskih komunikacijskih zračnih zvez ter pridobiti soglasje organa, pristojnega za elektronske komunikacije, in upravljavca vira elektronske komunikacijske zračne zveze.

Čez območje gradnje potekata tudi varovalna koridorja:

- elektronskih komunikacijskih zračnih zvez MNZ; V OPN je označena izhodiščna kota (nadmorska višina v m) 315 nmv; Ta koridor je v večini čez območje gradnje parkirne hiše pod terenom in se vanj ne posega.

- elektronskih komunikacijskih zračnih zvez RTV; v OPN je označena izhodiščna kota (nadmorska višina v m) 323 nmv; Ta koridor poteka nad Mahrovo hišo s prizidkom, vendar objekt ne posega v varovalni koridor, saj je najvišja višina sleme Mahrove hiše na 312,4 nmv.

48.člen Gradnja okoljske, energetske in elektronske komunikacijske gospodarske javne infrastrukture)

(1) Trase omrežij okoljske, energetske in elektronske komunikacijske gospodarske javne infrastrukture je treba medsebojno uskladiti in jih združevati v skupne koridorje. Medsebojno usklajenost tras omrežij preverita organa Mestne uprave MOL, pristojna za gospodarske javne službe in za promet, v postopku za pridobitev gradbenega dovoljenja.

V sklopu izgradnje podzemne garaže je potrebno zaradi gradnje prestaviti sledeče podzemne vode GJI: meteorno kanalizacijo, fekalno kanalizacijo, vodovod, telekomunikacije in dograditi del plinskega omrežja in del elektroenergetskega omrežja

50. člen Gradnja vodovodnega sistema

(1) Na območjih poselitve se iz vodovodnega sistema, ki je sestavljen iz cevovodov in objektov na sistemu, zagotavlja oskrba s pitno in sanitarno vodo ter prek podzemnih in nadzemnih hidrantov požarna varnost območij. Pri tem je treba upoštevati določila predpisov s področja oskrbe s pitno vodo o prednostni rabi vode iz vodovodnega sistema za pitne namene ter predpise s področja požarne varnosti.

Potrebno je prestaviti tudi del javnega vodovodnega omrežja, ki poteka po Adamič Lundovem nabrežju, del prestavitve je dimenzije NL DN 100 ; na nadaljevanje NL DN 150. V sklopu tega se uredi še dva priključka za sosednja objekta.

Na ta prestavljen vodovod NL DN 100 se priključuje z novim priključkom Mahrova hiša s prizidkom in podzemna garaža. V priključnem jašku se uredi 4 vodomere :

Stanovanja - DN20

Tržnica - DN50

Poslovni del – DN25

Razvidno v prikazu komunalnih vodov (zbirnik) v lokacijski grafiki št.3.6.

Potrebna količina vode iz vodovodnega omrežja:

skupni vršni pretok sanitarna voda 3,36 l/s

SKUPAJ potrebni pretok vode 3,36 l/s

Priključna cev DN 50. Hitrost vode v priključni cevi ob polni obremenitvi znaša 1,51 m/s.

Na rešitve bo v integralnem postopku za gradbeno dovoljenje pridobljeno mnenje Vodovod-Kanalizacija-Snaga d.o.o. Ljubljana.

51. člen Gradnja kanalizacijskega sistema

(1) Javni kanalizacijski sistem mora biti zgrajen ločeno za odvod komunalne odpadne vode in padavinske odpadne vode z iztokom v odvodnik. Na območjih, kjer je izveden mešani sistem s skupnim odvodom komunalne odpadne in padavinske vode, je dopustno odvajati padavinsko vodo v ta sistem pod pogoji upravljavca javnega kanalizacijskega sistema.

JAVNO OMREŽJE METEORNI IN FEKALNI KANAL

Zaradi gradnje parkirne hiše pod tržnico je potrebno prestaviti fekalni in meteorni kanal, ki potekata preko območja gradnje. Kanala se prestavita južno od Mahrove hiše in je novi potek preko območja Krekovega trga.

fekalni kanal pa je dimenzije DN 250 in DN 300.

Razvidno v prikazu komunalnih vodov (zbirnik) v lokacijski grafiki št.3.6.

PRIKLJUČEK KANALIZACIJE

Priključitev objekta na fekalni kanal: Mahrova hiša ima obstoječi priključek na južni strani , ki se ga prenovi. Priključek je na cev v Kopitarjevi ulici. Prav tako je priključek na severni strani, ki se ga prenovi in se priključuje v kanal na Adamič Lundrovem nabrežju.

Dimenzije priključkov: 2 x DN 200.

Meteorna kanalizacija s strehe in površine odprte tržnice poteka po severni strani podzemne garaže in Mahrove hiše in se priključuje na meteorni kanal v Kopitarjevi ulici.

Razvidno v prikazu komunalnih vodov (zbirnik) v lokacijski grafiki št.3.6.

Ime območja poselitve:

Ime aglomeracije: Ljubljana 2019

ID aglomeracije: 16481

Površina aglomeracije (ha): 8053

Povprečna gostota obremenitve v aglomeraciji, izračunana kot količnik skupne obremenitve in površine aglomeracij (PE/ha): 51,75810257

Ime občine: Ljubljana

Največja letna količina vode, ki se bo odvajala v kanal bo: 8486 m3/leto

(2) Odvajanje in čiščenje padavinske vode z javnih cest, parkirišč in drugih povoznih utrjenih ali tlakovanih površin, na katerih se odvija motorni promet, je treba izvajati v skladu s predpisi s področja odvajanja in čiščenja odpadnih vod.

JAVNO OMREŽJE METEORNI IN FEKALNI KANAL

Zaradi gradnje parkirne hiše pod tržnico je potrebno prestaviti fekalni in meteorni kanal, ki potekata preko območja gradnje. Kanala se prestavita južno od Mahrove hiše in je novi potek preko območja Krekovega trga.

Meteorni kanal je dimenzije DN 500;

Razvidno v prikazu komunalnih vodov (zbirnik) v lokacijski grafiki št.3.6.

Meteorna kanalizacija s strehe in površine odprte tržnice poteka po severni strani podzemne garaže in Mahrove hiše in se priključuje na meteorni kanal v Kopitarjevi ulici.

Dimenzija priključka meteorne kanalizacije:

Razvidno v prikazu komunalnih vodov (zbirnik) v lokacijski grafiki št.3.6.

52. člen Gradnja sistema daljinskega ogrevanja in hlajenja

(1) Omrežje daljinskega ogrevanja in hlajenja je treba izvesti v podzemni izvedbi. V zaključenih industrijskih kompleksih ter pri prečenju cest in vodotokov (mostovi, nadvozi in podobno) je dopustna tudi nadzemna izvedba.

Za objekt se izvede vročevodni priključek do toplotne postaje v kleti objekta. Priključek na javno omrežje se izvede na Adamič Lundrovem nabrežju.

Skupna priključna toplotna moč za potrebe priključevanja objekta je 632,38 kW:

toplotne postaje	kW
Pisarne	345,33
Tržnica	200,72
Sejne sobe	64,75
Stanovanja	21,58
SKUPAJ	632,38

Potek priključka razvidno v prikazu komunalnih vodov (zbirnik) v lokacijski grafiki št.3.6.

53. člen Gradnja sistema zemeljskega plina

(1) Omrežje zemeljskega plina se gradi v podzemni izvedbi. Pri prečanju cest in vodotokov (mostovi, nadvozi in podobno) je dopustna tudi nadzemna izvedba.

Zaradi rekonstrukcije Mahrove hiše s prizidkom in gradnje podzemne garaže bo potrebno za priključitev objekta na plinovodno omrežje dograditi del plinovodnega omrežja na Krekovem trgu-južno od objekta.

Objekt se bo priključil na plinovodno omrežje. Priključek je na južni strani. Uporabi se obstoječ priključek na plinovodno omrežje DN50, ki je speljan do zunanje stene objekta

Predvideni porabniki zemeljskega plina:

Priključna moč kuhinjskih elementov	75 kW
Število kuhinjskih elementov	3
Skupna priključna moč	225
Faktor istočasnosti	0,7
Rezerva	30 kW
Skupaj plinski priključek	187,5 kW

Potek priključka razvidno v prikazu komunalnih vodov (zbirnik) v lokacijski grafiki št.3.6.

54. člen Gradnja sistema električne energije

(5) Vizualno izpostavljenost razdelilnih oziroma transformatorskih postaj je treba omejiti tako, da se vključujejo v objekte drugih namembnosti oziroma se združujejo z drugimi infrastrukturnimi objekti ali ureditvami, če to dovoljujejo tehnični pogoji;

Zaradi gradnje nove TP bo potrebno dograditi del elektroenergetskega omrežja po Adamič Lundrovem nabrežju in do prostora v objektu, kjer je predvidena nova Trafo postaja.

V sklopu gradnje se bo zgradila nova transformatorska postaja v novi kleti, za potrebe obstoječega objekta in novih gradenj (prizidek Mahrovi hiši in podzemna garaža).

Predvidena je skupna konična električna moč **920 kW za objekt osrednje ljubljanske tržnice.**

55. člen Gradnja elektronskih komunikacijskih sistemov

(1) Vsi objekti elektronskih komunikacijskih sistemov in pripadajoče infrastrukture morajo biti grajeni na način, ki omogoča skupno uporabo teh objektov. To določilo ne velja za objekte elektronskih

komunikacijskih sistemov s pripadajočo infrastrukturo za potrebe obrambe, zaščite in reševanja ter varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, ki so določeni kot območja in objekti izključne rabe za potrebe obrambe.

Zaradi gradnje podzemne garaže bo potrebno prestaviti del telekomunikacijskega omrežja, ki poteka po območju. Telekomunikacijsko omrežje se bo prestavilo v pločnik Kopitarjeve ulice na vzhodni strani Mahrove hiše.

Objekt se bo priključil na TK omrežje.

56. člen Objekti za zbiranje odpadkov:

(1) Komunalne odpadke je treba zbirati na zbirnih mestih. Zbirno mesto zagotavljajo uporabniki na parceli, namenjeni gradnji. Izjemoma je v širšem mestnem središču dopustna postavitve zbirnega mesta na javni površini na podlagi soglasja organa Mestne uprave MOL, pristojnega za gospodarske javne službe, in izvajalca gospodarske javne službe zbiranja in prevoza komunalnih odpadkov. Zbirno mesto je treba urediti tako, da je zagotovljena higiena ter da ni negativnih vplivov na javne površine, sosednje objekte, tla in podzemno vodo.

Zbiranje, ločevanje, obdelava in odvoz odpadkov iz celotne površine Osrednje ljubljanske tržnice in Mahrove hiše se uredi v 1. kletni etaži PH. Tehnologija zbiranja in predelave odpadkov se uskladi z izvajalcem javne službe JP VOKA SNAGA in upravljavcem tržnice JP LPT; skladno z odlokom o zbiranju komunalnih odpadkov v Mestni občini Ljubljana (UL RS, št. 73/2020).

Prostor za odpadke:

Se uredi v 1. kletni etaži PH.

Odpadki se skladiščijo v zbirnem mestu – sklop zaprtih prostorov za odpadke, ki so razdeljeni glede na različne uporabnike (tržnica, gostinstvo, pisarne in stanovanja) in dimenzionirani glede na zahteve odloka o zbiranju odpadkov in predvidene tehnologije odvoza usklajene z upravljavcem javne službe. Predvideno je zbiranje: mešanih komunalnih odpadkov, bioloških odpadkov ter ločenih frakcij (kartonska, lesena in plastična embalaža, papir, steklo). Embalažni odpadki se ločeno po materialih s troprekatno stiskalnico stiskajo v bale. Za zbiranje zabojnikov z biološkimi odpadki je predviden ločen zaprt in prezračevan prostor, glede na podane zahteve se predvidi tudi hlajenje tega prostora.

Prevzemno mesto za mešane komunalne odpadke, biološke odpadke in ločene frakcije je na dostavni ploščadi pred zbirnim mestom ob dovozni klančini v 1. kleti parkirne hiše. Dostop je iz križišča Kopitarjeve ulice in Poljanskega nabrežja, preko uvozne klančine z naklonom cca 15% in svetlim profilom 3,10 m. Do prevzemnega mesta je zagotovljen dostop manjšim smetarskim vozilom (max. dimenzije: dolž.=7,70 / šir.=2,50 m / viš. 3,10 m) za odvoz komunalnih mešanih in bioloških odpadkov ter kombiniranim vozilom za odvoz ločenih frakcij odpadkov v balah. Odvoz odpadkov s prevzemnega mesta ni časovno omejen in se lahko izvaja po potrebi usklajeno z dostavo na tržnico.

Razvidno v tehničnem prikazu 4.7.08- Prostori za zbiranje in prevzem odpadkov - tloris, prerez

58. člen Objekti v javni rabi in javne površine

1) Objekte v javni rabi opredeljujejo predpisi s področja graditve objektov. Glede na vrsto objektov in način rabe se delijo na javne površine in na nestanovanjske stavbe, namenjene javni rabi.

Mahrova hiša bo v pretežnem namenu objekt v javni rabi, razen površin za stanovanja.

(2) Javne površine so površine, katerih raba je pod enakimi pogoji namenjena vsem, in vključujejo predvsem železnice, javne ceste, javne poti, trge, otroška igrišča, parkirišča, pokopališča, parke, zelenice ter rekreacijske in športne površine

Površine zunanjega trga – odprta tržnica nad podzemno parkirno garažo, bodo javne površine v javni rabi.

61. člen Varovana območja narave

Zavarovana območja, naravne vrednote, posebna varstvena območja (Natura 2000), potencialna posebna ohranitvena območja Natura 2000 in ekološko pomembna območja so razglašena ali določena s posebnimi predpisi.

(2) Posegi na območjih in objektih iz prvega odstavka tega člena so dopustni le s soglasjem organa, pristojnega za ohranjanje narave.

Varovanje predpis

Odlok o razglasitvi srednjeveškega mestnega jedra - Stare Ljubljane in Grajskega griča za kulturni in zgodovinski spomenik ter naravno znamenitost;

Na območju gradnje se nahaja Drevored na Adamič Lundrovem nabrežju, ki je spomenik oblikovane narave.

OKOLJEVARSTVENI POGOJI iz OPN:

V območju naravne vrednote so dopustni posegi, ki naravne vrednote ne degradirajo in ohranjajo njeno celovitost.

Drevored ni neposredno na območju gradnje, nahaja pa se na parceli, kjer se delno gradi podzemna garaža in podzemna povezava do Mesarskega mostu; med gradnjo se bo ščitilo drevesa in njihov koreninski sloj.

Upoštevati kulturnovarstvene pogoje ZVKDS OE Ljubljana št. 35102-1038/2014-33, izdani dne 26.4.2022 .

V fazi projektiranja tega DGD je bilo pridobljeno tudi Strokovno mnenje arborista svetovalca št. 2023-58 z dne 27.9.2023, ki je priloga DGD dokumentaciji. Vsebine mnenje je obvezno upoštevati pri izdelavi PZI dokumentacije za gradnjo in mora biti tudi priloga PZI dokumentacije.

KULTURNA DEDIŠČINA

62. člen Gradnje na območjih varovanih s predpisi s področja varstva kulturne dediščine

(1) Če ta odlok ne določa drugače, so na objektih ali območjih, varovanih s predpisi s področja varstva kulturne dediščine, dopustne naslednje gradnje, kolikor so skladne z varstvenim režimom:

- vzdrževanje objektov,
- rekonstrukcije,
- novogradnje,
- nadomestne gradnje,
- odstranitev objekta ter
- spremembe namembnosti

Palača Krekov trg 10 (v nadaljevanju Mahrova hiša), ki je varovana kulturna dediščina, se bo rekonstruirala, kot je to dovoljeno z izdanimi kulturnovarstvenimi pogoji ZVKDS OE Ljubljana št. 35102-1038/2014-33, izdani dne 26.4.2022. Obstoječi kasneje prizidani del, se odstrani in na njegovem mestu se izvede prizidava objekta.

63. člen Kulturni spomeniki

(1) Kulturni spomenik je nepremična kulturna dediščina, ki je v skladu s predpisi s področja varstva kulturne dediščine razglašena za kulturni spomenik.

- (2) Za kulturne spomenike in njihova vplivna območja velja pravni režim varstva, kot ga opredeljuje konkreten akt o razglasitvi kulturnega spomenika.
- (3) Posegi na kulturne spomenike in njihova vplivna območja so dopustni le s soglasjem organa, pristojnega za varstvo kulturne dediščine.
- (4) Za izvedbo predhodne arheološke raziskave na območjih kulturnih spomenikov je treba pridobiti soglasje za raziskavo in odstranitev arheološke ostaline na podlagi predpisov s področja varstva kulturne dediščine. (5) Objekti in območja iz prvega odstavka tega člena so prikazani na spletni strani MOL kot del Prikaza stanja prostora in se sproti posodablajo.

Območje in objekti se nahajajo v naslednjih varstvenih režimih

Evidenčna številka : **5925**

Ime : **Ljubljana - Palača Krekov trg 10**

Režim : **spomenik**

Predpis : **Odlok o razglasitvi ... Šempeterskega, Poljanskega in Karlovškega predmestja za kulturni in zgodovinski spomenik ter naravno znamenitost**

Evidenčna številka: **329**

Ime: **Ljubljana - Arheološko najdišče Ljubljana**

Režim: **spomenik**

Predpis: **Odlok o razglasitvi arheološkega kompleksa v ljubljanskih občinah za kulturni in zgodovinski spomenik**

Evidenčna številka: **30842**

Ime: **Ljubljana - Širše območje Plečnikovih ureditev in spomenikov**

Režim: **vplivno območje spomenika**

Predpis: **Odlok o razglasitvi del arhitekta Jožeta Plečnika v Ljubljani za kulturne spomenike državnega pomena**

Evidenčna številka: **386**

Ime: **Ljubljana - Regulirana struga Ljubljanice**

Režim: **vplivno območje spomenika**

Predpis : **Odlok o razglasitvi del arhitekta Jožeta Plečnika v Ljubljani za kulturne spomenike državnega pomena**

Evidenčna številka: **8791**

Ime: **Ljubljana - Poljansko predmestje**

Režim: **spomenik**

Predpis : **Odlok o razglasitvi ... Šempeterskega, Poljanskega in Karlovškega predmestja za kulturni in zgodovinski spomenik ter naravno znamenitost**

Evidenčna številka: **328**

Ime: **Ljubljana - Mestno jedro**

Režim: **dediščina**

Vrsta : **naselbinska dediščina**

Za posege so bili pridobljeni kulturnovarstveni pogoji ZVKDS OE Ljubljana št. 35102-1038/2014-33, izdani dne 26.4.2022. Odgovori na pogoje so navedeni v poglavju tega poročila št.

2.4 Opis skladnosti gradnje s pridobljenimi projektnimi in drugimi pogoji ter predpisi, ki so podlaga za izdajo mnenj.

(1) Na območjih, varovanih s predpisi s področja varstva kulturne dediščine, so dopustne naslednje gradnje: - vzdrževanje objektov, - rekonstrukcije, - gradnje novih objektov, dozidave in nadzidave ter spremembe namembnosti, ki so skladne z varstvenim režimom, ki velja za objekt ali območje varovano s predpisi s področja varstva kulturne dediščine, - drugi dopustni objekti in posegi določeni v 12. členu tega odloka, ki so v skladu z varstvenim režimom, ki velja za območje, varovano s predpisi s področja varstva kulturne dediščine.

(2) Odstranitve objektov ali delov objektov varovanih s predpisi s področja varstva kulturne dediščine so dopustne le izjemoma, ob izpolnjevanju pogojev kot jih določajo predpisi s področja varstva kulturne dediščine.

Odgovor enak kot v opisu pri 63.členu.

65. člen Registrirana arheološka najdišča

(1) Registrirano arheološko najdišče je nepremična kulturna dediščina, ki je v skladu s predpisi s področja varstva kulturne dediščine opredeljena kot registrirano arheološko najdišče.

(2) Pri registriranih arheoloških najdiščih se varujejo arheološke ostaline in njihov vsebinski in prostorski kontekst.

(3) Za registrirana arheološka najdišča velja, da ni dopustno posegati v prostor na način, ki utegne poškodovati arheološke ostaline.

(4) Za posamezna registrirana arheološka najdišča ali njihove dele so izjemoma dopustni posegi kot jih določa ta odlok, ob izpolnitvi naslednjih pogojev:

- če ni mogoče najti drugih rešitev,

- če se na podlagi rezultatov opravljenih predhodnih arheoloških raziskav izkaže, da je zemljišče mogoče sprostiti za gradnjo.

(5) Obseg in čas potrebnih arheoloških raziskav opredeli organ pristojen za varstvo kulturne dediščine.

(6) Za izvedbo predhodne arheološke raziskave na registriranem arheološkem najdišču je treba pridobiti soglasje za raziskavo in odstranitev arheološke ostaline na podlagi predpisov s področja varstva kulturne dediščine.

(7) Objekti in območja iz prvega odstavka tega člena so prikazani na spletni strani MOL kot del Prikaza stanja prostora in se sproti posodablajo

Varstveni režimi na območju so naštet pri 63.členu skladnosti.

Za posege so bili pridobljeni projektni pogoji ZVKDS OE Ljubljana št. 35102-1038/2014-33, izdani dne 26.4.2022. Odgovori na pogoje so navedeni v poglavju tega poročila št.

2.4 Opis skladnosti gradnje s pridobljenimi projektnimi in drugimi pogoji ter predpisi, ki so podlaga za izdajo mnenj.

66. člen Kulturna dediščina

67. člen Varstveni režimi registrirane kulturne dediščine

Varstveni režimi na območju so naštet pri 63.členu skladnosti.

Za posege so bili pridobljeni projektni pogoji ZVKDS OE Ljubljana št. 35102-1038/2014-33, izdani dne 26.4.2022. Odgovori na pogoje so navedeni v poglavju tega poročila št.

2.4 Opis skladnosti gradnje s pridobljenimi projektnimi in drugimi pogoji ter predpisi, ki so podlaga za izdajo mnenj.

69. člen Varovanje in izboljšanje okolja:

Gradnja objektov, rekonstrukcije, dozidave in nadzidave ter spremembe namembnosti v obstoječih objektih so dopustne, če nov poseg ne povzroča večjih motenj v okolju, kot so dopustne s predpisi.

Gradnja ne bo povzročala večjih motenj v okolju, kot so dopustne s predpisi. V sklopu DGD projekta in objekta z vplivi na okolje se je izdelalo Poročilo o vplivih na okolja za prenovo osrednje ljubljanske tržnice (E-NET OKOLJE d.o.o., št. 100122-jh/nz, 31. 5. 2022), ki je dokazalo, da vsi posegi med gradnjo objektov in kasneje v obratovanju ne bodo povzročali negativnih motenj na okolico.

77. člen Vodovarstvena območja:

(1) Vodovarstvena območja so določena s predpisi s področja varstva voda.

(2) Posegi na vodovarstvenih območjih so dopustni le v skladu s pogoji in omejitvami veljavnih državnih uredb in občinskih odlokov o zavarovanju vodnih virov ter s soglasjem organa, pristojnega za vode. Na vodovarstvenih območjih niso dopustne spremembe namembnosti stavb v tiste rabe, ki pomenijo večjo potencialno nevarnost za poslabšanje kakovosti podzemne vode od obstoječe rabe. Na ožjih vodovarstvenih območjih niso dopustne industrijske in druge dejavnosti, kjer se v procesih proizvodnje uporabljajo nevarne in škodljive snovi, ki lahko onesnažijo podzemno vodo.

(3) Območja iz prvega odstavka tega člena so prikazana na spletni strani MOL kot del Prikaza stanja prostora in se sproti posodablajo.

OKOLJEVARSTVENI POGOJI iz OPN:

V območju naravne vrednote so dopustni posegi, ki naravne vrednote ne degradirajo in ohranjajo njeno celovitost. Gradnja pod nivojem terena je dopustna po določilih 78a. člena odloka OPN MOL ID.

Območje gradnje se nahaja v :

Vodovarstveno območje : Ljubljansko polje

Oznaka režima; 3A

Podobmočje z milejšim vodovarstvenim režimom, kjer so dovoljene gradnje garaže, trgovski objekti, če so v postopku izdaje vodnega mnenja za gradnjo preverjeni vplivi na vodni režim in stanje vodnega telesa ter je izdano vodno mnenje (v integralnem postopku na MOP).

78. člen Varstvo in izboljšanje zraka

Pri gradnji objektov in urejanju površin je treba upoštevati predpise s področja varstva zraka.

Pri rekonstrukciji obstoječih objektov, gradnji novih objektov in urejanju zunanjih površin tržnice se bo upoštevalo vse predpise s področja varstva zraka. V sklopu DGD projekta in objekta z vplivi na okolje se je izdelalo Poročilo o vplivih na okolja za prenovo osrednje ljubljanske tržnice (E-NET OKOLJE d.o.o., št. 100122-jh/nz, 31. 5. 2022)

78a. člen Podzemne vode

1) Na določenih območjih krovnih plasti vodonosnika je zaradi posebnih geomehanskih razmer, zaščite podzemne vode in stabilnosti sosednjih objektov gradnja pod nivojem terena, vključno z vsemi posegi, razen temeljenja, omejena. Omejitve se nanašajo na gradnjo podzemnih etaž iz 2. točke prvega odstavka 12. člena tega odloka in gradnjo nezahtevnih in enostavnih objektov iz Priloge 4 tega odloka. Območja so prikazana na spletni strani MOL kot del Prikaza stanja prostora in se sproti posodablajo.

(2) Za vsa območja iz prejšnjega odstavka velja:

- z gradnjo pod gladino podzemne vode ali viseče podzemne vode je dovoljeno le začasno znižanje piezometrične gladine, pod pogojem, da je mogoče zagotoviti obnovo gladine podzemne vode na izhodiščno stanje v času, v katerem zaradi znižanja ne more priti do negativnih vplivov na sosednja območja in objekte,

- vmesni prostor med stavbo in izkopom, oziroma steno gradbene jame je treba zapolniti z materialom iz izkopanih krovnih plasti po enakem vrstnem redu, z namenom, da se ohrani izhodiščna gladina viseče podzemne vode ter prepreči hitrejše odtekanje viseče gladine podzemne vode ali padavinskih vod v spodnjo podzemno vodo,
- v primeru rabe podzemne vode je treba zagotoviti, da v vplivnem območju ne bo negativnih vplivov na sosednja območja in objekte glede posedanja, stabilnosti temeljnih tal, zamakanja objekta ali zemljišča ali rabe plitve geotermalne energije,
- vpliv gradnje na geološko-geomehanske razmere za sosednja območja in objekte je sprejemljiv, če se ne zmanjšujeta zaščita podzemne vode in stabilnost ter ne povečuje zamakanje sosednjih zemljišč in objektov.

(3) Na območjih A »Nizka savska terasa«, B »Visoka savska terasa«, C »Nanos potokov z obrobja in jezerski sedimenti na kamninski podlagi« in D »Tipična barjanska tla« je gradnja pod nivojem terena dopustna le, če se z geološko-geomehanskim elaboratom dokaže, da taka gradnja ne bo imela negativnih vplivov na okolje in na sosednja območja in objekte.

(4) Na območju E »Poplavno zaježitveni in jezerski sedimenti na prodnem vodonosniku« je gradnja pod nivojem terena globlje od 2,50 m in na območju F »Visoka savska terasa z vmesnimi glinastimi plastmi na 5,00 – 15,00 m« globlje od 6,00 m dopustna le, če se z geološko-geomehanskim elaboratom dokaže, da taka gradnja ne bo imela negativnih vplivov na geološko-geomehanske razmere za sosednja območja in objekte.

(5) Geološko-geomehanski elaborat iz tretjega in četrtega odstavka tega člena je treba izdelati v okviru strokovnih podlag za OPPN ter njegove ugotovitve in pogoje pri pripravi OPPN upoštevati, če se OPPN ne izdeluje, pa z njim dokazovati dopustnost gradnje v postopku pridobivanja gradbenega dovoljenja.

(6) Če meja posameznega območja iz drugega odstavka tega člena poteka preko gradbene parcele, je treba za tako parcelo upoštevati določila za tisto območje, za katerega veljajo strožje omejitve glede gradnje pod nivojem terena.

OKOLJEVARSTVENI POGOJI iz OPN:

V območju naravne vrednote so dopustni posegi, ki naravne vrednote ne degradirajo in ohranjajo njeno celovitost. Gradnja pod nivojem terena je dopustna po določilih 78a. člena odloka OPN MOL ID.

Južni del območja gradnje podzemne garaže se nahaja v območju:

Vodovarstvena območja

Podpodročje: Podzemne vode

Opis: Visoka savska terasa z vmesnimi glinastimi plastmi na 5 – 15 m

Predpis : Odlok o občinskem prostorskem načrtu Mestne občine Ljubljana - izvedbeni del

Vir

Obrazložitev talnih vod pri načrtovanju posegov in gradnje v podzemnih etažah na območju MOL, Geološki zavod Slovenije, 2021

Izdelan je geološko geomehanski elaborat.

79. člen Varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami

(1) Območja za potrebe varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami so območja izključne rabe prostora, območja možne izključne rabe prostora ter območja omejene in nadzorovane rabe prostora.

Območje odprte tržnice in Adamič-Lundrovega nabrežja se šteje kot območja možne izključne rabe prostora;

Obramba/varstvo pred naravnimi nesrečami

območje za potrebe varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami

Režim :**možna izključna raba prostora**

Opis : **območje za izvajanje raznih aktivnosti**

(3) Območja možne izključne rabe prostora so območja, ki primarno niso namenjena za izvajanje nalog zaščite, reševanja in pomoči, za izvajanje zaščitnih ukrepov ter za zagotavljanje osnovnih življenjskih pogojev, vendar se za te namene uporabljajo začasno ob nesreči ali ob nevarnosti nastanka nesreče ter za potrebe usposabljanja in vaj. Možna izključna raba prostora za potrebe zaščite, reševanja in pomoči ter izvajanje zaščitnih ukrepov se prilagaja namenski rabi EUP in je ne omejuje.

Glede na potrebe v posameznih časovnih fazah izvajanja zaščite, reševanja in pomoči, zaščitnih ukrepov in za zagotavljanje osnovnih življenjskih pogojev, je območje namenjeno za: - zbirališče reševalnih služb; - zasilno in začasno namestitev prebivalstva; - začasno odlaganje ruševin; - umik prebivalstva; - postavitve začasnih zdravstvenih postaj; - drugo glede na potrebe;

Površine odprte tržnice s svojo ureditvijo predstavljajo javno površino , ki se bo lahko v času morebitnih naravnih ali drugih nesreč uporabljala za zbirališče reševalnih služb; zasilno-začasno namestitev prebivalstva, umik prebivalstva oz. glede na takratne potrebe.

80. člen Ukrepi ob naravnih in drugih nesrečah ter ob neposredni vojni nevarnosti

V vseh EUP, razen v EUP z namensko rabo PŽ ali E, je treba upoštevati:

- da se ob nevarnosti nastanka ali ob nastanku naravnih in drugih nesreč območje lahko uporabi za izvajanje nalog zaščite, reševanja in pomoči, zaščitnih ukrepov in za zagotavljanje osnovnih življenjskih pogojev v skladu z zakonom, vključno z gradnjo objektov in naprav,*
- ob neposredni vojni nevarnosti in vojni se območje lahko uporabi za potrebe obrambe v skladu z zakonom in mednarodnimi konvencijami ter za potrebe izvajanja nalog zaščite, reševanja in pomoči, zaščitnih ukrepov in za zagotavljanje osnovnih življenjskih pogojev v skladu z zakonom.*

Odgovor enak odgovoru 79.člena.

82. člen Varnost zračnega prometa

Območje gradnje se ne nahaja v varovalnih koridorjih zračnega prometa.

83. člen Varstvo pred požarom:

(1) Pri graditvi objektov in pri urejanju prostora je treba upoštevati prostorske, gradbene in tehnične predpise, ki urejajo varstvo pred požarom.

(2) Pogoje za varen umik ljudi ter za gašenje in reševanje je treba zagotoviti z: - odmiki in požarnimi ločitvami med objekti oziroma s predpisanimi požarnovarnostnimi odmiki od parcelnih mej sosednih zemljišč, - intervencijskimi potmi, dostopi, dovozi in delovnim površinami za intervencijska vozila, - viri za zadostno oskrbo z vodo za gašenje ter - s površinami ob objektih za evakuacijo ljudi.

(3) Dostopne in dovozne poti ter postavitvene in delovne površine za gasilska vozila morajo biti v skladu s predpisi, standardi in smernicami, ki določajo površine za gasilce ob zgradbah.

(4) K projektnim rešitvam za objekte, za katere je s posebnimi predpisi zahtevana izdelava študije požarne varnosti, je treba v postopku za pridobitev gradbenega dovoljenja pridobiti mnenje Gasilske brigade Ljubljana. V teh objektih mora biti zagotovljena slišnost komunikacijskih sredstev gasilcev v

sistemu zvez zaščite in reševanja, kar se prikaže v študiji požarne varnosti, izvede z namestitvijo notranjih repetitorjev, preveri pa s preskusom slišnosti.

(5) Gradnje in ureditve v prostoru morajo v skladu s predpisi, standardi in smernicami zagotavljati dovoz za gasilska vozila do vodotokov, hidrantov in požarnih bazenov ter zadrževalnih bazenov viškov padavinskih voda.

(6) Pri zagotavljanju pogojev za splovitev gasilskih plovil in za postavitev gasilskih črpalk za zajem požarne vode izda tehnične pogoje in soglasje Gasilska brigada Ljubljana.

Ukrepi požarne varnosti so načrtovani v skladu z 8. členom Pravilnika o požarni varnosti v stavbah (Pravilnik). Strokovna podlaga za požarno-varstvene zahteve v tem NPV je tehnična smernica Požarna varnost v stavbah, TSG – 1 – 001:2019 (TSG). Alternativni drugi ukrepi so predvideni, kjer zaradi zahtev ZVKDS ali obstoječega zatečenega stanja ne bo možno upoštevati zahtev tehnične smernice za požarno varnost. Pri tem upoštevamo zahteve veljavne zakonodaje glede na vrsto posega (novogradnja – prizidava, rekonstrukcija, vzdrževalna dela). Upoštevamo, da bodo v objektu sledeče namembnosti: garaža, shrambe, tehnični prostori (elektro prostori, strojnice), prostori za zbiranje veliko uporabnikov (nad 100), gostinska namembnost, pisarne, zaprti atrij, ki povezuje več etaž v nadzemen delu objekta.

Površine za gasilce so razvidne v grafiki lokacijskih prikazov št.3.5

K predvideni gradnji se pridobi mnenje Gasilske brigade Ljubljana, Vojkova cesta 19, 1000 Ljubljana v sklopu integralnega postopka na MOP.

84. člen Varstvo pred poplavami

Predvidena gradnja se ne nahaja na poplavnem območju.

85. člen Plazljiva in erozijsko nevarna območja

Predvidena gradnja se ne nahaja na plazljivem in erozijsko nevarnem območju.

86. člen Potresno nevarna območja:

(1) Objekti morajo biti grajeni potresno odporno v skladu z veljavnimi predpisi glede na cono potresne nevarnosti, geološko sestavo tal in namembnost objekta.

(2) Pri rekonstrukciji objekta, dozidavi in nadzidavi je treba zagotoviti tudi protipotresno sanacijo objekta.

(3) Na objektih, ki so namenjeni bivanju večjega števila ljudi ali v katerih se nahaja hkrati več kot 100 ljudi, je treba izvesti dela za protipotresno sanacijo objekta.

(4) Območja potresne nevarnosti in karta potresne mikrorajonizacije so prikazani na spletni strani MOL kot del Prikaza stanja prostora in se sproti posodablajo.

(5) Na območju, ki je do 500,00 m oddaljeno od meje cone potresne nevarnosti iz četrtega odstavka tega člena, se šteje, da veljajo lastnosti in pogoji sosednje višje stopnje potresne nevarnosti, razen če investitor z geomehanskimi preiskavami ne izkaže drugače.

(6) Območja potresne nevarnosti iz četrtega odstavka tega člena so zgolj opozorilna. Investitor mora izvesti vse postopke za potresno varno gradnjo v skladu s predpisi.

Načrt s področja gradbeništva ki obravnava protipotresno gradnjo je sestavni del projekta PZI.

88. člen Območja za potrebe obrambe

(1) Območje izključne rabe prostora je območje, namenjeno izključno za obrambne potrebe, na katerem potekajo aktivnosti predvsem za razmestitev, usposabljanje in delovanje vojske. Na območjih izključne rabe prostora so dopustne prostorske ureditve ter gradnja objektov za potrebe obrambe (gradnja novih

objektov, rekonstrukcije objektov, vzdrževanje in odstranitev objektov) in druge ureditve za potrebe obrambe ne glede na vrsto objektov glede na zahtevnost.

(2) Območja možne izključne rabe prostora so primarno namenjena drugim potrebam in se za potrebe obrambe lahko uporabijo v primeru izrednega ali vojnega stanja ter v miru za usposabljanje oziroma so za potrebe obrambe v souporabi. Posegi na območju možne izključne rabe prostora ne smejo onemogočati uporabe območja v navedenih primerih oziroma so posegi lahko takšni, da se uporaba območja za potrebe obrambe takoj vzpostavi.

Za posege v prostor na območju možne izključne rabe prostora je treba predhodno pridobiti soglasje ministrstva, pristojnega za obrambo.

(3) Območja omejene in nadzorovane rabe prostora so varnostna in vplivna območja objektov za potrebe obrambe, za katera so potrebne omejitve iz varnostnih in tehničnih razlogov in vplivov na delovanje območij za potrebe obrambe.

(4) Za vsako novogradnjo in nadzidavo, katere višina nad terenom presega 18,00 m, je treba v ožjem okolišu območij za potrebe obrambe z antenskimi stebri ali antenskimi stolpi pridobiti pogoje in soglasje organa, pristojnega za obrambo. Za ožji okoliš šteje oddaljenost do 1000,00 m od navedenih območij.

(5) Za vsako novogradnjo in nadzidavo, katere višina nad terenom presega 25,00 m, je treba v širšem okolišu območij za potrebe obrambe z antenskimi stebri ali antenskimi stolpi pridobiti pogoje in soglasje organa, pristojnega za obrambo. Za širši okoliš šteje oddaljenost do 2000,00 m od navedenih območij.

(6) Določba prejšnjega odstavka ne velja v širšem okolišu EUP za potrebe obrambe z antenskimi stebri ali antenskimi stolpi z namensko rabo f, ki se nahajajo na vzpetinah.

(7) Gradnja objektov in infrastrukturnih komunikacij v pasu 4,00 m ob območjih izključne rabe prostora ter s stalnimi ali začasnimi prostorskimi ureditvami (objekti, dostopi, gradbišča, deponije...) ne sme vplivati na delovanje in uporabo območij za potrebe obrambe.

(8) Ob ograjenih območjih izključne rabe prostora 4,00 m ob ograji niso dopustne gradnje stavb ter ozelenitve s podrastjo in drevjem.

(9) Območja iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena so prikazana na karti 7 »Območja za potrebe obrambe ter območja za potrebe varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami«<<

Površine odprte tržnice s svojo ureditvijo predstavljajo javno površino , ki se bo lahko v času morebitnih naravnih ali drugih nesreč uporabljala za zbirališče reševalnih služb; zasilno-začasno namestitev prebivalstva, umik prebivalstva oz. glede na takratne potrebe.

89. člen Varovanje pred hrupom:

(1) Za posamezne EUP so določene naslednje stopnje varstva pred hrupom:

- območje II. stopnje varstva pred hrupom,
- potencialna območja II. stopnje varstva pred hrupom,
- območje III. stopnje varstva pred hrupom,
- območje IV. stopnje varstva pred hrupom.

Na območju velja IV in delno III. stopnja varstva pred hrupom.

Sestavni del izvedbene dokumentacije bo Elaborat zvočne zaščite pred hrupom v stavbah.

V fazi DGD za integralni postopek pridobitve GD, je za objekt z vplivi na okolje izdelano Poročilo o vplivih na okolja za prenovo osrednje ljubljanske tržnice (E-NET OKOLJE d.o.o., št. 100122-jh/nz, 31. 5. 2022). V poročilu je opredeljen hrup med gradnjo in v obratovanju, kjer modelni izračuni dokazujejo, da hrup v nobeni fazi ne bo prekomeren glede na mejne vrednosti hrupa.

90. člen Varovanje pred svetlobnim onesnaževanjem okolja:

Pri osvetljevanju objektov in odprtih površin je treba upoštevati ukrepe za zmanjševanje emisij svetlobe v okolje, ki jih določajo predpisi o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja.

Pri osvetljevanju objekta Mahrova hiša in zunanji ureditvi tržnice se bo upoštevalo ukrepe za zmanjševanje emisij svetlobe v okolje, skladno s predpisi o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja, kar je prikazano oz. ugotovljeno tudi v Poročilu o vplivih na okolja za prenovo osrednje ljubljanske tržnice (E-NET OKOLJE d.o.o., št. 100122-jh/nz, 31. 5. 2022) ki je v integralnem postopku za pridobitev GD skupna vsebina s tem DGD.

Predvidena gradnja je skladna z vsemi zahtevami prostorskega akta.

2.3**Opis pričakovanih vplivov gradnje na neposredno okolico z navedbo ustreznih ukrepov za zmanjšanje teh vplivov**

Vsebine so povzete iz : POROČILO O VPLIVIH NA OKOLJE ZA PRENOVO OSREDNJE LJUBLJANSKE TRŽNICE (E-NET OKOLJE d.o.o., št. 100122-jh/nz, 31. 5. 2022, dopolnitev 9.8.2024 (čistopis))

PREDVIDENE REŠITVE IN UKREPI**Gradnja**1. Vode• **S predpisi določeni ukrepi**

OPN MOL-ID v zvezi z vodovarstvenimi območji (77. člen) in podzemnimi vodami (78a. člen) med drugim določa:

- Posegi na vodovarstvenih območjih so dopustni le v skladu s pogoji in omejitvami veljavnih državnih uredb in občinskih odlokov o zavarovanju vodnih virov ter s soglasjem organa, pristojnega za vode. Na vodovarstvenih območjih niso dopustne spremembe namembnosti stavb v tiste rabe, ki pomenijo večjo potencialno nevarnost za poslabšanje kakovosti podzemne vode od obstoječe rabe.
- Na določenih območjih krovnih plasti vodonosnika je zaradi posebnih geomehanskih razmer, zaščite podzemne vode in stabilnosti sosednjih objektov gradnja pod nivojem terena, vključno z vsemi posegi, razen temeljenja, omejena. Omejitve se nanašajo na gradnjo podzemnih etaž iz 2. točke prvega odstavka 12. člena tega odloka in gradnjo nezahtevnih in enostavnih objektov iz Priloge 4 tega odloka.

Za vsa območja iz prejšnjega odstavka velja:

- z gradnjo pod gladino podzemne vode ali viseče podzemne vode je dovoljeno le začasno znižanje piezometrične gladine, pod pogojem, da je mogoče zagotoviti obnovo gladine podzemne vode na izhodiščno stanje v času, v katerem zaradi znižanja ne more priti do negativnih vplivov na sosednja območja in objekte,
- vmesni prostor med stavbo in izkopom, oziroma steno gradbene jame je treba zapolniti z materialom iz izkopanih krovnih plasti po enakem vrstnem redu, z namenom, da se ohrani izhodiščna gladina viseče podzemne vode ter prepreči hitrejše odtekanje viseče gladine podzemne vode ali padavinskih vod v spodnjo podzemno vodo,
- vpliv gradnje na geološko-geomehanske razmere za sosednja območja in objekte je sprejemljiv, če se ne zmanjšujeta zaščita podzemne vode in stabilnost ter ne povečuje zamakanje sosednjih zemljišč in objektov.

Na območjih A »Nizka savska terasa«, B »Visoka savska terasa«, C »Nanosi potokov z obrobja in jezerski sedimenti na kamninski podlagi« in D »Tipična barjanska tla« je gradnja pod nivojem terena dopustna le, če se z geološko-geomehanskim elaboratom dokaže, da taka gradnja ne bo imela negativnih vplivov na okolje in na sosednja območja in objekte.

Geološko-geomehanski elaborat je treba izdelati v okviru strokovnih podlag za OPPN ter njegove ugotovitve in pogoje pri pripravi OPPN upoštevati, če se OPPN ne izdeluje, pa z njim dokazovati dopustnost gradnje v postopku pridobivanja gradbenega dovoljenja.

Če meja posameznega območja poteka preko gradbene parcele, je treba za tako parcelo upoštevati določila za tisto območje, za katerega veljajo strožje omejitve glede gradnje pod nivojem terena.

Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Ljubljanskega polja (UL RS, št. 43/15, 181/21, 60/22) za širše vodovarstveneno območje – podobmočje z milejšim vodovarstvenim režimom VVO III A določa:

- Na notranjih območjih je tudi na stavbnih zemljiščih prepovedano:
- gnojenje s hlevskim gnojem in mineralnimi gnojili, ki vsebujejo dušik, razen če gre za gnojenje vrtov ob stanovanjskih stavbah;
- uporaba komposta in pregnitega blata 2. kakovostnega razreda, določenega v skladu s predpisom, ki ureja predelavo biološko razgradljivih odpadkov in uporabo komposta ali digestata;
- zatiranje škodljivih organizmov s kemičnimi ukrepi in uporabo FFS.
- Objekte ali naprave na podobmočju širšega VVO z milejšim vodovarstvenim režimom in podobmočju širšega VVO z milim vodovarstvenim režimom je treba graditi nad srednjo gladino podzemne vode. Če se transmisivnost vodonosnika na mestu gradnje ne zmanjša za več kot 10%, je gradnja izjemoma dovoljena tudi globlje. Če je treba med gradnjo ali obratovanjem drenirati ali črpati podzemno vodo, je za to treba pridobiti vodno soglasje. Srednja gladina oziroma nivo podzemne vode je srednja vrednost v nizu meritev med najvišjo in najnižjo izmerjeno gladino oziroma nivojem podzemne vode. Kot niz meritev gladine podzemne vode se upoštevajo podatki monitoringa podzemne vode na VVO, ki ga zagotavlja Agencija Republike Slovenije za okolje ali podatki meritev gladine podzemne vode, ki jih izvaja upravljavec vodnega vira na podlagi zahtev, predpisanih v vodnem dovoljenju za izvajanje monitoringa podzemne vode, ali podatki meritev z avtomatskimi merilniki nivojev podzemne vode ali vsaj dvakrat mesečnih ročnih meritev gladine podzemne vode na VVO v obdobju vsaj dveh hidroloških ciklusov (dve leti opazovanj), ki jih na območju predvidenega posega izvaja investitor.
- Izkopi na podobmočju širšega VVO z milejšim vodovarstvenim režimom so dovoljeni nad srednjo gladino podzemne vode, razen, kadar je izjemoma dovoljena gradnja iz prejšnje alineje.
- Pred uporabo je treba preveriti vodotesnost interne kanalizacije s standardiziranimi postopki.
- Za javno kanalizacijsko omrežje mora biti pred uporabo preverjena vodotesnost v skladu s standardiziranimi postopki.
- Uporaba gradbenega materiala, iz katerega se lahko izločajo snovi, škodljive za vodo, ni dovoljena.
- Sanitarije na gradbišču niso dovoljene razen če se uporabljajo kemična stranišča ali je urejeno odvajanje iz stranišč v javno kanalizacijo.

Uredba o emisiji snovi in toplote pri odvajanju odpadnih voda v vode in javno kanalizacijo (UL RS, št. 64/12, 64/14, 98/15, 44/22-ZVO-2, 75/22) med drugim določa:

- Kemično stranišče je stranišče, ki deluje brez izpiranja z vodo in v katerem se uporabljajo kemična sredstva (sanitarni koncentraciji) za preprečevanje nezaželenih vonjav.
- Vsebinsko premične sanitarne enote s kemičnimi stranišči je prepovedano:
- izpuščati, odlagati ali odmetavati neposredno ali posredno v vode,
- izpuščati v javno kanalizacijsko omrežje.
- Padavinsko odpadno vodo, ki odteka s strehe objekta, mora lastnik objekta odvajati neposredno ali posredno v vode, kadar je to tehnično izvedljivo, razen če to vodo uporabi kot dodatni vir vode za namene, pri katerih ni treba zagotoviti kakovosti za pitno vodo, na primer splakovanje stranišč, pranje perila ali zalivanje, in se za tako uporabljeno padavinsko odpadno vodo zagotovi izvedba ukrepov iz prejšnjega člena.
- Padavinsko odpadno vodo, ki odteka z utrjenih, tlakovanih ali drugim materialom prekritih površin objektov in vsebuje usedljive snovi, mora upravljavec teh objektov zajeti in mehansko obdelati v:
- usedalniku, če padavinsko odpadno vodo odvaja v javno kanalizacijo,

- usedalniku in lovilniku olj ali čistilni napravi padavinske odpadne vode, če padavinsko odpadno vodo odvaja v javno kanalizacijo za odvajanje izključno padavinske odpadne vode.

Pri ureditvi pralne ploščadi za pranje koles in podvozij tovornih vozil na izvozi iz gradbišča pred priključkom na javno cesto je potrebno smiselno upoštevati pogoje iz Uredbe o emisiji snovi pri odvajanju odpadnih vod iz postaj za preskrbo motornih vozil z gorivi, objektov za vzdrževanje in popravila motornih vozil ter pralnic za motorna vozila (UL RS, št. 10/99, 40/04, 41/04-ZVO-1, 44/22-ZVO-2) glede:

- mejnih vrednosti parametrov odpadne vode,
- namestitve naprave za čiščenje odpadnih vod oz. lovilnika olj,
- posebnih ukrepov zaradi čim manjšega onesnaževanja okolja.

- **Projektne pogoje DRSV (št. 35506-170/2022-3, 16. 2. 2022) /2//3/**

- Za čas gradnje je nujno predvideti vse potrebne varnostne ukrepe in tako organizacijo na gradbiščih, da bo preprečeno onesnaženje voda, ki bi nastalo zaradi transporta, skladiščenja in uporabe tekočih goriv in drugih nevarnih snovi oziroma v primeru nezgod zagotoviti takojšnje ukrepanje za to usposobljenih delavcev. Vsa začasna skladišča in pretakališča goriv, olj, maziv ter drugih nevarnih snovi morajo biti zaščitena pred možnostjo izliva v tla in vodotok.
- Zagotoviti je potrebno, da se po končani gradnji odstranijo vse za potrebe gradnje postavljene provizorije in odstranijo vsi ostanki začasnih deponij. Vse z gradnjo prizadete površine je potrebno krajinsko ustrezno urediti.

2. Zrak

- **S predpisi določeni ukrepi**

Uredba o preprečevanju in zmanjševanju emisije delcev iz gradbišč (UL RS, št. 21/11, 197/21, 44/22-ZVO-2), ki se uporablja za vsa gradbišča ne glede na način gradnje ali vrsto objekta, za gradbišče, na katerem izvajanje gradbenih del traja več kot 12 mesecev in na območju, ki ima status mesta, določa med drugim:

- zahteve za motorje, vgrajene v gradbeno mehanizacijo ali druge naprave, ki so na gradbišču (4. člen);
- zahteve za motorje na kompresijski vžig (5. člen);
- zahteve za postopke mehanske obdelave na gradbišču (6. člen):
- Na gradbišču se za preprečevanje in zmanjševanje emisije delcev na viru onesnaževanja zunanjega zraka izvajajo naslednji ukrepi:
- na točkovnih virih, kot na primer na mestu čiščenja fasade ali na mestu brušenja, rezkanja ali klesanja gradbenih materialov, in
- na razpršenih virih, kakršen je na primer emisija delcev iz prometa po gradbiščnih poteh, pri pretovarjanju ali skladiščenju gradbenega materiala, pri izkopavanju zemljine in njenem nakladanju ter pri transportu zemeljskega izkopa ali pri ravnanju z gradbenimi odpadki.
- Pri izvajanju del, pri katerih nastaja izrazita emisija delcev, se morajo uporabljati naslednji ukrepi za preprečevanje in zmanjševanje emisije delcev:
- prepovedano je prašno usedlino odstranjevati s pihanjem, prašne površine čistiti s stisnjenim zrakom ali čistiti na območju gradbišča s suhim pometanjem;
- prašne usedline je treba odstranjevati z vlažnim ali mokrim postopkom glede na stanje tehnike ali s sesalnim postopkom z uporabo primernega sesalnika za prah ali prašne usedline;

- prah je treba vezati na površinah materialov z vzdrževanjem vlažnosti materiala, na primer z avtomatsko vodenim ali ročnim vodnim škropljenjem;
- pri premeščanju in pretovarjanju:
- je treba gradbene odpadke odmetavati z višine, ki ni večja od višine posod ali zabojnikov za zbiranje in prevažanje gradbenih odpadkov. Če se tehnično ne da izogniti odmetavanju gradbenih odpadkov z večjih višin, kot je višina posod ali zabojnikov, ki se uporabljajo za zbiranje in prevažanje gradbenih odpadkov, je treba uporabiti padne cevi ali pokrite drče za gradbene odpadke, konce padnih cevi pa je treba z manšetami povezati neprepustno za prah,
- uporabljati majhne izstopne hitrosti transportnih sistemov,
- gradbene odpadke pa je treba zbirati in prevažati v zaprtih ali pokritih posodah ali zabojnikih;
- pri rušenju objektov je prepovedano odmetavati tramove, gradbeno pohištvo in lahke gradbene elemente ter jih odlagati ali premeščati ročno ali z gradbenimi dvigali;
- rušenje ali razgradnjo objektov je treba izvesti, če je tehnično možno, v velikih kosih, prah pa je treba vezati na gradbeni material z omočenjem;
- na gradbišču je prepovedano gradbene odpadke z drugih gradbišč obdelovati s postopki drobljenja, lomljenja ali mletja, vključno z obdelavo gradbenih odpadkov v premičnih napravah;
- pri odstranitvi objekta je treba zaradi zmanjševanja prašenja uporabljati pokrove in zaporne stene za preprečevanje širjenja prahu;
- transportni trakovi morajo biti popolnoma pokriti ali zaprti;
- pri odstranitvi objekta z velikimi površinami in razstreljevanju večjega objekta, pri katerem ni mogoče izdelati pokrovov in zapornih sten, je treba predvideti primerno alternativno vezavo prahu, kot je na primer močno omočenje ali vodna zavesa.
- Gradbene odpadke ali mineralne surovine je prepovedano obdelovati s postopki drobljenja, lomljenja ali mletja z napravami, vključno s premičnimi napravami za obdelavo gradbenih odpadkov, razen če so opremljene za zajem in čiščenje izstopnega zraka ali pa se na vseh transportnih trakovih in izstopnih odprtinah stalno uporabljajo samodejno vodene naprave, ki proizvajajo vodno meglico ali vodno zaveso, ali se voda uporablja v postopkih obdelave. Če izstopni material po postopku drobljenja, lomljenja ali mletja vsebuje material zrnatosti z velikostjo manj kakor 5 mm, je treba zagotoviti zaprto ali pokrito skladiščenje tega materiala.
- Zahteve za gradbeno mehanizacijo in druge naprave, ki so na gradbišču (7. člen):
- Pri gradnji, pri kateri nastaja izrazita emisija delcev, se mora uporabljati gradbena mehanizacija in druge naprave, ki so:
- na delovnih odprtinah, izstopnih mestih in mestih nastajanja prahu opremljene za odsesavanje prahu ali
- zaprti viri prahu ali
- opremljene za vezavo prahu z omočenjem.
- Pri gradnji z gradbeno mehanizacijo ali drugimi napravami za obdelavo gradbenega materiala, kot na primer z rezalnimi ploščami ali brusilniki, mora biti zagotovljeno izvajanje ukrepov za zmanjševanje prašenja, kot so na primer omočenje, zajemanje oziroma odsesavanje prahu ali drug način odpraševanja.
- Izvajalec mora zagotoviti, da se na gradbišču nepokriti sipki gradbeni material ne prevaža, skladišči ali pretovarja.
- Zahteve za organizacijske ukrepe na gradbišču (8. člen):
- Na gradbišču je treba zaradi preprečevanja in zmanjševanja razpršene emisije delcev zagotavljati naslednje organizacijske ukrepe:
- zmanjševati je treba količino skladiščenega gradbenega materiala in gradbenih odpadkov,

- skladiščeni gradbeni material je treba zaradi zmanjšanja prašenja prekrivati, vlažiti ali zaslanjati pred vplivi vetra,
- na izvozih z gradbiščnih cest oziroma izvozih z gradbišč na ceste za javni cestni promet je treba zagotoviti pranje koles in podvozja vozil,
- gradbiščne ceste, ki se bodo uporabljale več kakor 12 mesecev, morajo biti prevlečene z nosilno asfaltno podlago ali neprekinjeno omočene s tekočinami, ki vežejo prah na površini cestišča,
- redno je treba čistiti gradbiščne ceste z učinkovitimi pometalnimi stroji, ki ne povzročajo prašenja, ali z mokrim čiščenjem,
- v dogovoru z upravljavcem ceste je treba zagotoviti takojšnje popravilo poškodovane ceste za javni cestni promet oziroma njeno takojšnje čiščenje, če se na izstopu gradbišča onesnaži ali poškoduje,
- na gradbišču je treba omejiti hitrost vozil na največ 20 km/h, razen na gradbiščnih cestah, ki so asfaltirane in stalno omočene.
- Izvajalec mora zagotoviti, da se sipki gradbeni material, gradbeni odpadki in drug gradbeni material, ki povzroča prašenje, dovažajo na gradbišče ali odvažajo z gradbišča v transportnih sredstvih, ki so pokrita ali zaprta, ali na kakšen drug način, ki onemogoča prašenje.
- Elaborat preprečevanja in zmanjševanja emisije delcev iz gradbišča (9. člen):
- Investitor mora zagotoviti izdelavo elaborata preprečevanja in zmanjševanja emisije delcev iz gradbišča s predpisano vsebino ter ga priložiti projektu za izvedbo.
- Investitor mora pred začetkom gradnje zagotoviti izdelavo elaborata in ob spremembah med gradnjo zagotoviti, da izvajalec elaborat po potrebi dopolni v primeru, da gre za uporabo drugačne gradbene mehanizacije in drugih naprav, ki bodo na gradbišču, za drugačne ukrepe proti prašenju ob rušenju oziroma razgradnji objektov ali za drugačno ravnanje z gradbenimi odpadki, pri čemer mora elaborat ostati skladen z določbami od 4. do 8. člena te uredbe ter zahtevami iz okoljevarstvenega soglasja in okoljevarstvenih dovoljenj, če so ta pridobljena.
- Obveznosti izvajalca, nadzornika in investitorja (10. člen).

Uredba o ravnanju z odpadki, ki vsebujejo azbest (UL RS, št. 34/08, 44/22-ZVO-2) za dela, ki niso dela manjšega obsega, med drugim določa:

- Odpadni azbest, šibko vezani azbestni odpadki in odpadki, ki se jih oprijemajo azbestna vlakna, morajo biti pred odstranjevanjem:
- obdelani s postopki utrjevanja ali uničevanja azbestnih vlaken ali
- pakirani v vrečah tako, da se prepreči sproščanje azbestnih vlaken v okolje.
- Za pakiranje azbestnih odpadkov iz prejšnjega odstavka je treba uporabljati vreče iz tkanin iz umetne snovi ali iz enoslojne polietilenske folije debeline najmanj 0,6 mm, pri čemer mora biti pakiranje v neprepustno zaprtih vrečah tako, da so stiki tkanine oziroma folije zavarjeni ali zalepljeni.
- Trdno vezani azbestni odpadki morajo biti pred odstranjevanjem pakirani v zaprtih vrečah ali oviti s folijo, tako da se prepreči sproščanje azbestnih vlaken v okolje med prevozom ter pri nakladanju in razkladanju.
- Za pakiranje ali ovijanje trdno vezanih azbestnih odpadkov je treba uporabljati vreče iz tkanin iz umetne snovi ali polietilensko folijo debeline najmanj 0,4 mm ali raztegljivo folijo v toliko slojih, da je zagotovljena debelina najmanj 0,6 mm.
- Pri postopkih utrjevanja odpadnega azbesta ali šibko vezanih azbestnih odpadkov je treba pri uporabi cementa ali drugih hidravličnih veziv zagotoviti tlačno trdnost utrjenih azbestnih odpadkov, večjo od 10 N/mm².
- Odpadni azbest ali šibko vezani azbestni odpadki se lahko utrjujejo z uporabo drugih veziv, kot so hidravlična, če se iz rezultatov preskusov njihove primernosti ugotovi, da glede na sproščanje azbestnih vlaken vezivo ni slabše, kakor če bi odpadke utrdili s cementom.

- Prepovedano je med seboj mešati odpadni azbest ali šibko vezane azbestne odpadke s trdno vezanimi azbestnimi odpadki ali azbestne odpadke z drugimi nevarnimi ali nenevarnimi odpadki.
- Če so azbestni odpadki, ki so namenjeni za zbiranje, prevoz ali obdelavo, pomešani z drugimi odpadki, snovmi ali predmeti, je treba zagotoviti njihovo ločevanje, če je to tehnično izvedljivo brez nesorazmerno visokih stroškov ali če je to potrebno zaradi preprečevanja ogrožanja človekovega zdravja in čezmernega obremenjevanja okolja.
- **Nakladanje in razkladanje azbestnih odpadkov na nakladalno površino vozila za prevoz tovora ali z nje mora biti izvedeno skrbno na način, da se azbestni odpadki ne mečejo ali stresajo.**
- **Če se azbestni odpadki med prevozom razsujejo, jih je treba takoj po razsutju ponovno zapakirati in odpeljati na mesto odstranjevanja.**
- **Zabojniki in vreče, v katerih se hranijo azbestni odpadki, morajo biti na dobro vidnih mestih označeni z napisom »Azbestni odpadek«.**

Uredba o pogojih, pod katerimi se lahko pri rekonstrukciji ali odstranitvi objektov in pri vzdrževalnih delih na objektih, instalacijah ali napravah odstranjujejo materiali, ki vsebujejo azbest (UL RS, št. 60/06, 44/22-ZVO-2) med drugim določa:

- Odstranitev objektov lahko opravlja oseba (izvajalec), ki ima za odstranjevanje azbesta okoljevarstveno dovoljenje ministrstva, pristojnega za okolje.
- Izvajalec mora pred pričetkom odstranitve objekta, ki niso dela manjšega obsega, sestaviti pisna navodila za izvajanje del.
- Izvajalec mora dela, ki se izvajajo zaradi odstranitve objekta, prijaviti inšpektorju, pristojnemu za varstvo okolja, najkasneje 15 dni pred pričetkom del.
- Investitor mora za nadzor nad izvajanjem varnostnih ukrepov, določenih s to uredbo za odstranitve, ki niso dela manjšega obsega, pisno pooblastiti nadzornika, ki opravlja gradbeni nadzor v skladu s predpisom, ki ureja graditev objektov.
- Območje odstranjevanja mora biti ograjeno in mora biti od zunanjega okolja ločeno z zračno zaporo, ki je izvedena s ponovno uporabljivimi ločilnimi stenami ali izjemoma s polietilensko folijo za enkratno uporabo, na način, ki preprečuje sproščanje azbestnih vlaken v okolico tega območja.
- Izvajalec mora zagotoviti, da se pri izvajanju odstranitve objektov ne obdeluje izdelkov iz materialov, ki vsebujejo azbest, z delovnimi stroji, ki posnemajo njihovo površino (brušenje, visoko ali nizkotlačno čiščenje ali krtačenje), ne ruši in odstranjuje delov objekta na način, pri katerem nastajajo emisije azbestnih vlaken v okolje, in ne čisti ali na drug način mehansko obdeluje strešnih kritin iz azbest cementa, ki niso zaščitene s premazi za preprečevanje emisij azbestnih vlaken v okolje.
- Odstranjeni materiali, ki vsebujejo azbest, filtri, varovalna obleka ter drugi z azbestom kontaminirani odpadki, se morajo na mestu njihovega nastanka embalirati tako, da je preprečeno vsako sproščanje azbestnih vlaken v okolje. Za embaliranje iz prejšnjega odstavka se uporabljajo vreče ali folije iz umetne snovi, ki morajo biti dvoslojne ter imeti najmanj tako trdnost in nepropustnost kot vreče iz polietilena debeline 0,6 mm. Embalažni ovoj mora biti na vidnem mestu označen z napisom »Azbestni odpadek«.

- **V projektni dokumentaciji predvideni ukrepi**

- Gradbišče bo na severni strani ograjeno z gradbiščno panelno ograjo višine 2 m, na zahodni strani z gradbiščno protihrupno in protiprašno ograjo višine 4 m, na južni strani pa z gradbiščno protihrupno in protiprašno ograjo višine 3 m.
- Pred izvozom tovornih vozil na javno cesto je predvidena pralna ploščad za pranje koles in podvozij vozil.

3. Hrup

- **S predpisi določeni ukrepi**

OPN MOL-ID v zvezi z varovanjem pred hrupom v 89. členu med drugim določa:

- Pri posegih v prostor je treba upoštevati predpise s področja varstva pred hrupom glede na stopnjo varstva pred hrupom, ki jih določa ta odlok.
- Če za stavbe z varovanimi prostori, kot jih opredeljuje uredba, ki določa mejne vrednosti kazalcev hrupa v okolju, obstaja več možnih načinov zaščite pred prekomernim hrupom, je treba upoštevati naslednji vrstni red protihrupnih ukrepov:
 - zmanjševanje hrupa na izvoru,
 - omejevanje hrupa pri širjenju v prostor,
 - izvedba pasivne protihrupne zaščite.
- V primeru izvedbe pasivne protihrupne zaščite je treba novogradnje in rekonstrukcije stavb načrtovati tako, da ravni hrupa v varovanih prostorih ne bodo presežene, pri čemer se upošteva predpis, ki ureja varovanje pred hrupom v stavbah.
- Obstoječe stavbe z varovanimi prostori znotraj območij s predpisano IV. stopnjo varstva pred hrupom je treba varovati glede na mejne vrednosti kazalcev hrupa, ki veljajo za III. stopnjo varstva pred hrupom.
- Varovane prostore je treba pri načrtovanju oziroma gradnji praviloma razporediti v objektu tako, da bo njihova morebitna obremenjenost s hrupom čim manjša.
- Kadar se stavba nahaja v območjih različnih stopenj varstva pred hrupom, se razvrsti v manj strogo stopnjo varstva pred hrupom, razen stavb z varovanimi prostori, ki se razvrstijo v III. stopnjo varstva pred hrupom.
- Viri hrupa morajo obratovati skladno z mejnimi vrednostmi kazalcev hrupa v okolju oziroma se prilagoditi mejnim vrednostim v rokih, ki izhajajo iz operativnih programov.
- Na območjih možne prekomerne obremenitve s hrupom ni dopustno graditi stavb z varovanimi prostori, razen če investitor izvede ustrezne ukrepe varstva pred hrupom, s katerimi zagotovi ustrezno zaščito varovanih prostorov.
- Pri načrtovanju nove prometne infrastrukture oziroma pri njeni rekonstrukciji je treba na območjih, kjer obstoječi hrup že presega mejne vrednosti kazalcev hrupa, izvesti vse ukrepe, da se hrup omeji na zakonske meje oziroma se v največji meri zmanjša. Z novimi posegi ni dopustno hrupa še povečevati.
- Protihrupne ograje je dopustno postavljati le na podlagi elaborata, ki prikazuje ničelno stanje obremenitve s hrupom ter stanje hrupne obremenitve po postavitvi protihrupne ograje, prikazovati mora učinkovitost protihrupne ograje za vse etaže stavb z varovanimi prostori. S postavitvijo protihrupne ograje se ne sme poslabšati stanje hrupne obremenitve v okolici, ne sme se ogroziti prometna varnost, način izvedbe mora upoštevati oblikovne značilnosti območja, dopustna pa je tudi njena ozelenitev.

Uredba o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju (UL RS, št. 43/18, 59/19, 44/22-ZVO-2) v 11. členu določa ukrepe za obratovanje gradbišča, ki je vir hrupa:

- gradnjo v skladu z zadnjim stanjem gradbene tehnike,
- uporabo strojev, skladnih z zahtevami iz predpisa, ki ureja emisijo hrupa strojev, ki se uporabljajo na prostem,
- optimiziranje obratovalnega časa strojev iz prejšnje točke na gradbišču,
- celovito urejanje prevoza za potrebe gradnje,
- uporabo začasnih protihrupnih zaslonov,

- izvajanje lastnega ocenjevanja hrupa v skladu s predpisom, ki ureja prvo ocenjevanje in obratovalni monitoring za vire hrupa ter o pogojih za njegovo izvajanje z ocenjevanjem kazalcev hrupa L_{dan}, L_{večer}, L_{noč}, L_{dvn} in oceno kazalcev hrupa L_{eq}, L₁ in L₉₉,
- rezultati ocenjevanja hrupa iz prejšnje točke so ob normalnih pogojih delovanja merilne opreme ves čas dostopni javnosti.

- **V projektni dokumentaciji predvideni ukrepi**

- Gradbišče bo na severni strani ograjeno z gradbiščno panelno ograjo višine 2 m, na zahodni strani z gradbiščno protihrupno in protiprašno ograjo višine 4 m, na južni strani pa z gradbiščno protihrupno in protiprašno ograjo višine 3 m.
- Gradbišče bo obratovalo le v dnevnem času od ponedeljka do sobote, v večernem in nočnem času ter ob nedeljah in praznikih (dela prostih dnevih) se gradnja ne bo izvajala. Cestni tovorni transport za potrebe gradbišča bo potekal le v času obratovanja gradbišča.

4. Vibracije

VPLIVI NA OBREMENJENOST Z VIBRACIJAMI

Gradnja

Viri vibracij v času gradnje bodo nekatera dela na gradbišču, predvsem rušitvena dela, izvedba varovanja gradbene jame, utrjevanje podlage z večjimi valjarji ipd., ter tovorni promet na območju gradbišča in na javnih dovoznih cestah do gradbišča. Tovorni promet bo prisoten ves čas trajanja gradnje, medtem ko se bodo dela, ki bodo največji vir vibracij, izvajala le občasno in pa v krajših časovnih obdobjih v času trajanja gradnje. V večernem in nočnem času gradbišče ne bo obratovalo, prav tako ne bo potekal tovorni promet za potrebe gradbišča.

Širjenja vibracij, ki bodo posledica gradnje, ni mogoče vnaprej natančneje napovedati, saj sta hitrost širjenja vibracij in dušenje na poti do posameznih objektov odvisna od številnih faktorjev, tudi takšnih, ki jih brez predhodnih preiskav ni mogoče natančneje določiti. Med drugim je širjenje vibracij odvisno od vrst gradbenih del in tehnik, intezitete del, geološke sestave tal, razdalje od vira vibracij do sosednjih objektov ipd. Slovenski pravni red nima predpisov, ki bi urejali širjenje vibracij v okolje pri izvajanju gradbenih del. Vibracije so pomembne predvsem z vidika vpliva na objekte v bližnji okolici gradbišča, pri katerih lahko pride do poškodb, in z vidika vpliva na bivalne kakovosti stavb v neposredni okolici oz. vpliva na zdravje ljudi, če so daljši čas izpostavljeni vibracijam.

Obseg obravnavanega posega je manjši od prvotno predvidenega. Sedanji projekt upošteva večje odmike od najbližjih stavb, ki so varovane kot kulturni spomeniki in so zaradi stanja in starosti za vibracije še posebej občutljive.

Odmiki od nekaterih sosednjih stavb – enot kulturne dediščine oz. spomenikov so v sedanjem projektu večji. V bližini in v vplivnem območju predvidene gradnje se nahaja tudi več stavb – enot kulturne dediščine oz. spomenikov, za katere je bila po naročilu Javnega zavoda Republike Slovenije za varstvo kulturne dediščine – Restavratorskega centra izdelana analiza vplivov gradnje podzemne garaže v odvisnosti od razdalje/odmika garaže od sosednjih spomenikov državnega pomena (ELEA iC d.o.o., julij

2018 in novelacija januar 2019). Zahodno od lokacije posega se nahajajo spomenik lokalnega pomena Ljubljana – Palača Semenišče (EŠD 391) (v nadaljevanju: Semenišče), enota profane stavbne dediščine Ljubljana – Župnišče Ciril Metodov trg 5 (EŠD 15389) (v nadaljevanju: Župnišče) in spomenik državnega pomena Ljubljana – Cerkev sv. Nikolaja (EŠD 333) (v nadaljevanju: Stolnica). Severno se nahaja enota profane stavbne dediščine Ljubljana – Plečnikove tržnice (EŠD 8822) (v nadaljevanju: Plečnikove tržnice). Najbolj izpostavljen objekt bo Semenišče, ki je najbližje gradbeni jami, na podlagi izvedenih analiz pa sedanji projekt upošteva razdaljo najmanj 16 m od načrtovane difragme za varovanje gradbene jame.

Kulturnovarstveni pogoji ZVKDS /4/, ki bodo pri gradnji upoštevani, določajo tudi, da izkop in druga gradbena dela ne smejo povzročiti neposrednih in posrednih poškodb na objektih, ki stojijo na obodu Vodnikovega trga: Semenišča, Župnišča, Plečnikovih tržnic in Stolnice. Tekom del je potrebno pospeške in hitrost vibracij izmeriti in po potrebi znižati njihovo intenziteto, investitor pa mora, če za to pridobi soglasje lastnikov navedenih objektov po obodu Vodnikovega trga, zabeležiti obstoječe stanje teh stavb in uvesti monitoring z reperji na obstoječih poškodbah in delih objektov, ki bi lahko bili ogroženi. Potrebno bo dosledno upoštevati dokument Monitoring za kulturne spomenike Semenišče, Župnišče, Plečnikove tržnice in Stolnica zaradi prenove Tržnice (ELEA iC, marec 2017) /45/, ki vsebuje navodila glede mejnih vrednosti, glede hrambe podatkov ter alarmiranja za monitoring razpok / poškodb sosednjih objektov, meritve hrupa in vibracij ter geodetski monitoring sosednjih objektov. Ob morebitnih poškodbah, ki bi nastale kot posledica arheoloških in gradbenih del, je treba ta takoj prekiniti, sanirati stanje in poskrbeti za ustrezne ukrepe, da do dodatnih poškodb ne bo prihajalo. Uporabljena mora biti gradbena tehnologija, ki povzroča čim manj tresljajev, če pa tega ne bo mogoče doseči z uporabljenimi tehnologijami, jo mora investitor nemudoma nadomestiti s tako, ki ne bo povzročala poškodb na sosednjih objektih. Ob doslednem upoštevanju kulturnovarstvenih pogojev ocenjujemo, da predvidena gradnja zaradi vibracij ne bo imela večjih negativnih vplivov na sosednje objekte oz. posledic, ki bi pomenile nepopravljive poškodbe ali trajno uničenje teh enot kulturne dediščine v okolici območja posega.

Občutljivost posameznih objektov – enot kulturne dediščine oz. spomenikov v okolici na vibracije je različna in je odvisna od:

- zasnove geometrije objekta, kjer geometrija nosilnih elementov skupaj z elastičnimi parametri in razporeditvijo lastne teže tvorijo nihajni sistem. Nihajni sistem ob vzburjanju z vibracijami preide v nihanje. Vpliv vzburjanja je odvisen od usklajenosti frekvence vzburjanja in lastne frekvence objekta v posamezni smeri (vzdolžno, prečno, torzijsko), jakosti vzburjanja in deleža dušenja nihanja;
- uporabe gradbenih materialov in kvalitete vgradnje. Opisana parametra sta se skozi stoletja izboljševala. Nekateri obravnavani objekti so grajeni iz skorajda nevezanih klesanih blokov kamenja, drugi iz slabo vezane in dobro vezane opeke, lesenih strešnih konstrukcij, tretji pa iz sorazmerno kvalitetnega armiranega betona (arkade Plečnikove tržnice);
- dotrajanosti objekta.

V primeru spomeniško zaščitene, sakralne in drugih podobnih stavb je potrebno pozornost posvetiti tudi umetninam, opremini in drugi vsebini objektov. Posamezni elementi (oltarji, orgle, plastika s piedestali) predstavljajo samostojna, neodvisna nihala in se lahko poškodujejo ne glede na to, da objekt, v katerem se nahajajo, konstrukcijsko ni ogrožen. Pred izvedbo del bo potrebno pripraviti popis poškodb objektov in opreme (umetnine, oprema in druga vsebina objektov), ki bi lahko bila podvržena poškodbam zaradi vzburjenega nihanja. Monitoring mora izvajati izurjeno osebje z izkušnjami z monitoringom vibracij na spomeniško zaščitene objekte, pri meritvah pa je obvezna uporaba umerjene

opreme. V zvezi s tem je potrebno opozoriti, da lastniki potencialno ogroženih nepremičnin in premičnin znotraj njih tak popis lahko tudi zavrnejo, zato je priporočen vnaprejšnji dogovor z njimi.

Pri določanju mejnih vrednosti vibracij za zaščitene objekte je izdelovalec načrta monitoringa (Monitoring za kulturne spomenike Semenišče, Župnišče, Plečnikove tržnice in Stolnica zaradi prenove Tržnice; ELEA iC, 31. 3. 2017) /45/, zaradi pomanjkanja predpisov, ki bi na področju Republike Slovenije opredeljevali mejne vrednosti dopustnih vibracij za posamezno vrsto objektov, mejne vrednosti določil skladno s tujimi standardi, v obravnavanem primeru z avstrijskim standardom ÖNorm S 9020. Dodaten razlog za izbiro tega standarda je bilo tudi dejstvo, da je stavbna dediščina v Avstriji in obravnavanega območja primerljiva. Pri določanju mejnih vrednosti dopustnih vibracij je upošteval naslednja izhodišča:

- določitev razreda občutljivosti visokogradniškega objekta: RAZRED 4 – spomeniško zaščiteni objekti, ki so zelo občutljivi na tresenje;
- določitev frekvenčnega območja: POGOSTO – ponavljanje vibracij več kot 4 ure dnevno (štejejo vibracije, ki so močnejše od 2,5 mm/s);
- razred trajanja: RAZRED TRAJANJA – dlje od 180 sekund.

Izračunana mejna vrednost dopustnih vibracij za frekvence do 10 Hz znaša 4,5 mm/s, v frekvenčnem območju 10–40 Hz pa se meja dopustnih vibracij linearno povišuje iz vrednosti 4,5 mm/s (pri frekvencah, manjših od 10 Hz) do 9 mm/s (pri frekvenci 40 in več Hz). Kot skrajno dopustno mejo za obremenitev obravnavanih objektov z vibracijami je izdelovalec načrta monitoringa določil 9 mm/s.

Pri obravnavanem posegu gre za projekt v fazi DGD, pri katerem je položaj objektov, ki so predmet poročila, že natančno določen, vključno z odmiki od sosednjih stavb – kulturnih spomenikov. Določena je bila tudi mejna vrednost za dopustno obremenitev teh objektov (9 mm/s) pri odmikih, upoštevanih v projektu. Neposredno primerjavo z drugimi, že izvedenimi projekti, ocenjujemo kot neustrezno, saj so vibracije pri izvajanju gradbenih del odvisne od številnih faktorjev (stanje objektov, sestava tal, gradbena mehanizacija, način izvajanja gradnje ...). Kot dodatni ukrep je v tem poročilu predlagano, da mora nosilec posega že pred pričetkom gradbenih del zagotoviti, da bo uporabljena gradbena tehnologija, ki povzroča čim manj tresljajev oz. vibracij. Med gradnjo se bo izvajal monitoring v skladu z dokumentom Monitoring za kulturne spomenike Semenišče, Župnišče, Plečnikove tržnice in Stolnica zaradi prenove Tržnice (ELEA iC, marec 2017) /45/, ki vsebuje navodila glede mejnih vrednosti, glede hrambe podatkov ter alarmiranja za monitoring razpok / poškodb sosednjih objektov, meritve hrupa in vibracij ter geodetski monitoring sosednjih objektov. Monitoring se bo izvajal ves čas gradnje, na podlagi rezultatov tega monitoringa se bo ugotavljal vpliv vibracij posameznih gradbenih del na omenjene kulturne spomenike v okolici. Omilitveni ukrepi so prikazani v poglavju 6.2.1.6 (Kulturna dediščina) in med drugim predvidevajo, da mora biti preseganje alarmnih deležev mejnih vrednosti takoj sporočeno vodji gradbišča in vodji nadzora, ki morata nemudoma ustaviti dela na gradbišču in poiskati alternativno rešitev izvajanja del. Alarmiranje se izvede, ko vibracije dosežejo 75% dovoljenih mejnih vrednosti (skrajna dopustna mera obremenitev z vibracijami za spomeniško zaščitene objekte v okolici je 9 mm/s). V takem primeru je vodstvo gradbišča ob soglasju nadzornega organa dolžno odrediti nova navodila za delo (zmanjšanje intenzivnosti, sprememba frekvence vzbujanja, zamenjava tehnologije ali opreme).

Ne glede na zgoraj navedeno smo opravili dodaten informativni pogovor s predstavnikom podjetja, ki se specializirano ukvarja tudi z vsemi vidiki vibracij pri gradnjah, vključno z monitoringom, ki nam je zagotovil, da je zgoraj predlagani ukrep (alarmiranje ob doseganju 75% mejne vrednosti in zaustavitev del ter zamenjava ali prilagoditev kritične gradbene opreme oz. načina gradnje) dovolj dobra garancija za

predvidevanje, da ne bo prišlo do dodatnih poškodb na kulturnih spomenikih v okolici. Poleg tega je ta predstavnik omenjenega podjetja zagotovil, da v tej fazi (projekt v fazi DGD in obenem presoja vplivov na okolje), zaradi pomanjkanja vseh podrobnosti gradnje ter ocene ničelnega stanja potencialno kritičnih objektov, noben model in/ali izračun v tej fazi ne bi mogel pokazati dokončne in natančne ocene nevarnosti poškodb teh objektov.

Vpliv vibracij zaradi izvajanja gradbenih in drugih del bo predvsem neposreden, omejen na območje gradbišča in ožjo okolico, začasen (v času trajanja gradnje) in reverzibilen. Posreden (daljinski) vpliv na območja ob javnih dovoznih cestah zaradi dodatnega tovornega transporta za potrebe gradnje bo zanemarljiv, gre za večje javne ceste, ki so vse asfaltirane. Vpliv bo izražen le v dnevnem času – v času obratovanja gradbišča, v večernem in nočnem času gradbišče ne bo obratovalo in vpliva ne bo. Kumulativnih vplivov in medsebojnega učinkovanja posameznih vplivov in njihovih posledic na obremenjenost z vibracijami ne pričakujemo.

Vpliv posega in celotni vpliv (sprememba v celotni obremenitvi okolja) na obremenjevanje okolja z vibracijami v času gradnje ocenjujemo s (3) – ne bistven vpliv, zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov.

5. Elektromagnetno sevanje

- S predpisi določeni ukrepi

Uredba o elektromagnetnem sevanju v naravnem in življenjskem okolju (UL RS, št. 70/96, 41/04-ZVO-1, 44/22-ZVO-2) v 19. členu med drugim določa:

- Pri načrtovanju, gradnji ali rekonstrukciji vira sevanja mora investitor izbrati tehnične rešitve in upoštevati dognanja in rešitve, ki zagotavljajo, da mejne vrednosti niso presežene, in hkrati omogočajo najnižjo tehnično dosegljivo obremenitev okolja zaradi sevanja.
- Povzročitelj obremenitve okolja s sevanjem mora zagotoviti ograditev bližnjega polja okrog vira sevanja, če vira sevanja ni mogoče namestiti tako, da je onemogočen dostop na območje čezmerne obremenitve okolja zaradi sevanja ali če čezmerne obremenitve okolja zaradi sevanja na tem območju kot posledice obratovanja ali uporabe vira ni mogoče preprečiti z drugimi ukrepi varstva pred sevanjem.

6. Odpadki

Uredba o odpadkih (UL RS, št. 77/22) določa splošna pravila ravnanja in druge pogoje za preprečevanje ali zmanjševanje škodljivih vplivov nastajanja odpadkov in ravnanja z njim, med drugim:

- Številko odpadka mora odpadku dodeliti povzročitelj odpadkov, razen v primeru prepuščanja odpadka, ko mu jo mora dodeliti zbiralec, ki odpadek prevzame. Dodelitev številke odpadka iz prejšnjega stavka se izvede po postopku iz 5. člena uredbe.
- Odpadek se razvrsti kot nevaren odpadek, če vsebuje nevarne sestavine ali je z njimi onesnažen, zaradi katerih ta odpadek kaže eno ali več nevarnih lastnosti od HP 1 do HP 15 iz Priloge 3, ki je sestavni del te uredbe, pri čemer se poleg meril iz te priloge uporabljajo tudi ostali kriteriji iz 2. točke »Razvrščanje odpadkov kot nevarnih« iz poglavja »Vrednotenje in razvrščanje« iz Priloge Odločbe 2000/532/ES.
- Snov ali predmet, ki nastane pri proizvodnem procesu, katerega glavni namen ni proizvodnja te snovi ali predmeta, je stranski proizvod in ne odpadek, če so izpolnjeni naslednji pogoji:
 1. nadaljnja uporaba tega ostanka proizvodnje je zagotovljena in ne le mogoča;
 2. ta ostanek proizvodnje se lahko neposredno uporabi brez kakršne koli nadaljnje obdelave, razen običajnih industrijskih postopkov;

3. ta ostanek proizvodnje se proizvaja kot sestavni del proizvodnega procesa in

4. ta ostanek proizvodnje izpolnjuje zahteve, določene za njegovo uporabo s predpisi, ki urejajo proizvode, kemikalije, varstvo okolja in varovanje človekovega zdravja, nadaljnja uporaba tega ostanka proizvodnje pa ne bo škodljivo vplivala na okolje in zdravje ljudi.

- Pri nastajanju odpadkov in ravnanju z njimi se kot prednostni vrstni red upošteva naslednja hierarhija ravnanja:

1. preprečevanje nastajanja odpadkov,
2. priprava odpadkov za ponovno uporabo,
3. recikliranje odpadkov,
4. drugi postopki predelave odpadkov (npr. energetska predelava) in
5. odstranjevanje odpadkov.

- Z odpadki je treba ravnati skladno s prejšnjim odstavkom, da se omogoča nadaljnje ravnanje z njimi v skladu z zahtevami iz prejšnjega odstavka, ob upoštevanju zahtev iz prvega odstavka 10. člena te uredbe.

- Z odpadki je treba ravnati tako, da ni ogroženo človekovo zdravje in se ne škodi okolju ter da ravnanje zlasti:

1. ne predstavlja tveganja za vode, zrak, tla, rastline in živali,
2. ne povzroča čezmernega obremenjevanja s hrupom in neprijetnimi vonjavami,
3. ne povzroča škodljivih vplivov na območja, na katerih je predpisan poseben režim v skladu s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave, ali predpisi, ki urejajo varovanje virov pitne vode, in
4. ne povzroča škodljivih vplivov na krajino ali območja, na katerih je predpisan poseben režim v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo kulturne dediščine.

- Odpadke iz papirja, kovine, plastike, stekla in tekstila je treba zbirati ločeno in jih ločeno oddajati ali prepuščati.

- Ločeno je treba zbirati in jih ločeno oddajati ali prepuščati tudi odpadke, za katere je vzpostavljen sistem ločenega zbiranja v skladu s posebnim predpisom, ki ureja ravnanje s posameznim tokom ali vrsto odpadkov.

- Ločeno je treba zbirati in jih ločeno oddajati ali prepuščati tudi druge odpadke in jih ne mešati z drugimi odpadki ali drugimi materiali z drugačnimi lastnostmi, kot jih imajo ti odpadki, če to zahteva ravnanje v skladu s prvim ali petim odstavkom 22. člena te uredbe ali poenostavitev ali izboljšanje priprave odpadkov za ponovno uporabo, recikliranja in drugih postopkov predelave. Prejšnji stavek se uporablja tudi za odpadke z isto številko odpadka iz priloge Odločbe 2000/532/ES, če imajo med seboj različne lastnosti, ki so pomembne za njihovo nadaljnjo obdelavo.

- Rodovitno zemljo, odrinjeno pri gradbenih posegih, ki nima nevarnih lastnosti iz Priloge 3 te uredbe in ki zaradi fizikalnih, kemičnih in mikrobioloških lastnosti omogoča rast rastlin ter jo je v skladu z zakonom, ki ureja kmetijska zemljišča, treba varovati pred trajno izgubo, je treba zbirati ločeno od preostalega zemeljskega izkopa in jo ločeno oddajati, če se zemeljski izkop, katerega sestavni del je, ne uporabi za gradnjo v svojem prvotnem stanju na mestu, kjer je bil izkopen.

- Odpadke je treba začasno skladiščiti ločeno glede na njihove lastnosti ter tako, da:

1. ni čezmernega obremenjevanja voda, zraka in tal,
2. ne pride do mešanja odpadkov iz prvega odstavka 21. člena te uredbe in da
3. so odpadki primerni za obdelavo.

- Izvirni povzročitelj odpadkov mora pri začasnem skladiščenju, poleg izpolnjevanja zahtev za preprečevanje tveganja, čezmernega obremenjevanja in škodljivih vplivov iz prvega odstavka 10. člena te uredbe, izvajati tudi ukrepe za preprečevanje in zmanjševanje škodljivih vplivov na okolje in človekovo zdravje zaradi:

1. emisij snovi in vonjav,
 2. raznašanja lahkih frakcij odpadkov v okolje zaradi vetra,
 3. razsutja ali razlitja odpadkov,
 4. hrupa, zlasti zaradi prevažanja odpadkov do skladiščnega prostora in znotraj njega,
 5. ptic, glodavcev in mrčesa ter
 6. požarov, vključno s samovžigi.
- Izvirni povzročitelj odpadkov mora odpadke skladiščiti tako, da niso neposredno izpostavljeni padavinam, če bi to lahko vplivalo na njihove lastnosti, pomembne za nadaljnjo obdelavo.
 - Izvirni povzročitelj odpadkov, ki nastanejo zaradi njegovega delovanja ali dejavnosti, lahko odpadke začasno skladišči največ 12 mesecev od njihovega nastanka. Prejšnji stavek se ne uporablja:
 1. za zemeljski izkop iz 3. točke drugega odstavka 2. člena te uredbe, ki je izvzet iz te uredbe, če ni onesnažen z nevarnimi snovmi tako, da bi se moral uvrstiti med nevarne gradbene odpadke zaradi nevarnih lastnosti iz Priloge 3 te uredbe in je pridobljen z gradbeni deli na gradbišču, investitor pa ga zagotovo ponovno uporabi v svojem prvotnem stanju na mestu istega gradbišča, ter
 2. za neonesnaženo zemljino iz 4. točke tretjega odstavka 2. člena te uredbe, ki nima nevarnih lastnosti iz Priloge 3 te uredbe in se zaradi izvajanja dejavnosti izkoriščanja mineralnih surovin odstrani z zgornje plasti tal, ter se v skladu s predpisom, ki ureja ravnanje z odpadki iz rudarskih in drugih dejavnosti izkoriščanja mineralnih surovin uporabi za sanacijo zemljišča po končanju pridobivanja mineralnih surovin ob upoštevanju kakovosti tal, prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst ter njihovih habitatov, sladkovodnih sistemov, krajine in ustreznih koristnih možnosti rabe saniranega zemljišča.
 - Odpadki morajo biti pri začasnem skladiščenju in prevažanju označeni s podatki o nazivu in številki odpadka, nevarni odpadki pa tudi z napisom »nevarni odpadek«.
 - Nevarni odpadki morajo biti pri začasnem skladiščenju in prevažanju shranjeni v posodah, rezervoarjih, zabojnikih ali drugi embalaži tako, da ne ogrožajo okolja in človekovega zdravja. Embalaža, v kateri so shranjeni nevarni odpadki, mora biti izdelana iz materiala, odpornega proti učinkovanju shranjenih odpadkov.
 - Nevarne odpadke je prepovedano mešati z nevarnimi odpadki, ki imajo drugačne fizikalne, kemične ali nevarne lastnosti, z drugimi odpadki in snovmi ali materiali, vključno z mešanjem zaradi redčenja nevarnih snovi.
 - Izvirni povzročitelj odpadkov mora zagotoviti njihovo obdelavo, tako da jih:
 1. obdela sam,
 2. odda zbiralcu ali
 3. odda izvajalcu obdelave.
 - Izvirni povzročitelj odpadkov mora za vsako pošiljko odpadkov zagotoviti evidenčni list razen v primeru prepuščanja odpadkov, kadar je to dovoljeno na podlagi posebnega predpisa, ki ureja ravnanje z določeno vrsto odpadkov.

Uredba o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih (UL RS, št. 34/08, 44/22-ZVO-2) določa ravnanje z gradbenimi odpadki, med drugim:

- Za ravnanje z gradbenimi odpadki na gradbišču je v celoti odgovoren investitor.
- Če je zemeljski izkop pridobljen z gradbeni deli na gradbišču in ni onesnažen z nevarnimi snovmi tako, da bi se moral uvrstiti med nevarne gradbene odpadke v skladu s predpisom, ki ureja ravnanje z odpadki, ga investitor lahko ponovno uporabi na istem gradbišču ali na drugem gradbišču, kjer je tudi sam investitor. Zemeljski izkop s prostornino 30.000 m³ ali več se ne uvršča med nevarne gradbene odpadke, če je iz podatkov o sestavi zemeljskega izkopa ali iz analize zemeljskega izkopa s preskusnimi

metodami v skladu s predpisom, ki ureja ravnanje z odpadki, razvidno, da zemeljski izkop ni onesnažen z nevarnimi snovmi tako, da bi se moral uvrstiti med nevarne gradbene odpadke.

- Investitor mora zagotoviti izdelavo dokumentacije s podatki o prostornini zemeljskega izkopa, ki je nastal med gradbenimi deli na gradbišču, vključno s podatki o njegovi sestavi ali s podatki analiz zemeljskega izkopa s preskusnimi metodami v skladu s predpisom, ki ureja ravnanje z odpadki. To dokumentacijo mora uporabiti pri izdelavi poročila o nastalih gradbenih odpadkih in o ravnanju z njimi in jo hraniti še najmanj tri leta po pridobitvi uporabnega dovoljenja ter jo pokazati pristojnemu inšpektorju, če ta to zahteva.
- Gradbeni odpadki se morajo na gradbišču začasno skladiščiti ločeno po posameznih vrstah odpadkov in ločeno od drugih odpadkov tako, da ne onesnažujejo okolja, z njimi pa je treba ravnati tako, da jih je mogoče obdelati.
- Če gradbenih odpadkov ni mogoče začasno skladiščiti na gradbišču, se morajo odlagati neposredno po nastanku v zabojnike na gradbišču, ki so prirejeni za odvoz gradbenih odpadkov brez prekladanja.
- Če pri odstranitvi objekta ni mogoče preprečiti mešanja gradbenih odpadkov, mora investitor zagotoviti, da se pred rekonstrukcijo ali odstranitvijo objekta odstranijo iz objekta nevarni gradbeni odpadki, če je to tehnično izvedljivo.
- Gradbeni odpadki se na gradbišču lahko začasno skladiščijo največ do konca gradbenih del vendar ne več kot eno leto.
- Investitor mora k projektu za pridobitev gradbenega dovoljenja priložiti načrt gospodarjenja z gradbenimi odpadki s predpisano vsebino (5. člen uredbe) in ga na zahtevo pokazati pristojnemu inšpektorju.
- Investitor mora zagotoviti oddajo gradbenih odpadkov zbiralcu gradbenih odpadkov ali izvajalcu obdelave teh odpadkov, naročilo pa mora zagotoviti pred začetkom izvajanja gradbenih del – naročilo za prevzem gradbenih odpadkov ali naročilo za obdelavo odpadkov s predpisano vsebino (6. člen uredbe).
- Investitor mora ob oddaji vsake pošiljke gradbenih odpadkov pridobiti od prevzemnika odpadkov izpolnjen evidenčni list in voditi evidenco o vrstah in količinah nastalih gradbenih odpadkov v skladu s predpisom, ki ureja ravnanje z odpadki, ali pa mora za to pooblastiti enega od izvajalcev del.
- Kot sestavni del dokumentacije za pridobitev uporabnega dovoljenja mora investitor pristojnemu upravnemu organu priložiti poročilo o nastalih gradbenih odpadkih in o ravnanju z njimi s predpisano vsebino (9. člen uredbe).

Uredba o pogojih, pod katerimi se lahko pri rekonstrukciji ali odstranitvi objektov in pri vzdrževalnih delih na objektih, instalacijah ali napravah odstranjujejo materiali, ki vsebujejo azbest (UL RS, št. 60/06, 44/22-ZVO-2) za dela, ki niso dela manjšega obsega, med drugim določa:

- Odstranitev objektov lahko opravlja oseba (izvajalec), ki ima za odstranjevanje azbesta okoljevarstveno dovoljenje ministrstva, pristojnega za okolje.
- Izvajalec mora pred pričetkom odstranitve objekta, ki niso dela manjšega obsega, sestaviti pisna navodila za izvajanje del.
- Izvajalec mora dela, ki se izvajajo zaradi odstranitve objekta, prijaviti inšpektorju, pristojnemu za varstvo okolja, najkasneje 15 dni pred pričetkom del.
- Investitor mora za nadzor nad izvajanjem varnostnih ukrepov, določenih s to uredbo za odstranitve, ki niso dela manjšega obsega, pisno pooblastiti nadzornika, ki opravlja gradbeni nadzor v skladu s predpisom, ki ureja graditev objektov.
- Območje odstranjevanja mora biti ograjeno in mora biti od zunanjega okolja ločeno z zračno zaporo, ki je izvedena s ponovno uporabljivimi ločilnimi stenami ali izjemoma s polietilensko folijo za enkratno uporabo, na način, ki preprečuje sproščanje azbestnih vlaken v okolico tega območja.

- Izvajalec mora zagotoviti, da se pri izvajanju odstranitve objektov ne obdeluje izdelkov iz materialov, ki vsebujejo azbest, z delovnimi stroji, ki posnemajo njihovo površino (brušenje, visoko ali nizkotlačno čiščenje ali krtačenje), ne ruši in odstranjuje delov objekta na način, pri katerem nastajajo emisije azbestnih vlaken v okolje, in ne čisti ali na drug način mehansko obdeluje strešnih kritin iz azbest cementa, ki niso zaščitene s premazi za preprečevanje emisij azbestnih vlaken v okolje.
- Odstranjeni materiali, ki vsebujejo azbest, filtri, varovalna obleka ter drugi z azbestom kontaminirani odpadki, se morajo na mestu njihovega nastanka embalarati tako, da je preprečeno vsako sproščanje azbestnih vlaken v okolje. Za embaliranje iz prejšnjega odstavka se uporabljajo vreče ali folije iz umetne snovi, ki morajo biti dvoslojne ter imeti najmanj tako trdnost in nepropustnost kot vreče iz polietilena debeline 0,6 mm. Embalažni ovoj mora biti na vidnem mestu označen z napisom »Azbestni odpadek«.

Uredba o odstranjevanju polikloriranih bifenilov in polikloriranih terfenilov (UL RS, št. 34/08, 09/09, 44/22-ZVO-2) med drugim določa:

- Pri odstranitvi stavbe, ki je bila zgrajena v obdobju 1950 – 1980 ali je bila v tem obdobju rekonstruirana, mora investitor pred začetkom gradbenih del zagotoviti izdelavo popisa v stavbo vgrajenih gradbenih materialov, ki vsebujejo PCB. Če je za odstranitev objekta predpisana pridobitev gradbenega dovoljenja, mora investitor zagotoviti, da je popis vgrajenih gradbenih materialov, ki vsebujejo PCB, priložen k načrtu gospodarjenja z gradbenimi odpadki, in ga skupaj s tem načrtom priložiti k projektu za pridobitev gradbenega dovoljenja.
- Če je iz popisa vgrajenih gradbenih materialov, ki vsebujejo PCB, razvidno, da je v stavbi pred njeno rekonstrukcijo ali odstranitvijo več kot 50 kg gradbenih materialov, ki vsebujejo PCB, mora investitor zagotoviti, da je k načrtu gospodarjenja z gradbenimi odpadki priložen opis postopkov:
 - izločitve teh gradbenih materialov od drugih odpadkov,
 - ločenega zbiranja teh gradbenih materialov na gradbišču,
 - oddaje teh gradbenih materialov zbiralcu gradbenih odpadkov in
 - predvidenih načinov obdelave teh gradbenih materialov in izvajalci njihove obdelave.
- Če je iz popisa vgrajenih gradbenih materialov, ki vsebujejo PCB, razvidno, da je v stavbi pred njeno rekonstrukcijo ali odstranitvijo več kot 1.000 kg gradbenih materialov, ki vsebujejo PCB, mora investitor zagotoviti izdelavo elaborata dekontaminacije stavbe in izvedbo dekontaminacije stavbe v skladu z elaboratom dekontaminacije stavbe pred začetkom gradbenih del zaradi njene odstranitve. Če je za odstranitev objekta predpisana pridobitev gradbenega dovoljenja, mora investitor elaborat dekontaminacije stavbe priložiti k projektu za pridobitev gradbenega dovoljenja.

Uredba o obremenjevanju tal z vnašanjem odpadkov (UL RS, št. 34/08, 61/11, 44/22-ZVO-2) določa pogoje v zvezi z obremenjevanjem tal z vnašanjem odpadkov (se ne uporablja za ponovno uporabo zemeljskega izkopa na gradbišču, na katerem je nastal, in za zemeljski izkop, ki je nevaren odpadek), med drugim:

- Tla se lahko obremenijo z vnosom zemeljskega izkopa, če:
- vsebnost parametrov v zemeljskem izkopu ne presega največjih vrednosti parametrov iz priloge 1, ki je sestavni del te uredbe,
- se fizikalno-kemijske lastnosti zemeljskega izkopa ne razlikujejo od lastnosti iz priloge 2, ki je sestavni del te uredbe.
- Oseba, ki namerava pripravljati zemeljski izkop zaradi njegove ponovne uporabe ali izdelovati umetno pripravljeno zemljino zaradi njenega vnosa v tla, mora pridobiti okoljevarstveno dovoljenje za predelavo odpadkov po postopku z oznako R10 v skladu s predpisom, ki ureja ravnanje z odpadki, pri čemer se za predelavo odpadkov po postopku z oznako R10 šteje tudi priprava zemeljskega izkopa za

njegovo ponovno uporabo. Vloga za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja mora, poleg ostalih predpisanih sestavin, vsebovati tudi oceno kakovosti zemeljskega izkopa ali umetno pripravljene zemljine in ocena kakovosti tal, kamor se zemljina ali izkop vnaša, ki ne smeta biti starejši od šestih mesecev od dneva vložitve vloge.

Uredba o ravnanju z baterijami in akumulatorji ter odpadnimi baterijami in akumulatorji (UL RS, št. 3/10, 64/12, 93/12, 103/15, 84/18-ZIURKOE, 101/20, 44/22-ZVO-2) med drugim določa:

- Odpadne prenosne baterije in akumulatorje ni dovoljeno prepuščati izvajalcu javne službe kot mešani komunalni odpadki, temveč jih je potrebno prepuščati distributerju prenosnih baterij in akumulatorjev, ali izvajalcu javne službe v zbirnih centrih ločeno zbranih frakcij komunalnih odpadkov ali v premičnih zbiralnicah ločeno zbranih nevarnih frakcij komunalnih odpadkov, ali oddajati zbiralcu odpadnih prenosnih baterij in akumulatorjev.
- Odpadne prenosne baterije ali akumulatorje je pred prepuščanjem ali oddajo treba hraniti ločeno od drugih odpadkov.

Uredba o odpadnih oljih (UL RS, št. 24/12, 44/22-ZVO-2) med drugim določa:

- Odpadna olja je prepovedano prepuščati v zabojnikih za zbiranje komunalnih odpadkov, zlivati v ali na tla ali v kanalizacijo ter mešati z odpadnimi olji, ki imajo drugačne fizikalne, kemične ali nevarne lastnosti ali z drugimi odpadki ali snovmi ali materiali.
- Odpadna olja je potrebno oddati zbiralcu odpadnih olj ali izvajalcu obdelave odpadnih olj ali prepuščati drugemu povzročitelju odpadnih olj na njegovem prevzemnem mestu, če se za to z njim dogovori.
- Odpadna olja je do oddaje potrebno začasno skladiščiti v sodih ali drugih ustreznih posodah, odpornih na skladiščena odpadna olja, ločeno od drugih odpadkov, tako da so izpolnjene zahteve v zvezi z varstvom okolja in varovanjem človekovega zdravja.

Odlok o zbiranju komunalnih odpadkov v Mestni občini Ljubljana (UL RS, št. 73/20) v zvezi s komunalnimi odpadki na gradbišču (30. člen) med drugim določa:

- Investitorji oziroma izvajalci novogradenj so tudi uporabniki po tem odloku, kar pomeni, da izvajalec javne službe za potrebe delovanja gradbišča preskrbi zadostno število zabojnikov za zbiranje komunalnih odpadkov. Investitor oziroma izvajalec novogradnje mora izvajalcu javne službe pred pričetkom gradnje sporočiti podatke o številu zabojnikov.

7. Narava (biotska raznovrstnost in naravne vrednote)

• **S predpisi določeni ukrepi**

Odlok o razglasitvi srednjeveškega mestnega jedra - Stare Ljubljane in Grajskega griča za kulturni in zgodovinski spomenik ter naravno znamenitost (UL SRS, št. 5/86, 27/89; UL RS, št. 13/90, 27/91, 105/01) v 9. in 10. členu določa varstveni režim in razvojne usmeritve za spomenik oblikovane narave Drevored na Adamič-Lundrovem nabrežju (ID 1747):

- Varstveni režim:
- varovanje naravnih vrednot v celoti, v neokrnjeni in izvirni podobi; v primeru okrnitve spomenika je treba zagotoviti povrnitev v prvotno stanje;
- podreditev posegov ohranjanju, sanaciji in prenovi, skladnosti z varovanimi lastnostmi prostora in arhitekture;

- na območju drevoreda na Adamič Lundrovem nabrežju je prepovedano spreminjanje arhitekturne zasnove, uničevanje in poškodovanje dreves ter vse dejavnosti, ki ogrožajo obstoj dreves, med njimi sajenje, neustrezno pluženje, parkiranje, izpuščanje naftnih derivatov ter drugih strupenih snovi.
- Razvojne usmeritve:
- drevoredu je treba zagotoviti nadaljnji obstoj in razvoj ter dostopnost javnosti;
- treba je zagotavljati redno vzdrževanje in obnavljati oziroma nadomeščati vegetacijo z isto vrsto.

Odlok o razglasitvi nekdanjega Šempeterskega, Poljanskega in Karlovškega predmestja za kulturni in zgodovinski spomenik ter naravno znamenitost (UL RS, št. 18/90, 27/91) v 8. in 9. členu določa varstveni režim in razvojne usmeritve za spomenik oblikovane narave Krekov trg (ID 1715):

- Varstveni režim:
- redno vzdrževanje in varovanje naravnih vrednot v neokrnjeni in izvirni podobi; v primeru okrnitve spomenika je treba zagotoviti povrnitev v prvotno stanje;
- podređitev posegov ohranjanju, sanaciji in po potrebi prenovi, skladno z varovanimi lastnostmi prostora in arhitekture;
- na območju dreves na Krekovem trgu je prepovedano rušiti, pozidavati, nadzidavati, prezidavati pozidan in nepozidan prostor, postavljati začasne premične objekte brez dovoljenja pristojne organizacije za varstvo in kulturne dediščine, uničevanje ali poškodovanje dreves, spreminjati ekološke pogoje, graditi na oblikovani zeleni površini objekte, ki niso v skladu z njenimi značilnostmi, spreminjati okolico oblikovane naravne dediščine tako, da bi bila ta okrnjena.
- Razvojne usmeritve:
- drevesom je treba zagotoviti nadaljnji obstoj in razvoj ter dostopnost javnosti;
- treba je zagotavljati obnavljanje, rekonstrukcijo in vzdrževanje oblikovane zasnove;
- vzdrževanje, obnavljanje oziroma nadomeščane vegetacije z isto vrsto.

Uredba o zvrsteh naravnih vrednot (UL RS, št. 52/02, 67/03) v 6. členu glede posegov in dejavnosti na območju vpliva na naravno vrednoto določa:

- Posegi in dejavnosti zunaj naravnih vrednot, na območju vpliva na naravno vrednoto se izvajajo tako, da vpliv posega ali dejavnosti ne povzroči uničenja ali bistvene spremembe lastnosti, zaradi katerih je bil del narave opredeljen za naravno vrednoto ali uničenja naravne vrednote.

● V projektni dokumentaciji predvideni ukrepi

- Skladno s Predhodnimi in drugimi pogoji ZRSVN (št. 3562-0047/2022-2, 18. 2. 2022) bo pred pričetkom izvajanja del drevored na Adamič-Lundrovem nabrežju (spomenik oblikovane narave, naravna vrednota) ograjen skladno s standardom SIST DIN 18920:2019 in smernicami za načrtovanje, nego (vzdrževanje) in zaščito dreves na gradbiščih (MOL). Minimalni zahtevani ukrepi pri ureditvi gradbišča in izvedbi gradbenih del v območju in v bližini drevoreda, poleg ograje v skladu z omenjenima standardom in smernicami, so:
ograjo je potrebno odmakniti od dreves skladno z določbami standarda oz. najmanj 2,5 m;
v območju dreves je prepovedano odlaganje kakršnega koli materiala;
vse izkope v območju korenin je potrebno izvajati ročno;
vsa dela v bližini zaščenega drevoreda in dreves morajo potekati pod nadzorom arborista svetovalca.
- Na enak način je predvideno tudi varovanje dreves – platan na Krekovem trgu (spomenik oblikovane narave, naravna vrednota) pri urejanju GJI za potrebe načrtovanega objekta.
- Na območju prehoda proti Mesarskemu mostu in pri uvozni rampi je predvidena razpirana AB pilotna stena, ki bo, poleg varovanja gradbene jame, zaščitila tudi rastišče in podzemni del dreves drevoreda – spomenika oblikovane narave Drevored na Adamič-Lundrovem nabrežju. Na območju prehoda proti

Mesarskemu mostu bo varovanje gradbene jame izvedeno v vrzeli med dvema drevesoma v zadostni razdalji od dreves tako, da se s stroji se ne bo posegalo v območje krošenj in koreninskega sistema dveh najbližjih dreves.

- Natančneje bodo zaščitni ukrepi za varovana drevesa obravnavani v projektni dokumentaciji za izvedbo gradnje (PZI), ko bo v načrtovanje vključen arborist svetovalec. V fazi PZI bo izveden pregled zaščitnih dreves, podane bodo usmeritve in predpisani vsi potrebni zaščitni ukrepi, ki bodo zagotovili ohranitev in nadaljnji razvoj dreves.
- Pred pričetkom gradnje in med samo gradnjo je potrebno zagotoviti nadzor arborista svetovalca. Pred vsemi posegi v rastišče ali drevesa mora arborist svetovalec pregledati projektno dokumentacijo, podati usmeritve in odobriti izdelane projektne ukrepe za zaščito dreves.
- Preprečevanje poškodovanja ali uničenja dreves na območju in v neposredni okolici gradbišča, ki predstavljajo spomenik oblikovane narave / naravno vrednoto in njeno ohranjanje.

8. Kulturna dediščina

- **S predpisi določeni ukrepi**

(varstveni režimi za spomenike in registrirano kulturno dediščino, v katere se posega)

Ljubljana – Arheološko najdišče Ljubljana (EŠD 329)

Varstveni režim za spomenik je določen v 3. odstavku 8. člena Odloka o razglasitvi arheološkega kompleksa v ljubljanskih občinah za kulturni in zgodovinski spomenik (UL RS, št. 46/90):

Za območje iz tretje točke 3. člena in izjem iz drugega odstavka tega člena velja varstveni režim, ki zahteva pred posegom v zemeljske plasti arheološke raziskave. Na osnovi spomeniško varstvene valorizacije se predvidi prezentacija ali teren sprost.

Ljubljana – Arheološko najdišče Vodnikov trg (EŠD 29702)

Varstveni režim za spomenik je določen v 3. členu Odloka o razglasitvi arheološkega najdišča na Vodnikovem, Ciri-Metodovem in Krekovem trgu za kulturni spomenik lokalnega pomena (UL RS, št. 29/13):

- podreditev vseh posegov varovanju vrednot in sestavin iz prejšnjega člena tega odloka in njihovi prezentaciji;
- posegi in dejavnosti v prostoru so dopustni, vendar se lahko načrtujejo in izvajajo, če se na osnovi šibko invazivnih arheoloških raziskav v obliki arheološkega testnega izkopa izkaže, da je zemljišče možno sprostiti za gradnjo oziroma prezentacijo in situ (na mestu).

Ljubljana – Palača Krekov trg 10 (EŠD 5925)

Ljubljana – Poljansko predmestje (EŠD 8791)

Varstveni režim za spomenika določa 8. člen Odloka o razglasitvi nekdanjega Šempeterskega, Poljanskega in Karlovškega predmestja za kulturni in zgodovinski spomenik ter naravno znamenitost (UL RS, št. 18/90, 27/91):

Za urbanistični spomenik velja:

- redno vzdrževanje in varovanje kulturnih, estetskih, zgodovinskih in naravnih vrednot v neokrnjeni in izvirni podobi, v primeru okrnitve spomenika je treba zagotoviti povrnitev v prvotno stanje,
- podreditev posegov ohranjanju, sanaciji in po potrebi prenovi, skladno z varovanimi lastnostmi prostora in arhitekture,
- zagotavljanje predstavitev kulturnih, zgodovinskih, estetskih in naravnih vrednot javnosti.

A. Na celotnem območju urbanističnega spomenika je prepovedano:

1. spreminjati ovrednoteno prostorsko zasnovo območij trgov, ulic in nabrežij,

2. rušiti, pozidavati, nadzidavati, prezidavati pozidan in nepozidan prostor,
3. postavljati začasne premične objekte brez dovoljenja pristojne organizacije,
4. spreminjati varovane vrednote talnega oblikovanja ter opreme prostora,
5. spreminjati varovane vrednote oblikovanja fasad kot so: oblike, barve, strukture, materiali in oprema,
6. spreminjati višine, naklone, kritine, strešne oblike brez dovoljenja pristojne organizacije.

B. Za arhitekturne in umetnostne spomenike je dodatno prepovedano:

1. spreminjati varovane vrednote stavbnih zasnov in tlorisov (npr.: veže, hodnike, mostovže, dvorišča, ograje vrtov),
2. spreminjati varovane konstrukcije in pripadajoče oblike,
3. spreminjati zgodovinsko oblikovanje in opremljenost stavb (npr.: fasade, odprtine, stavbno pohištvo, kamnoseško opremo, parkete, tlake, štukature, poslokave, arkade),
4. spreminjati namembnost, če ta ni v skladu z lastnostmi spomenika,
5. spreminjati, odstranjevati ali premeščati javne spomenike razen v primerih, ko sedanja postavitve ni avtentična. Zaradi ogroženosti se spomenike lahko nadomesti s kopijo, originalu se zagotovi dostopnost javnosti,
6. spreminjati varovane vrednote hortikulturnih in arhitektonskih ureditev javnega spomenika.

Ljubljana – Srednjeveško mestno jedro (EŠD 7589)

Ljubljana – Spomenik Valentinu Vodniku (EŠD 646)

Ljubljana – Kostanj na Vodnikovem trgu (EŠD 22830)

Ljubljana – Drevored na Adamič-Lundrovem nabrežju (EŠD 9232)

Varstveni režim za spomenike določa 9. člen Odloka o razglasitvi srednjeveškega mestnega jedra Ljubljane in Grajskega griča za kulturni in zgodovinski spomenik ter naravno znamenitost (UL SRS, št. 5/86, 27/89; UL RS, št. 105/01):

Za spomenik velja enoten varstveni režim, ki določa:

- varovanje kulturnih, estetskih, zgodovinskih in naravnih vrednot v celoti, v neokrnjeni in izvirni podobi; v primeru okrnitve spomenika je treba zagotoviti povrnitev v prvotno stanje;
- podreditev posegov ohranjanju, sanaciji in prenovi, skladnosti z varovanimi lastnostmi prostora in arhitekture;
- usklajenost rabe pozidanega in nepozidanega protora ter arhitekture z varovanimi lastnostmi;
- zagotavljanje predstavitev kulturnih, zgodovinskih, estetskih in naravnih vrednot;
- varovanje arheološke dediščinena celotnem Grajskem griču ter pri tem zagotoviti nespremenljivost rabe prostora in možnost prezentacije utrdbene arhitekture;
- izvedbo predhodne arheološke raziskave pri vsakem posegu v zemeljske plasti na območju Novega trga in Levstikovega trga ter opravljanje nadzora nad posegi v zemeljske plasti na celotnem varovanem območju;
- ohranjanje dendroloških kvalitet ob posegih v naravni spomenik, ohranitev in razvoj naravnih gozdnih združb ter zagotavljanje značilnih razgledov;
- podreditev motornega prometa pešcu in kolesarju pri določanju prometnih režimov;
- zagotavljanje ustrezne rabe prostora tudi v času kulturnih, športnih, zabavnih in drugih prireditev.

A. Na celotnem varovanem območju je prepovedano:

1. spreminjati prostorsko zasnovo območja s trgi, ulicami, nabrežji, parkovnimi površinami;
2. rušiti, pozidavati, nadzidavati, prezidavati pozidan in nepozidan prostor tam, kjer bi to okrnilo varovane vrednote;
3. spreminjati varovane vrednote talnega oblikovanja ter opreme prostora.

B. Na območju urbanističnega spomenika je dodatno prepovedano:

1. spreminjati zgodovinsko parcelacijo in zazidalni sistem pozidanega in nepozidanega prostora;
2. spreminjati varovane vrednote oblikovanja fasad to so: oblike, strukture, barve, materiali ipd.;
3. spreminjati višine, naklone, kritine, strešne oblike tam, kjer bi to okrnilo varovane vrednote; strešne oblike je na vedutno neizpostavljenih strešinah možno spreminjati, če so nevsiljive, skladno in dobro oblikovane ter iz primernih materialov.

D. Za arhitekturne in umetnostne spomenike je dodatno prepovedano:

1. spreminjati varovane vrednote stavbnih zasnov in tlorisov, to so: veže, hodnike, mostovže, dvorišča, vrtne terase ipd.;
2. spreminjati varovane konstrukcije in pripadajoče oblike;
3. spreminjati zgodovinsko oblikovanje in opremljenost stavb, to je: odprtine, stavbno pohištvo, kamnoseško opremo, parkete, tlake, štukature, poslikave, fasade, arkade ipd.;
4. spreminjati namembnost, razen v primerih, ko ta ni v skladu z lastnostmi spomenika;
5. spreminjati, odstranjevati ali premeščati javne spomenike; v primerih, ko postavitve ni avtentična, je predstavitev možna; premestitev je lahko potrebna zaradi ogroženosti, vendar se mora spomenik nadomestiti s kopijo, originalu pa zagotoviti postavitve dostopno javnosti;
6. spreminjati varovane vrednote hortikulturnih in arhitektonskih ureditev javnega spomenika;
7. dovažanje in parkiranje v vežah, predverjih in notranjih dvoriščih razen z ročnimi vozički.

F. Za spomenike oblikovane narave je dodatno prepovedano:

1. spreminjati arhitekturne zasnove;
2. uničevanje in poškodovanje dreves;
3. vse tiste dejavnosti, ki ogrožajo obstoj dreves, med njimi sajenje, neustrezno pluzenje, parkiranje, izpuščanje naftnih derivatov ter drugih strupenih snovi.

Ljubljana – Plečnikove tržnice (EŠD 8822)

Ljubljana – Regulirana struga Ljubljanice (EŠD 386)

Ljubljana – Širše območje Plečnikovih ureditev in spomenikov (EŠD 30842)

Varstveni režim za vplivno območje spomenikov določa 56. člen Odloka o razglasitvi del arhitekta Jožeta Plečnika v Ljubljani za kulturne spomenike državnega pomena (UL RS, št. 51/09, 88/14, 19/16, 76/17, 17/18, 74/21):

(9) V vplivnih območjih kulturnih spomenikov velja varstveni režim, ki določa:

- ohranjanje obstoječega nepozidanega odprtega prostora in tradicionalne rabe prostora, kjer je to nujno za ohranjanje integritete kulturnega spomenika,
- prepoved postavljanja ali gradnje začasnih objektov na območju obstoječih odprtih prostorov, zlasti zelenic, parkovnih površin in vrtov, razen kadar so ti potrebni za uporabo, funkcioniranje, ohranjanje in prezentacijospomenika in skladni s kulturnovarstvenimi pogoji pristojnega zavoda,
- dopustne so s kulturnovarstvenimi pogoji usklajene celovite parkovne ureditve ali manjši vrtnoarhitekturni posegi,
- izjemoma so dopustne s kulturnovarstvenimi pogoji usklajene nujne, predvsem podzemne komunalne, prometne, energetske in telekomunikacijske ureditve,
- prilagoditev morebitnih nadomestnih gradenj v vplivnem območju v gabaritih in funkciji spomeniku,
- ohranjanje vedut na spomenik in s ali iz spomenika na okolico.

Ljubljana – Mestno jedro (EŠD 328)

Varstveni režim za naselbinsko registrirano kulturno dediščino določa 67. člen OPN MOL-ID:

b) Pri naselbinski registrirani kulturni dediščini se ohranjajo varovane vrednote, kot so:

- naselbinska zasnova (parcelacija, komunikacijska mreža, razporeditev odprtih prostorov naselja),

- odnosi med posameznimi stavbami ter odnos med stavbami in odprtim prostorom (lega, gostota objektov, razmerje med pozidanim in nepozidanim prostorom, gradbene linije, značilne funkcionalne celote),
- prostorsko pomembnejše naravne prvine znotraj naselja (drevesa, vodotoki in podobno),
- prepoznavna lega v prostoru oziroma krajini (glede na reliefne značilnosti, poti in podobno),
- naravne in druge meje rasti ter robovi naselja,
- podoba naselja v prostoru (stavbne mase, gabariti, oblike strešin, kritina),
- odnosi med naseljem in okolico (vedute na naselje in pogledi iz njega),
- stavbno tkivo (prevladujoč stavbni tip, namembnost in kapaciteta objektov, ulične fasade in podobno),
- oprema in uporaba javnih odprtih prostorov,
- zemeljske plasti z morebitnimi arheološkimi ostalinami.

• **Kulturnovarstveni pogoji ZVKDS (št. 35102-1038/2014-33, 26. 4. 2022) /4/**

(delni povzetek)

- Pri urejanju območja obdelave s kontekstom širših prostorskih ureditev je potrebno izhajati iz vrednot svetovne dediščine v kontekstu prostorskih ureditev oz. konteksta, ki gradi širši prostor.
- Za predvideni poseg je potrebno skladno z zavezo, ki izhaja iz uvrstitve Plečnikove dediščine na seznam UNESCO, izvesti elaborat: Študija vplivov na kulturno dediščino, ki jo pripravi interdisciplinarna skupina strokovnjakov.
- Za oglaševanje dejavnosti, ki bodo potekale v stavbi, na fasadi, je potrebno izdelati načrt za oglaševanje, ki bo zagotavljal celostno oblikovanje oglaševalskih prvin in mora biti sestavni del projektne dokumentacije za izvedbo.
- Območje načrtovane novogradnje oz. celotna površina samostana v območju meje posega, vključno z novoveškim obzidjem, mora biti v celoti sistematično arheološko raziskano. Arheološka izkopavanja je potrebno izvesti do sterilne geološke osnove. Pri vseh drugih posegih izven načrtanega območja izkopavanj (priloga 1) se bo izvajalo arheološke raziskave ob gradnji. Investitor mora za arheološke raziskave pridobiti posebno kulturnovarstveno soglasje v skladu z 31. členom ZVKD-1.
- Izkop gradbene jame, potrebne za izvedbo posega, in druga dela, potrebna za izvedbo posega, ne smejo povzročiti neposrednih in posrednih poškodb na objektih, ki stojijo na obodu Vodnikovega trga: Semenišča, Župnišča, Plečnikovih tržnic in Stolnice. Tekom del je potrebno pospeške in hitrost vibracij izmeriti in po potrebi znižati njihovo intenziteto. Investitor mora, če za to pridobi soglasje lastnikov navedenih objektov po obodu Vodnikovega trga, zabeležiti obstoječe stanje teh stavb in uvesti monitoring z reperji na obstoječih poškodbah in delih objektov, ki bi lahko bili na podlagi zgoraj navedenih raziskav ogroženi. Potrebno je dosledno upoštevati dokument Monitoring za kulturne spomenike Semenišče, Župnišče, Plečnikove tržnice in Stolnica zaradi prenove Tržnice, Elea iC marec 2017, ki vsebuje navodila glede mejnih vrednosti, glede hrambe podatkov ter alarmiranja za:
 - monitoring razpok / poškodb sosednjih objektov,
 - meritve hrupa in vibracij in
 - geodetski monitoring sosednjih objektov.
- Ob morebitnih poškodbah, ki bi nastale kot posledica arheoloških in gradbenih del, je treba ta takoj prekiniti, sanirati stanje in poskrbeti za ustrezne ukrepe, da do dodatnih poškodb ne bo prihajalo. Gradbena tehnologija naj povzroča čim manj tresljajev. Če to ne bo mogoče doseči z uporabljenimi tehnologijami, jo mora investitor nemudoma nadomestiti s tako, ki ne bo povzročala poškodb na sosednjih objektih.

- Za obnovo zgodovinskih prvin (kamnite, stopnišče, ograje, vezi in morebitne poslikave) se v sklopu izvedbene dokumentacije pripravi konservatorsko restavratorska izvedbena dokumentacija, ki naj vsebuje opis in oceno trenutnega stanja in popis predvidenih konservatorsko restavratorskih posegov. Dokumentacija se izdela v obliki Konservatorskega načrta mapa 03. V dokumentu je potrebno opredeliti način oziroma metodo dela ter obseg sanacije z navedbo materialov in jih obnoviti v skladu z načelom minimalnega posega.
- Investitor mora zaradi predvidene celovite rekonstrukcije palače (zgodovinski del Mahrove hiše) pripraviti izvedbeni del konservatorskega načrta, v katerem bo natančno določen obseg izvirnih prvin in način prenove le-teh, ki ga potrdi ZVKDS, OE Ljubljana.
- Preprečevanje poškodovanja, razvrednotenja ali uničenja spomenikov in registrirane dediščine na območju vpliva gradbišča.

9. Materialne dobrine

• **Predvideni ukrepi**

- Nosilec posega bo za čas gradnje lastnikom stanovanj oz. osebam, ki prebivajo v Mahrovi hiši, zagotovil primerna začasna nadomestna stanovanja v dogovoru z njimi.

Obratovanje

1. Zrak

• **V projektni dokumentaciji predvideni ukrepi**

- Izpust iz prezračevanja podzemne parkirne hiše (in odvod dima ter toplote v primeru požara) bo voden nad streho novega prizidka k Mahrovi hiši, s čimer ta odpadni zrak ne bo obremenjeval območja odprte tržnice, kjer se bodo zadrževali ljudje.
- Preprečevanje vpliva na zdravje ljudi.

2. Toplogredni plini

• **S predpisi določeni ukrepi:**

Uredba o uporabi fluoriranih toplogrednih plinov in ozonu škodljivih snoveh (UL RS, št. 60/16, 44/22-ZVO-2) med drugim določa:

- Upravljavca opreme mora nepremično opremo, ki vsebuje 3 kg ali več fluoriranih toplogrednih plinov, prijaviti ministrstvu najpozneje tri mesece po namestitvi opreme, vse spremembe podatkov že prijavljene opreme pa najpozneje v enem mesecu od nastanka.

Uredba (EU) št. 517/2014 Evropske parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o fluoriranih toplogrednih plinih in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 842/2006 med drugim določa:

- Namerni izpust fluoriranih toplogrednih plinov v ozračje je prepovedan, kadar s tehničnega vidika ni nujen za predvideno uporabo.
- Upravljalci opreme, ki vsebuje toplogredne pline, sprejmejo previdnostne ukrepe za preprečevanje nenamernih izpustov (uhajanje) teh plinov. Sprejmejo vse tehnično in gospodarsko izvedljive ukrepe za čim manjše uhajanje fluoriranih toplogrednih plinov.
- Kadar je ugotovljeno uhajanje fluoriranih toplogrednih plinov, upravljalci brez nepotrebnega odlašanja zagotovijo popravilo opreme.
- Upravljalci opreme (nepremična oprema za hlajenje in klimatizacijo, toplotne črpalke, protipožarna oprema), v kateri količina fluoriranih toplogrednih plinov, ki niso vsebovani v penah, znaša 5 ton

ekvivalenta CO₂ ali več, zagotovijo, da se na opremi izvede preverjanje uhajanja. Na hermetično zaprti opremi, pri kateri je količina fluoriranih toplogrednih plinov manjša od 10 ton ekvivalenta CO₂ se preverjanja uhajanj ne izvajajo, če je oprema označena kot hermetično zaprta.

- Upravljalci nepremične opreme (hladilnih krogotokov nepremične opreme za hlajenje in klimatizacijo ter nepremične toplotne črpalke), ki vsebuje fluorirane toplogredne pline, ki niso vsebovani v penah, zagotovijo, da te pline zajemajo fizične osebe, ki imajo ustrezna spričevala iz člena 10, s čimer se zagotovi recikliranje, predelava ali uničenje teh plinov.

3. Hrup

• **S predpisi določeni ukrepi**

OPN MOL-ID v zvezi z varovanjem pred hrupom v 89. členu med drugim določa:

- Pri posegih v prostor je treba upoštevati predpise s področja varstva pred hrupom glede na stopnjo varstva pred hrupom, ki jih določa ta odlok.
- Če za stavbe z varovanimi prostori, kot jih opredeljuje uredba, ki določa mejne vrednosti kazalcev hrupa v okolju, obstaja več možnih načinov zaščite pred prekomernim hrupom, je treba upoštevati naslednji vrstni red protihrupnih ukrepov:
 - zmanjševanje hrupa na izvoru,
 - omejevanje hrupa pri širjenju v prostor,
 - izvedba pasivne protihrupne zaščite.
- Obstoječe stavbe z varovanimi prostori znotraj območij s predpisano IV. stopnjo varstva pred hrupom je treba varovati glede na mejne vrednosti kazalcev hrupa, ki veljajo za III. stopnjo varstva pred hrupom.
- Kadar se stavba nahaja v območjih različnih stopenj varstva pred hrupom, se razvrsti v manj strogo stopnjo varstva pred hrupom, razen stavb z varovanimi prostori, ki se razvrstijo v III. stopnjo varstva pred hrupom.
- Viri hrupa morajo obratovati skladno z mejnimi vrednostmi kazalcev hrupa v okolju oziroma se prilagoditi mejnim vrednostim v rokih, ki izhajajo iz operativnih programov.

Uredba o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju (UL RS, št. 43/18, 59/19, 44/22-ZVO-2) v 12. členu določa zahteve za obratovanje vira hrupa, med drugim:

- Vir hrupa, ki ni linijski, ne sme obratovati, če povzroča čezmerno obremenitev okolja v skladu z 9. členom te uredbe.
- Upravljalavec vira hrupa mora zagotavljati izvajanje ukrepov varstva pred hrupom.
- Ukrepi varstva pred hrupom iz prejšnjega odstavka se za obstoječe ceste, železniške proge, večje letališče in poselitvena območja določijo v operativnih programih varstva pred hrupom, sprejetih v skladu z zakonom, ki ureja varstvo okolja.

• **V projektni dokumentaciji predvideni ukrepi**

- Vse naprave, ki bodo povzročale hrup, bodo locirane na strehi novega prizidka k Mahrovi hiši, v največji možni oddaljenosti od stavb z varovanimi prostori v okolici lokacije posega.
- Zbiranje, začasno skladiščenje in odvoz odpadkov bo potekali preko 1. kletne etaže podzemnega dela objekta in ne več na nivoju terena (odprte tržnice) kot v obstoječem stanju.
- Parkirišča za dostavo in osebna vozila obiskovalcev ter stanovalcev bodo urejena v kletnih etažah podzemne parkirne hiše, dostava bo potekala preko 1. kletne etaže podzemne parkirne hiše in ne več na nivoju terena (odprte tržnice) kot v obstoječem stanju.

4. Odpadki

- **S predpisi določeni ukrepi**

OPN MOL-ID v zvezi z zbiranjem odpadkov v 56. členu določa:

- Komunalne odpadke je treba zbirati na zbirnih mestih. Zbirno mesto zagotavljajo uporabniki na gradbeni parceli. Zbirno mesto je treba urediti tako, da je zagotovljena higiena ter da ni negativnih vplivov na javne površine, sosednje objekte, tla in podzemno vodo.
- Zbiralnice ločenih frakcij odpadkov so umeščene na utrjene javno dostopne površine. Izvedene so lahko v nadzemni (pokrit ali nepokrit ter delno ali v celoti ograjen prostor) ali podzemni izvedbi. Na javnih površinah ožjega mestnega središča je treba zbiralnice ločenih frakcij odpadkov praviloma graditi v podzemni izvedbi.

Uredba o odpadkih (UL RS, št. 77/22) določa splošna pravila ravnanja in druge pogoje za preprečevanje ali zmanjševanje škodljivih vplivov nastajanja odpadkov in ravnanja z njimi (glej poglavje 6.1.1.6).

Uredba o ravnanju z biološko razgradljivimi kuhinjskimi odpadki in zelenim vrtnim odpadom (UL RS, št. 39/10, 44/22-ZVO-2) glede ravnanja z odpadki s št. 20 01 08 (biorazgradljivi kuhinjski odpadki) in 20 02 01 (biorazgradljivi odpadki) med drugim določa:

- Kuhinjske odpadke je prepovedano mešati z drugimi odpadki, če je zaradi mešanja onemogočena njihova predelava v kompost ali preginito blato z neomejeno ali omejeno uporabo v skladu z merili iz predpisa, ki ureja obdelavo biološko razgradljivih odpadkov.
- Kuhinjske odpadke iz gostinstva je prepovedano mešati z mešanimi komunalnimi odpadki in drugimi ločeno zbranimi frakcijami, vključno z zelenim vrtnim odpadom.
- Povzročitelj kuhinjskih odpadkov iz gostinstva mora ne glede na kraj razdelitve obrokov zagotoviti, da se vsi kuhinjski odpadki, ki nastanejo pri pripravi hrane, in ostanki, ki nastanejo po zaužitju obrokov na kraju njihove razdelitve, zbirajo ločeno od drugih odpadkov in pred oddajo zbiralcu začasno shranjujejo v za to namenjenem zabojniku ali posodi v skladu s predpisi, ki urejajo higieno živil.
- Povzročitelj kuhinjskih odpadkov iz gostinstva mora oddajati kuhinjske odpadke zbiralcu.
- Povzročitelj kuhinjskih odpadkov iz gostinstva mora določiti odgovorno osebo, ki mora v njegovem imenu kuhinjske odpadke oddajati zbiralcu.

Uredba o ravnanju z odpadnimi jedilnimi olji in mastmi (UL RS, št. 70/08, 44/22-ZVO-2) med drugim določa:

- Odpadna jedilna olja je prepovedano mešati z drugimi odpadki ali jih prepuščati izvajalcu javne službe skupaj z mešanimi komunalnimi odpadki.
- Odpadna jedilna olja je prepovedano odvajati v javno kanalizacijo, male komunalne čistilne naprave, greznice, nepretočne greznice ali neposredno v vode in izpuščati v tla ali na tla.
- Odpadna jedilna olja je prepovedano mešati z biološko razgradljivimi odpadki, ki so namenjeni aerobni razgradnji, kot je kompostiranje.
- Odpadna jedilna olja, ki se prepuščajo izvajalcu javne službe v zbirnem centru ločeno zbranih frakcij komunalnih odpadkov, je prepovedano mešati z drugimi ločeno zbranimi frakcijami komunalnih odpadkov in jih je treba prepuščati v za to namenjenih posodah ali zabojnikih.
- Povzročitelj odpadnih jedilnih olj iz gostinstva mora zagotoviti, da se vsa odpadna jedilna olja, ki nastanejo pri pripravi hrane, zberejo ločeno od drugih odpadkov in se pred oddajo zbiralcu odpadnih jedilnih olj začasno shranjujejo v za to namenjenih posodah ali zabojnikih v skladu s predpisi, ki urejajo higieno živil.

Uredba o odpadni električni in elektronski opremi (UL RS, št. 55/15, 47/16, 72/18, 108/20, 44/22-ZVO-2) med drugim določa:

- Končni uporabnik odda OEEO, ki ni OEEO iz gospodinjstev, zbiralcu.
- Končni uporabnik mora OEEO, preden jo prepusti ali odda, hraniti ločeno, tako da se ne meša z drugimi odpadki, ne poškoduje ali onesnaži z nevarnimi ali drugimi snovmi in njena ponovna uporaba ali predelava ni onemogočena ali izvedljiva le ob nesorazmerno visokih stroških.
- Če OEEO vsebuje snovi ali materiale, ki jih je treba, preden se razstavi, odstraniti iz nje v skladu s predpisi, ki urejajo odstranjevanje teh snovi ali materialov, mora končni uporabnik zagotoviti, da je OEEO ob prepustitvi ali oddaji v takem stanju, da je odstranitev teh snovi ali materialov mogoče izvesti na predpisan način.

5. Svetlobno onesnaženje

OPN MOL-ID v zvezi z varovanjem pred svetlobnim onesnaženjem okolja v 90. členu določa:

- Pri osvetljevanju objektov in odprtih površin je treba upoštevati ukrepe za zmanjševanje emisij svetlobe v okolje, ki jih določajo predpisi o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja.

Uredba o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja (UL RS, št. 81/07, 109/07, 62/10, 46/13, 44/22-ZVO-2) med drugim določa:

- Za razsvetljavo, ki je vir svetlobe po tej uredbi, se uporabljajo svetilke, katerih delež svetlobnega toka, ki seva navzgor, je enak 0%.
- Ne glede na določbe prejšnjega odstavka se za razsvetljavo javnih površin ulic na območju kulturnega spomenika lahko uporabljajo svetilke, katerih delež svetlobnega toka, ki seva navzgor, ne presega 5%, če:
 - je električna moč posamezne svetilke manjša od 20 W,
 - povprečna osvetljenost javnih površin, ki jih osvetljuje razsvetljava s takimi svetilkami, ne presega 2 lx, in
 - je javna površina ulic, ki jo osvetljuje razsvetljava, namenjena pešcem, kolesarjem ali počasnemu prometu vozil s hitrostjo, ki ne presega 30 km/h.
- Ne glede na določbe prvega odstavka tega člena ni omejitev glede deleža svetlobnega toka, ki seva navzgor, za svetilke, ki so sestavni del kulturnega spomenika, če je električna moč posamezne svetilke manjša od 20 W.
- Letna poraba elektrike vseh svetilk, ki so na območju posamezne občine vgrajene v razsvetljavo občinskih cest in razsvetljavo javnih površin, ki jih občina upravlja, izračunana na prebivalca s stalnim ali začasnim prebivališčem v tej občini, ne sme presegati ciljne vrednosti 44,5 kWh.
- Povprečna električna moč svetilk razsvetljave poslovne stavbe, vključno z razsvetljavo za varovanje, izračunana na vsoto zazidane površine stavb za izvajanje poslovne dejavnosti in osvetljene nepokrite zazidane površine gradbenih inženirskih objektov ob poslovni stavbi, ki so namenjeni prometu blaga in ljudi ali izvajanju poslovne dejavnosti, ne sme presegati naslednjih mejnih vrednosti:
 - 0,075 W/m² v obratovalnem času za izvajanje dejavnosti ter 30 minut pred začetkom in po koncu obratovalnega časa ter
 - 0,015 W/m² zunaj obratovalnega časa za izvajanje dejavnosti.
- Ne glede na izračun iz prvega odstavka tega člena se lahko za razsvetljavo poslovne stavbe uporabi ena ali več svetilk, katerih celotna električna moč ne presega 180 W.
- Zmanjšanje vplivov na bivalne prostore zaradi razsvetljave nepokritih površin, varstvo ljudi pred bleščanjem, varstvo astronomskih opazovanj pred sijem neba in zmanjšanje porabe električne energije virov svetlobe, ki povzročajo svetlobno onesnaževanje.

6. Odpadki

Uredba o ravnanju z odpadki, ki vsebujejo azbest (UL RS, št. 34/08, 44/22-ZVO-2) za dela, ki niso dela manjšega obsega, med drugim določa:

- Odpadni azbest, šibko vezani azbestni odpadki in odpadki, ki se jih oprijemajo azbestna vlakna, morajo biti pred odstranjevanjem:
 - obdelani s postopki utrjevanja ali uničevanja azbestnih vlaken ali
 - pakirani v vrečah tako, da se prepreči sproščanje azbestnih vlaken v okolje.
- Za pakiranje azbestnih odpadkov iz prejšnjega odstavka je treba uporabljati vreče iz tkanin iz umetne snovi ali iz enoslojne polietilenske folije debeline najmanj 0,6 mm, pri čemer mora biti pakiranje v neprepustno zaprtih vrečah tako, da so stiki tkanine oziroma folije zavarjeni ali zalepljeni.
- Trdno vezani azbestni odpadki morajo biti pred odstranjevanjem pakirani v zaprtih vrečah ali oviti s folijo, tako da se prepreči sproščanje azbestnih vlaken v okolje med prevozom ter pri nakladanju in razkladanju.
- Za pakiranje ali ovijanje trdno vezanih azbestnih odpadkov je treba uporabljati vreče iz tkanin iz umetne snovi ali polietilensko folijo debeline najmanj 0,4 mm ali raztegljivo folijo v toliko slojih, da je zagotovljena debelina najmanj 0,6 mm.
- Pri postopkih utrjevanja odpadnega azbesta ali šibko vezanih azbestnih odpadkov je treba pri uporabi cementa ali drugih hidravličnih veziv zagotoviti tlačno trdnost utrjenih azbestnih odpadkov, večjo od 10 N/mm².
- Odpadni azbest ali šibko vezani azbestni odpadki se lahko utrjujejo z uporabo drugih veziv, kot so hidravlična, če se iz rezultatov preskusov njihove primernosti ugotovi, da glede na sproščanje azbestnih vlaken vezivo ni slabše, kakor če bi odpadke utrdili s cementom.
- Prepovedano je med seboj mešati odpadni azbest ali šibko vezane azbestne odpadke s trdno vezanimi azbestnimi odpadki ali azbestne odpadke z drugimi nevarnimi ali nenevarnimi odpadki.
- Če so azbestni odpadki, ki so namenjeni za zbiranje, prevoz ali obdelavo, pomešani z drugimi odpadki, snovmi ali predmeti, je treba zagotoviti njihovo ločevanje, če je to tehnično izvedljivo brez nesorazmerno visokih stroškov ali če je to potrebno zaradi preprečevanja ogrožanja človekovega zdravja in čezmerne obremenjevanja okolja.
- Nakladanje in razkladanje azbestnih odpadkov na nakladalno površino vozila za prevoz tovora ali z nje mora biti izvedeno skrbno na način, da se azbestni odpadki ne mečejo ali stresajo.
- Če se azbestni odpadki med prevozom razsujejo, jih je treba takoj po razsutju ponovno zapakirati in odpeljati na mesto odstranjevanja.
- Zabojniki in vreče, v katerih se hranijo azbestni odpadki, morajo biti na dobro vidnih mestih označeni z napisom »Azbestni odpadek«.
- *Preprečevanje / zmanjševanje emisije azbestnih vlaken v okolje in s tem vpliva na zdravje ljudi.*

Uredba o pogojih, pod katerimi se lahko pri rekonstrukciji ali odstranitvi objektov in pri vzdrževalnih delih na objektih, instalacijah ali napravah odstranjujejo materiali, ki vsebujejo azbest (UL RS, št. 60/06, 44/22-ZVO-2) med drugim določa:

- Odstranitev objektov lahko opravlja oseba (izvajalec), ki ima za odstranjevanje azbesta okoljevarstveno dovoljenje ministrstva, pristojnega za okolje.
- Izvajalec mora pred pričetkom odstranitve objekta, ki niso dela manjšega obsega, sestaviti pisna navodila za izvajanje del.
- Izvajalec mora dela, ki se izvajajo zaradi odstranitve objekta, prijaviti inšpektorju, pristojnemu za varstvo okolja, najkasneje 15 dni pred pričetkom del.

- Investitor mora za nadzor nad izvajanjem varnostnih ukrepov, določenih s to uredbo za odstranitve, ki niso dela manjšega obsega, pisno pooblastiti nadzornika, ki opravlja gradbeni nadzor v skladu s predpisom, ki ureja graditev objektov.
- Območje odstranjevanja mora biti ograjeno in mora biti od zunanjega okolja ločeno z zračno zaporo, ki je izvedena s ponovno uporabljivimi ločilnimi stenami ali izjemoma s polietilensko folijo za enkratno uporabo, na način, ki preprečuje sproščanje azbestnih vlaken v okolico tega območja.
- Izvajalec mora zagotoviti, da se pri izvajanju odstranitve objektov ne obdeluje izdelkov iz materialov, ki vsebujejo azbest, z delovnimi stroji, ki posnemajo njihovo površino (brušenje, visoko ali nizkotlačno čiščenje ali krtačenje), ne ruši in odstranjuje delov objekta na način, pri katerem nastajajo emisije azbestnih vlaken v okolje, in ne čisti ali na drug način mehansko obdeluje strešnih kritin iz azbest cementa, ki niso zaščitene s premazi za preprečevanje emisij azbestnih vlaken v okolje.
- Odstranjeni materiali, ki vsebujejo azbest, filtri, varovalna obleka ter drugi z azbestom kontaminirani odpadki. se morajo na mestu njihovega nastanka embalarati tako, da je preprečeno vsako sproščanje azbestnih vlaken v okolje. Za embaliranje iz prejšnjega odstavka se uporabljajo vreče ali folije iz umetne snovi, ki morajo biti dvoslojne ter imeti najmanj tako trdnost in nepropustnost kot vreče iz polietilena debeline 0,6 mm. Embalažni ovoj mora biti na vidnem mestu označen z napisom »Azbestni odpadke«.
- *Preprečevanje / zmanjševanje emisije azbestnih vlaken v okolje in s tem vpliva na zdravje ljudi.*

DODATNI UKREPI V ČASU GRADNJE

Tla in vode

- Ukrepi za zniževanje tlakov in odvajanje podzemne vode zajemajo izdelavo 3 črpalnih vodnjakov v severnem delu bodoče gradbene jame, s katerimi bo skupaj z izvedeno vrtino V-9 mogoče še pred pričetkom izkopa zniževati piezometrični nivo pod dno gradbene jame in ga v času gradnje na posamezni etaži tudi ohranjati na želeni koti. Črpanje mora spremljati hidrogeolog, ki na terenu določi točno dinamiko črpanja glede na opazovanja v piezometrih V-9(P), V-1, V-2 ter v črpanih vodnjakih in glede na ugotovljeno iznašanje delcev.
- Pred pričetkom črpanje vode iz bodoče gradbene jame naj se izvede dolgotrajni črpalni poizkus, ki bo pokazal kakšno je razširjanje depresijskega lijaka po dolgotrajnem črpanju podzemne vode. Končne lokacije črpalnih vodnjakov se določijo na podlagi črpalnega poizkusa v V-9, pri čemer je potrebno v preostalih razpoložljivih piezometrih spremljati učinke črpanja. Črpalni poizkus z okvirno količino črpanja 2-5 l/s se izvaja v trajanju vsaj 3 dni, oziroma do vzpostavitve stacionarnega stanja.
- Obstoječi kanalizacijski vodi, ki bodo odstranjeni, morajo biti predhodno očiščeni.
- Vsi delavci na gradbišču morajo biti poučeni o nevarnosti izlitja goriva, motornega olja ali drugih nevarnih tekočin v tla in o postopkih ravnanja v takšnih primerih, na gradbišču pa mora biti na voljo tudi vsem dostopna oprema za ukrepanje v tovrstnih primerih, kar je treba predvideti že v načrtu organizacije gradbišča. V primeru razlitja goriva ali olja je potrebno mesto onesnaženja takoj nevtralizirati z ustreznim absorpcijskim sredstvom, onesnaženo zemljino odstraniti, jo shraniti v zaprte posode in jo oddati kot nevaren odpadke ustreznemu zbiralcu ali izvajalcu obdelave tega odpadka, v skladu s predpisi, ki urejajo ravnanje z odpadki. Vse tovrstne dogodke je potrebno vpisati v gradbeni dnevnik.
- V primeru nesreče, pri kateri pride npr. do izlitja večje količine goriva iz stroja ali tovornega vozila in ki bi lahko predstavljala nevarnost za onesnaženje podzemne vode, je potrebno o dogodku takoj

obvestiti Regijski center za obveščanje in upravljavca javnega vodovodnega omrežja. Vse tovrstne dogodke je potrebno vpisati v gradbeni dnevnik.

- V primeru, da se med izvajanjem izkopov naleti na vkopane cisterne, sode ali druge embalažne enote z ostanki goriv, olj ali neznanih snovi, ali pa se opazi onesnaženost zemljine z npr. mineralnimi olji, je treba strojni izkop nemudoma prekiniti, ugotoviti obseg in vrsto onesnaženja, nato pa cisterne ali sode ali onesnaženo zemljino na ustrezen način izkopati in shraniti v neprepustne zaprte posode ter jih oddati pooblaščenemu zbiralcu ali izvajalcu obdelave tovrstnih nevarnih odpadkov.
- V primeru napovedi intenzivnih padavin Agencije RS za okolje (oranžni ali rdeči alarm) se izkopi oz. zemeljska dela ne smejo izvajati, prav tako je tudi ob nenapovedanih intenzivnih padavinah dela potrebno začasno prekiniti, da se prepreči hitro pronicanje onesnaženja v tla v primeru nesreče (npr. izlitja goriva ali olja iz stroja).
- Na gradbišču in pri gradbenem transportu naj se uporabljajo le tehnično brezhibni stroji in vozila, večja servisno vzdrževalna dela na gradbenih strojih pa naj se izvajajo izven območja gradbišča, v ustrezno opremljeni servisni delavnici.
- Vse nevarne snovi oz. kemikalije, ki bodo prisotne na gradbišču, in predstavljajo potencialno nevarnost za onesnaženje tal in voda (gradbena kemična sredstva, goriva, olja in maziva ...), je potrebno skladiščiti v originalni ali drugi ustrezni embalaži, v posebnem zaprtem prostoru ali pod nadstrešnico, zaščiteno pred atmosferskimi vplivi in pred nepooblaščenim dostopom. Na gradbišču naj se skladiščijo le manjše oz. nujno potrebne količine teh snovi, ki še omogočajo nemoteno izvajanje del, na gradbišču pa morajo biti na voljo tudi varnostni listi za vse prisotne kemikalije, ki vsebujejo nevarne snovi.
- Izlivanje ali izpiranje nevarnih tekočih odpadkov ali drugih nevarnih snovi v tla ali v novozgrajeno kanalizacijo ni dovoljeno.
- Parkirne površine v kletnih etažah podzemne parkirne hiše morajo biti vodotesne. V primeru, da bo urejen iztok, mora biti ta opremljen s peskolovi in lovilniki olj. Voda, predhodno očiščena v skladu z Uredbo o emisiji snovi in toplote pri odvajanju odpadnih vod v vode in javno kanalizacijo, se potem odvaja v ustrezno dimenzionirano kanalizacijsko omrežje.
- Izvedba najnižje (4.) kletne etaže podzemne parkirne hiše mora zagotavljati zajem celotne količine onesnažene požarne vode v primeru požara. Tla in stene do potrebne višine morajo biti izvedene vodotesno in brez talnih odtokov ter povezav z interno kanalizacijo.
- Po končani gradnji je potrebno odstraniti vse za potrebe gradnje postavljene provizorije in odstraniti vse ostanke začasnih deponij. Vse z gradnjo prizadete površine je potrebno krajinsko ustrezno urediti.

Zrak

- Tovorna vozila na območju gradbišča, ki bodo stala na mestu več kot 3 minute ali bodo parkirana, morajo imeti ugasnjene motorje.
- V primeru razglašanih preseganj dnevnih mejnih vrednosti PM₁₀ je potrebno gradnjo začasno prekiniti oziroma ustaviti dela, ki povzročajo prašenje večjega obsega.
- Hitrost vozil na gradbišču se mora omejiti na največ 10 km/h.
- V sušnem obdobju in pri velikih hitrostih vetra je potrebno gradnjo omejiti.

Hrup

- V časi izdelave diafragme je potrebna prestavitev začasne gradbiščne protihrupne ograje višine 4 m na zahodni meji gradbišča v dolžini 48 m za 8 m proti vzhodu, proti diafragmi (po izgradnji diafragme se lega začasne gradbiščne protihrupne ograje vzpostavi v prvotno stanje, na zahodno mejo gradbišča). Protihrupna ograja mora dosegati zvočno izolirnost vsaj 25 dB in stopnjo absorpcije vsaj 8 dB.
- Priključek uvozno-izvozne rampe podzemne parkirne hiše na javno cesto je potrebno izvesti brez dilatacij ali na način, da duši zvok (spoj iz mehkega materiala).

- Namesto motornih žag naj se pri gradnji objektov 4–9 (GJI) za zmanjšanje hrupa uporabljajo manj hrupne električne ali akumulatorske žage.

Vibracije

- Nosilec posega mora že pred pričetkom gradbenih del zagotoviti, da bo uporabljena gradbena tehnologija, ki povzroča čim Nmanj tresljajev oz. vibracij.

Odpadki

- Umetni nasip heterogene sestave pod obstoječimi asfaltnimi površinami je potrebno obravnavati ločeno od zemeljskega izkopa – potrebno ga je odkopati posebej in ga, [glede na uvrstitev odpadka po izvedeni oceni nevarnih lastnosti](#), oddati ustreznemu zbiralcu ali izvajalcu obdelave gradbenih odpadkov.
- Pred pričetkom izvajanja odstranitvenih in rekonstrukcijskih del na Mahrovi hiši mora investitor zagotoviti vrednotenje nevarnih lastnosti odpadka za vse odpadne materiale, ki bi lahko vsebovali PCB, in ki ga lahko opravi le oseba s pridobljeno akreditacijo za vzorčenje odpadkov po SIST EN ISO/IEC 17025, v skladu s 5. členom Uredbe o odpadkih (UL RS, št. 77/22).
- Po odstranitvi asfaltnega sloja na območju tržnice in pred pričetkom izvajanja izkopov je potrebno za razvrstitev odpadka najprej zagotoviti izdelavo ocene nevarnih lastnosti – umetnega nasipa in avtohtonega zemeljskega izkopa, ki jo lahko izvede le pooblaščen izvajalec, v skladu z Uredbo o odpadkih (UL RS, št. 77/22).
- Za dosledno ločevanje umetnega nasipa od zemeljskega izkopa je v času izkopavanja potrebno zagotoviti geomehanski nadzor.
- V primeru, da bi se del izkopnega materiala začasno skladiščil na območju gradbišča, je tudi v tem primeru treba zagotoviti ločeno skladiščenje umetnega nasipa in zemeljskega izkopa.
- Pri izdelavi načrta gospodarjenja z gradbenimi odpadki v fazi PZI je potrebno upoštevati, da gre pri izkopnem materialu za dve različni vrsti odpadkov – umetni nasip in zemeljski izkop avtohtonih tal na območju posega.

Kulturna dediščina

- Izvesti je potrebno dodatne terenske preiskave CPTu za natančno izmero in določitev karakteristik glinenega sloja, ki bistveno vpliva na deformacije Semenišča, predlagane v Novelaciji tehničnega poročila – Analiza vplivov gradnje podzemne garaže v odvisnosti od razdalje/odmika garaže od sosednjih spomenikov državnega pomena na Ljubljanski tržnici (ELEA iC d.o.o., januar 2019), izsledke teh preiskav pa upoštevati v naslednji fazi projektiranja (PZI).
- Monitoring vplivov gradnje na sosednje objekte na obodu Vodnikovega trga – Semenišča, Župnišča, Plečnikovih tržnic in Stolnice se mora izvajati v skladu z dokumentom Monitoring za kulturne spomenike Semenišče, Župnišče, Plečnikove tržnice in Stolnica zaradi prenove Tržnice (ELEA iC d.o.o., marec 2017), ki vsebuje navodila glede mejnih vrednosti, hrambe podatkov in alarmiranja za monitoringa razpok / poškodb sosednjih objektov, meritev hrupa in vibracij ter geodetskega monitoringa teh objektov.
- Ničelna meritev se izvede pred pričetkom gradnje. Če se izkaže, da trenutne obremenitve z vibracijami presegajo dovoljene meje, je potrebno obvestiti nadzorni organ, ki bo skupaj s strokovnjaki za spomeniško varstvo kritično preveril rezultate in podal nadaljnja navodila za izvajanje del.
- Pregled objektov, vgradnjo merilnih inštrumentov in študijo je potrebno izvesti pred pričetkom gradbenih del in pred pričetkom arheoloških izkopavanj.
- Pred pričetkom gradnje je potrebno pripraviti tudi popis poškodb objektov in opreme v teh objektih, ki bi lahko bila podvržena poškodbam zaradi vzbujenega nihanja.
- Najkasneje v okviru nultege pregleda mora biti izdelana študija o gradbeno fizičnem stanju objektov Semenišča, Župnišča, Plečnikovih tržnic in Stolnice. Študija mora za vsak obravnavan objekt podati:

- stanje objekta s poudarkom na stanju temeljev, za kar bo potrebno narediti razkope ob temeljih objektov,
- obremenitve objekta na temeljna tla linijsko pod temelji,
- dovoljene vrednosti posedkov in zasukov za vsak obravnavan objekt na sredini in na robovih objekta,
- dovoljene mejne vrednosti razširitve/povečanja razpok,
- predlog ukrepov za utrditev objekta in predvsem temeljev, pred pričetkom gradnje, če se izkaže na podlagi izdelane študije, da so potrebni.
- Pregled objektov, vgradnjo merilnih inštrumentov in izdelavo študije mora izvesti za to usposobljena inštitucija. Monitoring mora izvajati izurjeno osebje z izkušnjami z monitoringom vibracij na spomeniško zaščitene objekte. Pri meritvah je obvezna uporaba umerjene opreme.
- Med izvajanjem del je potrebno izvajati monitoring z rednim merjenjem, tedenskim pregledovanjem in shranjevanjem podatkov. Preseganje alarmnih deležev mejnih vrednosti mora biti takoj sporočeno vodji gradbišča in vodji nadzora, ki morata nemudoma ustaviti dela na gradbišču in poiskati alternativno rešitev izvajanja del. Alarmiranje se izvede, ko vibracije dosežejo 75% dovoljenih mejnih vrednosti (skrajna dopustna mera obremenitev z vibracijami za spomeniško zaščitene objekte v okolici je 9 mm/s). V takem primeru je vodstvo gradbišča ob soglasju nadzornega organa dolžno odrediti nova navodila za delo (zmanjšanje intenzivnosti, sprememba frekvence vzbujanja, zamenjava tehnologije ali opreme).
- Na podlagi izdelanega PZI načrta varovanja gradbene jame in na podlagi izdelane študije o gradbeno fizičnem stanju obravnavanih zaščitene objektov se lahko naknadno izkaže, da je potrebno dopolniti oziroma novelirati izdelan geodetski monitoring za sosednje objekte, kar bo potrebno upoštevati v nadaljnjih fazah projekta.

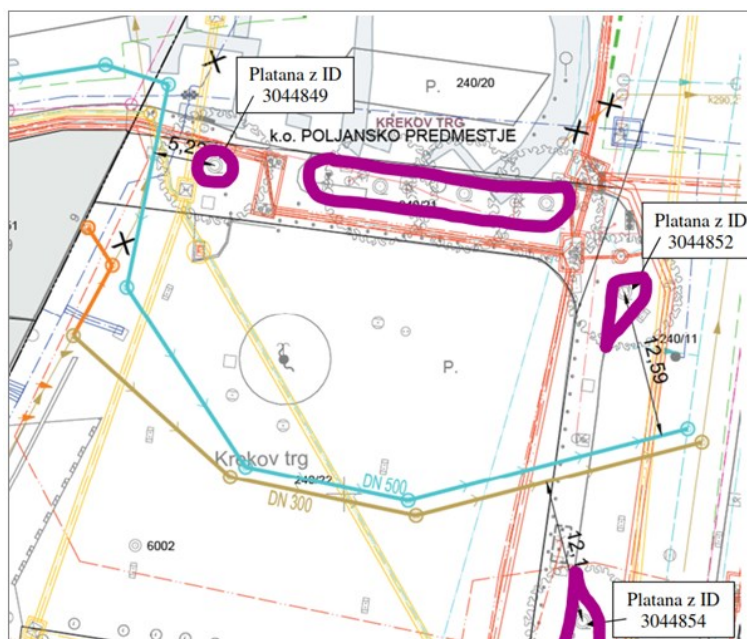
Narava (biotska raznovrstnost in naravne vrednote)

- V okviru priprave PZI naj se pripravi Načrt zaščite dreves, v katerem bo opredeljeno potrebno zavarovanje dreves in prisotnost strokovnjaka, ki bo odredil in nadzoroval ukrepe med gradnjo.
- Gradbišče je treba omejiti na najmanjšo možno površino. V bližini zavarovanih dreves naj se ne parkira gradbene mehanizacije ali odlaga materiala.
- Gradbiščna varovalna ograja naj bo postavljena na način, da ob njeni namestitvi ne bo prišlo do poškodb dreves ter da bo onemogočala dostop gradbeni mehanizaciji do rastišč dreves.
- Netlakovano rastišče dreves v drevoredu na Adamič Lundrovem nabrežju in na Krekovem trgu naj se ohranja ali, če je mogoče, razširi in izboljša rastne razmere dreves.
- Pred začetkom zemeljskih del v neposredni bližini spomenika oblikovane narave Drevored na Adamič-Lundrovem nabrežju (ID 1747) in Krekov trg (ID 1715) je treba obvestiti strokovnjaka arborista ali dendrologa, ki bo spremljal in usmerjal gradbena dela v bližini zavarovanih dreves. Monitoring naj se izvaja dnevno v času izkopov ob drevesih.
- Upošteva se vse predlagane ukrepe za zaščito drevoredov, dreves in njihovih rastišč, navedene v Dodatku v poglavju 4.3 in Strokovnem mnenju arborista svetovalca št. 2023-58 (dr. Lena Marion, Tisa d.o.o.).
- Zagotovi se stalni nadzor arborista svetovalca v celotnem času gradnje.

Omilitveni ukrepi za Krekov trg (ID 1715):

- Trasa kanalizacije po Krekovem trgu na območju rastišča platane z ID 3044849 naj se izvede s spodbijanjem na globini večji od 2 m. V primeru, da to ni možno, je treba izkop zgornjih plasti rastišča (0–2 m pod terenom) izvesti ročno, izkop nižjih plasti pa se lahko izvede strojno s strani in med koreninami. Korenin (niti tanjših) se ne sme poškodovati. Med izkopom mora biti prisoten arborist, ki bo sproti podajal usmeritve glede varovanja koreninskega sistema.
- Med izkopom trase kanalizacije med platanama z ID 3044852 in ID 3044854 mora biti prisoten arborist, ki bo podal morebitne potrebne usmeritve glede varovanja koreninskega sistema.

- Vsa drevesa in njihov rastni prostor morajo biti ves čas gradnje fizično varovana z neprehodno fiksno ograjo. Lokacije ograj so prikazane na sliki spodaj in so v naravi postavljene na robnik zelenice. Ograje morajo biti stabilne in nameščene tako, da ne posegajo v drevesna tkiva. V kolikor se bodo lahko stroji in vozila pri gibanju dotikali drevesne krošnje, naj se ograja pomakne ustrezno stran od dreves, da do dotikov/trkov ne bo prišlo.
- Upoštevati je treba tudi Smernice za načrtovanje, nego (vzdrževanje) in zaščito dreves na gradbiščih (Mestna občina Ljubljana).

Slika 1: Lokacije postavitve varovalne gradbiščne ograje na Krekovem trgu (vijolična odebeljena črta)

Omilitveni ukrepi za drevored na Adamič-Lundrovem nabrežju (ID 1747):

- Prehod iz nove garažne hiše na Mesarski most naj se izvede na sledeči način:
- V primeru, da se med gradnjo izkaže, da so drevesa posajena v koritih, se izkop lahko izvaja med koriti, a je pri tem treba paziti na drevesne krošnje – neprehodno fiksno ograjo je treba namestiti najmanj 1 m od tlorisa drevesnih krošenj.
- V primeru, da izkop med koriti ne bi bil možen, je treba drevo z ID 3046160 začasno presaditi ali pa ga nadomestiti z novo, enako veliko sadiko. V tem primeru je treba pred zasaditvijo izboljšati rastne pogoje dreves: na celotnem območju posega je treba namestiti konstrukcijske celice (višine/globine vsaj 1 m). Volumen zemlje mora biti v skladu z evropskimi standardi za sajenje dreves, torej za navadne divje kostanje vsaj 40 m³ in z namakalnim ter zračnim sistemom.
- Zaščita na gradbišču: drevored mora biti (najmanj 5 m od debel IN najmanj 1,5 m od tlorisa drevesnih krošenj) ves čas gradbenih del ograjen s fiksno neprehodno ograjo, ki bo ločila gradbišče od drevoreda. Kjer se izkop približa posameznemu drevesu in zaščita območja drevesnih korenin ni možna, se zaščiti deblo z lesenimi deskami. Med deskami in drevesnimi tkivi naj bo guma ali podloga, ki bo preprečila mehanske poškodbe drevesnih tkiv.
- Zaščita dreves ob izkopu trase kablovoda: izkop za traso elektro kabla ob drevoredu naj se ne izvede bližje kot 3,5 m od debla dreves IN ne bližje kot 1,5 m od tlorisa drevesnih krošenj. To območje mora biti ograjeno s fiksno neprehodno ograjo, ki bo ločila gradbišče od drevoreda. Kjer se izkop približa posameznemu drevesu in zaščita območja drevesnih korenin ni možna, se zaščiti deblo z lesenimi deskami. Med deskami in drevesnimi tkivi naj bo guma ali podloga, ki bo preprečila mehanske poškodbe drevesnih tkiv. V primeru, da se ob gradnji ugotovi, da korenine dreves izraščajo izven

območja betonskih korit, se mora izkop izvesti ročno, med izkopom pa mora biti ves čas prisoten arborist, ki bo sproti podajal usmeritve.

- Upoštevati je treba tudi Smernice za načrtovanje, nego (vzdrževanje) in zaščito dreves na gradbiščih (Mestna občina Ljubljana).

OBRATOVANJE

Dodatni ukrepi v času obratovanja:

Vode

- Zagotovljeno mora biti redno vzdrževanje vseh naprav, napeljav in opreme v objektih.
- Uporabnike objektov je potrebno poučiti / seznaniti o ukrepih in postopkih v primeru izlitja nevarnih tekočin iz prevoznih sredstev.
- V primeru požara in gašenja je potrebno sredstvo za gašenje odstraniti na način, da ne prihaja do pronicanja v podtalje, še posebej na območju ob podzemni parkirni hiši izven tesnilne zavese.
- Tlak najnižje (4.) kletne etaže podzemne parkirne hiše je potrebno večkrat letno pregledati in morebitne poškodbe takoj sanirati. O izvedenih pregledih in morebitnih sanacijah je potrebno voditi evidenco.

Svetlobno onesnaževanje

- Svetilke, ki bodo uporabljene za razsvetljavo zunanjih površin ob Mahrovi hiši (razsvetljava poslovne stavbe), morajo po možnosti omogočati avtomatizirano zmanjšanje svetilnosti zunaj obratovalnega časa. Nosilec posega mora zagotavljati zmanjšanje svetilnosti teh svetilk tako, da ne bo presežena dovoljena vrednost povprečne električne moč svetilk na vsoto zazidane površine, ki po Uredbi o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja (UL RS, št. 81/07, 109/07, 62/10, 46/13, 44/22-ZVO-2) zunaj obratovalnega časa znaša 0,015 W/m² (glede na predvideno razsvetljavo poslovne stavbe to pomeni zmanjšanje za vsaj 80%).

Narava (biotska raznovrstnost in naravne vrednote)

- Pred morebitno potrebnim posegom v bližino dreves spomenikov oblikovane narave Drevored na Adamič-Lundrovem nabrežju (ID 1747) in Krekov trg (ID 1715) je treba pridobiti strokovno mnenje arborista ter upoštevati njegove usmeritve, da ne bo prišlo do poškodb dreves oz. bodo vplivi minimalni in ne bodo vplivali na lastnosti spomenika oblikovane narave.

Dodatni ukrepi v primeru opustitve posega in po njej:

- Nosilec posega mora zagotoviti, da v času morebitne opustitve posega in po njej ne pride do poškodb objektov, napeljav, strojne in elektro opreme ali priključkov na javno komunalno infrastrukturo, ki bi lahko povzročile emisije nevarnih snovi v podtalje in podzemne vode ali v interno kanalizacijo, povečanje tveganja za okoljsko ali drugo nesrečo ali neracionalno rabo vode in energije.

2.4

Opis skladnosti gradnje s pridobljenimi projektnimi in drugimi pogoji ter predpisi, ki so podlaga za izdajo mnenj

mnenja v območju varovalnih pasov

Elektro Ljubljana d.d., Slovenska cesta 56, 1000 Ljubljana

Pogoji št.: 1305126 (3253/2022-RZ)

datum izdaje: 2.2.2022

Mnenje št.:

datum izdaje:

V projektno dokumentacijo DGD je potrebno vrisati obstoječe elektroenergetske vode in naprave. Pred začetkom posega v prostor je potrebno v pristojnem nadzorništvu naročiti zakoličbo.

Vsa križanja z obstoječimi elektroenergetskimi podzemnimi vodi in paralelne poteke, je potrebno geodetsko posneti in posnetek v pisni in elektronski obliki dostaviti Elektru Ljubljana, d.d. najkasneje na dan tehničnega pregleda.

Vsa dela v bližini električnih vodov in naprav je možno izvajati samo ročno in pod strokovnim nadzorom predstavnika Elektro Ljubljana, d.d.

Z ozirom na to, da se bodo predvidena dela izvajala v območjih varovalnih pasov elektroenergetskega omrežja je investitor dolžan najmanj osem (8) dni pred začetkom del pisno sporočiti Elektru Ljubljana, d.d. lokacijo z nameravano gradnjo in datum začetka gradnje, kar je v skladu z 13. členom Pravilnikom o pogojih in omejitvah gradenj, uporabo objektov ter opravljanju dejavnosti v območju varovalnega pasu elektroenergetskih omrežij (Uradni list RS, t. 101/2010).

Odjem

- Predvidena priključna mod: 920 kW

- Nazivna napetost na prevzemno-predajnem mestu: 10000 V

- Priključno mesto: KABELSKI JAŠEK

- Napajanje bo izvedeno iz razdelilne transformatorske postaje RTP 110/10 KV CENTER, SN izvod Ko5 KB 10KV TP0 569 TRŽN.ADA.LM. 7. Kratkostična moč na zbiralkah 10 kV znaša 350 MVA, velikost toka enopolnega zemeljskega kratkega stika pa je 300 A. V primeru, da nastane okvara na 10 kV distribucijskem sistemu, deluje naprava za avtomatski ponovni vklop s časovno zakasnitvijo 0 s (prva stopnja) in 30 s (druga stopnja).

- Distribucijski sistem v točki priključitve omogoča TN sistem zaščite.

Predvideno leto priključitve: 2026

- Ostali tehnični pogoji za priključek:

- Za razmejitev obveznosti v postopku priključevanja je med investitorjem objekta in distribucijskem operaterjem pred izdajo mnenja k DGD potrebno skleniti Pogodbo o povečanju zmogljivosti sistema.
- Dostop, transport in posluževanje transformatorske postaje mora biti omogočen 24 ur na dan osebju distributerja električne energije in intervencijskim vozilom.
- Zračenje mora biti načrtovano z naravnim vlekom, kjer je potrebno upoštevati tudi urjenje hrupa.
- V kolikor nad transformatorsko postajo, katera se nahaja v kleti ni objekta, le ta površina ne sme biti povozna.
- V primeru da ho TP v objektu mora biti v stika1iu izdelan dvojni tehnični pod.-TP, SN in NN priključek mora biti obdelan v posebnem nartu. Iz narta mora biti razvidna lokacija nove transformatorske postaje (SN in NN prostora) in oprema. Podana možnost osebnega dostopa do TP in transport opreme, ter obdelan način vključitve TP v SN omrežje, z do1oitvijo trase SN priključnih kablov.

- Za zemljišča, po katerih ho potekala EE infrastruktura mora biti pridobljena pravica graditi.

Ostali tehnični pogoji za distribucijski sistem:

- Za predvideno gradnjo je potrebno zgraditi transformatorsko postajo (TP) 20/10/0,4kV, ki mora biti načrtovana z dvema vodnima celicama in dvema transformatorskima celicama. TP naj ima predvideno možnost vgradnje transformatorjev moi 2x1000kVA s prevezljivim transformatorjem.
- vključitev nove transformatorske postaje v elektro energetska omrežje se izvede z srednje napetostnimi enožilnimi energetskimi kabli NA2XS(F)2Y 3x1x 240/25mm². Nova TP20/10/0,4kVTrnica se s KB AL 240mm² vključimo v 10kV izvod Ko5 KB Trnica skladno z elaboratom: 6/22, ki je bil izdelan s strani Elektro Ljubljana d.d..
- Za zagotovitev rezervnega napajanja izvoda Ko5 KB Tržnica in omogočanje vključitve ostalih predvidenih uporabnikov omrežja na območju Rudnika je potrebno izvesti sledeče: Izvod Ko5 KB Trnica v RP Privoz prestaviti iz vodne celice K 13 v vodno celico K02. Ker je izvod Ko5 KB Tržnica med TP0210 Prijateljeva 9 in RP Privoz grajen z vodniki tipa IPO 13 3x50mm², ki jih je potrebno zamenjati s KB AL 240mm².
- Po izgradnji nadomestne TP Trnica se obstoječa TP0569 Trnica, Adami-Lundrovo nabrežje 7ukine. Obstoječi odjem se preveže v novozgrajeno TP Trnica.

Energetika Ljubljana d.o.o., Verovškova ulica 62, 1001 Ljubljana

Pogoji št.: JPE-351/105/2022-005 (33/C-2830)	datum izdaje: 3.2.2022
Mnenje št.:	datum izdaje:

1. V področju predvidenih del potekata distribucijska sistema toplote In zemeljskega plina.
2. Predvidena podzemna garažna hiša tangira obstoječ distribucijski sistem toplote:
 - priključni vročevod P2830 dimenzije DN50 za obstoječo Mahrovo hišo,
 - glavni vročevod T1100 dimenzije DN200 (2x).

Pred začetkom izkopa gradbene jame je treba obstoječ priključni vročevod P2830 prestaviti izven vplivnega območja gradbenih del. Prestavitev priključnega vročevoda se izvede v dimenziji DN 65. Dimenzijo priključnega vročevoda je možno prilagajati. Glavni vročevod T1100 je predviden za varovanje.

Prestavitvena dela bo možno izvajati v času izven ogrevalne sezone.

Energetika Ljubljana bo pred prestavitvijo priključnega vročevoda izvedla sanacijo vročevodnega jaška JA1141. Prestavitvena dela je treba načrtovati usklajeno z Energetiko Ljubljana.
3. Stavba se priključi na naslednja oskrbovalna sistema:
 - Distribucijski sistem toplote (vročevodni sistem) za ogrevanje, klimatizacijo ali prezračevanje prostorov in pripravo tople sanitarne vode.
 - Distribucijski sistem zemeljskega plina za potrebe kuhe.
4. Podatki o zahtevah za distribucijski vod toplote:
 - Status: obstoječ (oznaka T1100)
 - Nazivni premer voda: DN 200
5. Podatki o zahtevah za distribucijski vod zemeljskega puna:
 - Status: obstoječ (oznaka N14190)
 - Nazivni premer voda: PE160
 - Material: PE
 - Projektni tlak in obratovalni tlak plinovoda: nizkotlačno omrežje
6. Podatki o zahtevah za priključni vročevod (priključek):
 - Status: predviden z navezavo na prestavljen priključni vročevod P2830 DN 65
 - Nazivni premer voda: DN 65
 - Investitor gradnje: investitor prenove osrednje Ljubljanske tržnice
 - Priključitvena dela bo možno izvajati v času izven ogrevalne sezone.
7. Podatki za projektiranje toplotnih postaj:

- Status: postavitve novih samostojnih toplotnih postaj ločenih glede na namembnost (stanovanjska, poslovna, trgovska, priprava STV). Obstoječa toplotna postaja TP 2830 se lahko naveže na prestavljen priključni vročevod DN65.
- Ocenjena priključna moč: 650 kW

ZIMSKO OBDOBJE		POLETNO OBDOBJE		Potrebna vgradnja tlačnega regulatorja
običajni tlak dovoda [bar]	običajna razpoložljiva tlačna razlika [bar]	običajni tlak dovoda [bar]	običajna razpoložljiva tlačna razlika [bar]	
6,0	2,5	4,2	1,8	NE

8. Podatki o zahtevah za priključni plinovod (priključek):

- Status: predviden
- Nazivna dimenzija voda: DN 50
- Material voda: PE
- Investitor gradnje: investitor prenove osrednje Ljubljanske tržnice
- Ocenjena priključna moč: 20 Sm³/h vršne porabe
- POSEBNI POGOJI: glavna plinska zaporna pipa se mora nahajati v omarici v fasadi stavbe.

Javna razsvetljava d.d. Litijska cesta 263, 1000 Ljubljana

Pogoji št.: 92/22	datum izdaje: 10.2.2022
Mnenje št.:	datum izdaje:

Tehnična dokumentacija mora upoštevati:

- razmejitve javnih in funkcionalnih površin
- stanje naprav javne razsvetljave in navezavo na obstoječe naprave na obravnavanem območju
- izhodišča podana v eventualnih idejnih projektih za obravnavano območje
- tipizacijo opreme za območje MOL vključno z opremo za daljinsko vodenje razsvetljave ter implementacijo prometnih in vremenskih podatkov
- usklajenost tras vodov javne razsvetljave in ostalih komunalnih vodov
- energetska učinkovitost razsvetljave
- usmeritve glede varstva okolja pred vsiljeno svetlobo

Na projekt za izvedbo je potrebno pridobiti pozitivno strokovno mnenje pooblaščenega koncesionarja javne razsvetljave.

Pri izvedbi komunalnih priključkov je potrebno pri morebitnem križanju z napeljavami javne razsvetljave zagotoviti ustrezne odmike in zaščito.

Vse prestatitve in zaščite elementov javne razsvetljave lahko izvaja samo pooblaščen vzdrževalec javne razsvetljave.

Telekom Slovenije osrednja Slovenija, Stegne 19, 1000 Ljubljana

Pogoji št.: 104765-LJ/8946-AU	datum izdaje: 24.1.2022
Mnenje št	datum izdaje:

Na območju predvidene gradnje se nahaja TK omrežje Telekoma Slovenije. Potrebno je priložiti situacijski načrt z vsemi vrisanimi obstoječimi TK vodi v merilu 1:1000.

Ker predvidena gradnja tangira obstoječe TK omrežje (podzemne in nadzemne vode) je potrebno izdelati projekt prestavitve/zaščite TK omrežja (mapa 3).

Za priključitev novo predvidenih objektov na TK omrežje je potrebno izdelati projekt zunanjega TK priključka (mapa 3).

Podatke o trasnih potekih vodov Telekom Slovenije izdaja na osnovi predložene prošnje enota Dokumentacija kabelskega omrežja dko.ljtelekom.si.

Telemach d.o.o., Brnčičeva ulica 49a, 1231 Ljubljana- Črnuče

Pogoji št.: ELEAIC01/22-SO	datum izdaje: 25.1.2022
Mnenje št.:	datum izdaje:

V območju, ki je prikazano v situacijskem načrtu vlagatelja je v prostor umeščeno širokopasovno telekomunikacijsko omrežje KKS v lasti in upravljanju Telemach d.o.o.

2. investitor je pri gradbenih posegih na zemljiščih po katerih poteka vod KKS dolžan izvajati zaščitne ukrepe za varovanje in zaščito KKS naprav v lasti Telemach d.o.o. Vpliv na telekomunikacijsko omrežje KKS Telemach je pričakovati v območju priključevanja na komunalne naprave in ostalo gospodarsko javno infrastrukturo. V primeru priključevanja au približevanja trasi KKS je pred izvajanjem del investitor dolžan obvestiti upravljalca Telemach d.o.o. za zakoličbo trase KKS in navodila za izvajanje del ob trasi KKS (info@telemach.si au 070 700 700).

3. Najmanj 20 dni pred pričetkom del je za ogled, definiranje tehničnih rešitev in točen dogovor glede morebitne zakoličbe, zaščite in prestavitve KKS omrežja, terminske uskladitve ter nadzora nad izvajanjem del potrebno obvestiti skrbniško službo Telemach (info@telemach.si au 070 700 700).

4. Pred pričetkom del je potrebno telekomunikacijsko omrežje KKS na terenu zakoličiti, po potrebi ustrezno zaščititi au prestaviti. Točna lega KKS omrežja se določi na kraju samem z mikrozakoličbo na poziv projektanta, izvajalca au investitorja. V primeru, da izvajalec del pri gradnji opazi KKS kabel, ki ni zaveden v dokumentaciji mora o tem nemudoma obvestiti operaterja.

5. Zakoličbo (odkaz) trase in kabla izvede predstavnik Telemacha d.o.o. najmanj 10 dni pred nameranim pričetkom gradbenih del. Ustrezno obvestilo na Telemach d.o.o. pošlje investitor ali njegov pooblaščenec (kontakt: info@telemach.si au 070 700 700).

6. Morebitno priključitev, premestitev, izvedbo začasnih rešitev in zaščito obstoječega KKS omrežja v lasti Telemach d.o.o. izvrši Telemach d.o.o. au za ta dela usposobljen, registriran in s strani Telemach d.o.o. potrjen izvajalec. Vsi stroški izvedbe zaščite in prestavitve KKS omrežja bremenijo investitorja.

7. Za priključitev objekta na obstoječo kabelsko kanalizacijo telekomunikacijskega omrežja KKS, naj bo predvidena dovodna zaščitna cev PE au SFX (63 mm), zaključena v nadometno vzdani tipski omarici (PO 0) na objektu ali na projektno določenem mestu. V primeru predvidenega priklopa objekta na KKS morajo biti notranje instalacije izvedene z zvezdiščem. Pri tem morajo biti upoštevani izvedbeni standardi in tehnične rešitve Telemach d.o.o.

8. Ob morebitni prestavitvi KKS vodov mora biti križanje z ostalimi komunalnimi vodi izvedeno tako, da je kot križanja 90° oz. ne manj kot 45°. Vertikalni odmik med vodi pri križanju mora znašati vsaj 0,3 m. Pri približevanju oz. vzporednem poteku tras je najmanjša horizontalna medsebojna razdalja 0,5 m. Morebitni drugačni odmiki so možni samo s predhodnim medsebojnim dogovorom ter z uskladitvijo tehničnih rešitev.

9. Ob morebitnem povečanju obsegu gradbenih del v območje obstoječega omrežja KKS je investitor dolžan pridobiti ustrezno soglasje. Prav tako mora investitor za prestavitev omrežja in naprav KKS pridobiti vsa potrebna dovoljenja in soglasja lastnikov zemljišč.

10. Gradbena dela v bližini KKS podzemnega omrežja je potrebno obvezno izvajati z ročnim izkopom in pod nadzorstvom strokovne službe Telemacha. izkop z gradbenimi stroji in

miniranje v bližini podzemnih KKS vodov ni dovoljeno. Pred zasutjem gradbene jame je potrebno obvestiti Telemach d.o.o.

11. Če izvajanje del ogroža KKS omrežje, lahko nadzorni organ Telemacha d.o.o. za vsak konkreten primer določi se dodatne zaščitne ukrepe.

12. Vsako poškodbo na KKS omrežju je potrebno takoj javiti na Telemach d.o.o. na info@telemach.si ali 070 700 700.

13. Vsi stroški morebitne prestavitve, popravila poškodovanih ali uničenih KKS vodov, nadzora, izdelave projekta zaščite in prestavitve ter evidentiranje in izdelava elaborata prestavljenega KKS omrežja v zemljiški kataster GJI bremenijo investitorja oz. izvajalca.

14. investitorja oz. izvajalca bremenijo morebitni stroški odprave napak, ki bi nastali zaradi gradbenih del in tudi stroški zaradi izpada prometa, ki bi zaradi tega nastali.

15. V projektni dokumentaciji DGD (PZI) mora biti v zbirni situaciji komunalnih vodov vrisana trasa telekomunikacijskega omrežja KKS Telemach. Sloj telekomunikacijskega voda Telemach d.o.o. mora biti jasno in enolično označen (ločeno od ostalih vodov in z nedvoumnim prikazom v legendi). V tehničnem poročilu projektne dokumentacije mora biti natančno opisan postopek izvedbe zaščite omrežja KKS.

16. Pred pričetkom del je potrebno pridobiti se pozitivno mnenje na projektno dokumentacijo (DGD, PZI). Podani projektni pogoji veljajo eno leto od dneva izdaje.

Vodovod kanalizacija Snaga d.o.o., Vodovodna cesta 90 p.p. 3233, 1001 Ljubljana

Pogoji št.: S-93-22V (voda); S-93-22K (kanalizacija); S-93-22S (odpadki)	datum izdaje: 17.2.2022 18.2.2022 21.2.2022
Mnenje št.	datum izdaje

Pogoji KANALIZACIJA:

Na obravnavanem ureditvenem območju je zgrajeno kanalizacijsko omrežje v mešanem sistemu za odvod komunalne in padavinske odpadne vode ter padavinska kanalizacija za odvod zaledne vode iz grajskega pobočja.

V Adamič Lundrovem nabrežju poteka zbiralnik z oznako BO dimenzije DN 900/1500, zgrajen leta 1934. Preko Vodnikovega trga poteka več kanalov dimenzije od DN 300 do DN 500, ki odvajajo komunalno odpadno in padavinsko vodo v zbiralnik BO. Kanali bodo v sklopu gradnje parkirne garaže ukinjeni.

Ob vzhodnem delu Vodnikovega trga poteka kanal za odvod komunalne odpadne in padavinske vode dimenzije DN 500, obnovljen leta 1999, ki odvaja odpadno vodo v zbiralnik BO. Na začetnem odseku se na kanal navezuje kanal GRP dimenzije DN 300 na katerega SO prevezani hišni priključki iz objektov Vodnikov trg HŠ 4, 5 in 6, zgrajen leta 2010.

Vzporedno s kanalom DN 500 mm poteka kanal za odvod padavinske vode iz grajskega pobočja dimenzije DN 400, zgrajen leta 1999. Kanal poteka iz Študentovske ulice preko jugozahodnega dela trga, nato vzporedno s kanalom za odvod komunalne odpadne in padavinske vode DN 500.

Do gradnje Mesarskega mostu se je padavinska voda odvajala preko padavinskega kanala do izliva v reko Ljubljanico, z gradnjo Mesarskega mostu je bila povezava do reke Ljubljanice prekinjena ter izliv v reko zazidan, zato se je v križišču Študentovske ulice in Vodnikovega trga padavinski kanal za odvod zaledne vode iz grajskega pobočja dimenzije DN 400 začasno prevezal na kanal DN 400, ki odvaja odpadno vodo iz Študentovske ulice preko Vodnikovega trga do zbiralnika BO, obstoječi odcep v smeri proti zahodu pa je zalit s cementno malto.

V Študentovski ulici poleg kanala za odvod padavinske vode iz grajskega pobočja poteka še kanal za odvod komunalne

odpadne in padavinske vode dimenzije DN 250 mm, grajen leta 1999. Kanal se trenutno nadaljuje v smeri preko

Vodnikovega trga, ki ga je potrebno v sklopu gradnje parkirne garaže prestaviti.

Ob zahodnem robu Krekovega trga poteka kanal za odvod komunalne odpadne in padavinske vode dimenzije PVC 300,

obnovljen leta 2006 v sklopu gradnje time vzpenjače na grad. Kanal v nadaljevanju poteka preko Vodnikovega trga ob

zahodnem delu Mahrove hiše, zato ga je potrebno v sklopu gradnje garaže in prizidka k Mahrovi hiši prestaviti.

Preko Krekovega trga na območju severno od fontane poteka hišni priključek za objekt Vodnikov trg 2, ki se navezuje

na kanal GRP DN 300 v križišču s Kopitarjevo ulico, zgrajen v času obnove Kopitarjeve ulice.

Predvideno kanalizacijsko omrežje

Rešitev ureditve odvoda komunalne in padavinske odpadne vode ter • ureditve odvoda padavinske odpadne vode iz

pobočja grajskega hriba, zaradi gradnje garažne hiše na območju Vodnikovega trga smo izdelali projektno nalogo PN

št. 2504V, 3 175K ter zaradi sprememb zazidave še dopolnitev PN št. 2504/I V, 3 175/1K z naslovom »Ureditev javnega

vodovoda in kanalizacije zaradi gradnje parkirne hiše Tržnica, prizidka k Mahrovi hiši, arheološkega središča pred

Mahrovo hišo ter ureditev Vodnikovega trga«, december 2015.

Študentovska ulica

Pred gradnjo garažne hiše na Vodnikovem trgu je potrebno izvesti prestavitev javne kanalizacije dimenzije DN 250

mm, ki odvaja komunalno odpadno in padavinsko vodo iz Študentovske ulice ter kanala za odvod padavinske vode iz

grajskega pobočja dimenzije DN 400 mm.

Kanal za odvod komunalne odpadne in padavinske vode DN 400 mm, ki poteka ob zahodnem robu Vodnikovega trga

je bil ob izgradnji Mesarskega mostu prekinjen ter izliv v reko zazidan, se lahko poruši.

Prestavitev kanala za odvod padavinske odpadne vode iz Študentovske ulice naj se uredi z gradnjo novega kanala v

cesti Vodnikovega trga v smer proti Krekovemu trgu z navezavo na obstoječi kanal dimenzije DN 800 v cesti ob

Krekovem trgu v skladu z rešitvijo podano v PN št. 3175/1K.

Prevezavo kanala za odvod komunalne odpadne vode iz Študentovske ulice naj se uredi z gradnjo povezovalnega

kanala do obstoječega kanala DN 300 v cesti zahodno od Študentovske ulice, v skladu z rešitvijo podano v PN št.

3175/1K.

Krekov trg

Prevezavo kanala za odvod komunalne odpadne vode PVC 300 iz območja ob vzpenjači ob zahodnem robu Krekovega

trga naj se preveže v trasi preko Krekovega trga vzporedno s traso kanala za odvod padavinske odpadne vode z

navezavo na obstoječi kanal DN 300 v cesti Krekov trg, v skladu z rešitvijo podano v PN št. 3175/1K.

Hišni priključek

Priključitev padavinskih odpadnih voda na zbiralnik z oznako BO dimenzije DN 900/1500 ni dovoljena, zato je

potrebno odvod padavinske odpadne vode iz območja tržnice zajeti ter odvesti preko internega priključka na kanal za odvod padavinske odpadne vode dimenzije DN 800 mm v Kopitarjevi ulici. Komunalne odpadne vode iz Mahrove hiše ten prizidka k Mahrovi hiši je potrebno preko priključka odvesti na kanal za odvod komunalne odpadne vode DN 300 mm v Kopitarjevi ulici. Priključitev hišnega priključka iz Mahrove hiše na zbiralnik z oznako BO dimenzije DN 900/1500 ni dovoljena. V sklopu DGD projektne dokumentacije mora biti predvidena tudi zatesnitev navezave kanala DN 500 na zbiralnik BO. Iz objekta Mahrove hiše v smeri proti zbiralniku BO poteka star optični kabel (vijolična črta), ki ni več v obratovanju in se ga pri gradnji garažne hiše lahko ukine.

Pogoji VODOVD:

9. Na obravnavanem območju je predvidena prenova osrednje ljubljanske tržnice s celovito prenovo in prizidavo Mahrove hiše, gradnjo podzemne parkirne hiše pod tržnico in celovito prenovo Vodnikovega trga.
2. K zadnji predhodni rešitvi preureditve območja osrednje ljubljanske tržnice z Mahrovo hišo so bili izdani projektni pogoji leta 2015 pod št. soglasja S-1416-15.
3. Zahtevane prestavitve javnega vodovoda na območju prenove osrednje ljubljanske tržnice vključno z Mahrovo hišo naj se predvidijo skladno s PN za PGD in PZI, št. projekta 2504/1V, 3 175/1K.
4. Iz predložene IZP dokumentacije je razbrati, da vodovoda NL DN 150 v Kopitarjevi ulici in NL DN 200 v Ciril-Metodovem ter Krekovem trgu s predvideno gradnjo nista tangirana. Vodovod NL DN 200 je v času gradnje zaradi izvedbe drugih posegov potrebno varovati.
5. V tekstualnem in grafičnem delu projektne dokumentacije naj se dimenzija nadomestnega vodovoda v Adamič Lundrovem nabrežju projektiranega v zahodni smeri po navezavi na že zgrajen odcep vodovoda NL DN 150 na vzhodu območja poenoti na NL DN 100. Na zahodni strani, pred navezavo na obstoječi vodovod LZ DN 100 ali že obnovljeni NL DN 100 skladno s PZI, st. projekta 10017PZI, je v sklopu preureditve tržnice potrebno predvideti in kasneje izvesti obnovo vodovodnega priključka za Bogoslovno semenišče - Dolničarjeva ulica 4
- Celotni kompleks tržnice vključno s Mahrovo hišo se bo z vodo oskrboval po enem priključku predvidenem na s strani Kopitarjeve ulice zgrajenem odseku vodovoda NL DN 150, na katerem je že izveden priključek za javne sanitarije ob Zmajskem mostu. Priključna cev in vodomerno mesto morata biti dostopna za vzdrževanje in odčitavanje porabljene vode zato naj sta umeščena izven AB klančine v garažo.
7. V nadaljnji projektni dokumentaciji je potrebno predvideti ukinitve obeh vodovodnih priključkov za Mahrovo hišo in za obstoječo odprto tržnico. Priključek za pokrito tržnico pod arkadami pa je potrebno obnoviti.
8. Novo vodomerno mesto za celotni obravnavani kompleks je predvideno na severovzhodnem delu območja, v prvi kletni etaži. Predvidena je vgradnja treh vodomero. Meritev porabe vode je predvidena ločeno za poslovni del, stanovanjski del in tržnico. V predloženem gradivu, IZP dokumentaciji, stanovanjskega dela območja ni opisanega niti v grafi nem delu označenega. Dopolniti v DGD fazi.
9. S predvideno rešitvijo in izračunom zagotavljanja požarne varnosti območja tržnice s pomočjo sprinkler (sistema se strinjamo. Natančno naj se samo določi ali so, in kje so predvideni notranji hidranti. Smiselno naj se njihova poraba vode v izračunu predvidene porabe vode upošteva.
10. Mešanje vode javnega vodovoda ter deževnice, ni dovoljeno.

Ravnanje ODPADKI:

Ravnanje s komunalnimi odpadki, urejenost zbirnih in prevzemnih mest ter dostop komunalnim vozilom morajo biti

urejeni skladno z zgoraj omenjenimi predpisi.

Število in velikost zabojnikov za komunalne odpadke (mešani komunali odpadki, biološki odpadki, embalaža, papir)

se določita skladno z normativi v odloku.

Uporabnik je dolžan prepuščati:

- mešane komunalne odpadke v zabojnike za mešane komunalne odpadke na zbirnem mestu,
- embalažo, papir, steklo (v nadaljevanju: ločene frakcije) v zabojnike za ločene frakcije na zbirnem mestu, v zbiralnice ločenih frakcij, v zbirne centre ali v mini zbirne centre,
- biološke odpadke v zabojnike za biološke odpadke na zbirnem mestu, razen če jih sam kompostira, kosovne odpadke na prevzemno mesto ob določenem času po predhodnem naročilu,
- nevarne frakcije v zbirne centre ali v premične zbiralnice nevarnih frakcij.

Zbirno mesto je stalno mesto, ki mora biti na zasebni površini in je namenjeno za postavitve zabojnikov za mešane komunalne odpadke, biološke odpadke in ločene frakcije.

Pri načrtovanju velikosti prostora zbirnega mesta za vse uporabnike je potrebno upoštevati najmanj minimalni volumen zabojnika za posamezno vrsto odpadka, ki je določen s term odlokom, pomnožen s faktorjem 3,0.

Prostor zbirnega mesta mora biti tako velik, da omogoča premikanje zabojnikov, prost dostop do zabojnikov in prost premik zabojnikov na prevzemno mesto oziroma na mesto praznjenja.

Zabojniki na zbirnem mestu morajo biti zavarovani pred vremenskimi vplivi tako, da zaradi njih ne pride do onesnaženja okolice in poškodovanja zabojnikov.

Prevzemno mesto komunalnih odpadkov se praviloma nahaja na najbližji možni javni površini in je namenjeno prevzemu mešanih komunalnih odpadkov, bioloških odpadkov in ločenih frakcij ter ne sme ovirati ali ogrožati rabe teh površin.

Prevzemno mesto mora biti določeno tako, da izvajalcu javne službe omogoča prevzem in odvoz komunalnih odpadkov.

Uporabnik mora zabojnike pripeljati z zbirnega na prevzemno mesto po 20. uri pred dnevom odvoza ali do 6. ure na dan odvoza in ga po odvozu, v istem dnevu, odpeljati nazaj.

Prevzemno mesto je lahko oddaljeno od roba zemljišča ali objekta uporabnika največ 150 metrov.

Prevzemno mesto komunalnih odpadkov je tudi lokacija za odvoz kosovnih odpadkov, ki se jih odloži nato mesto po 20. uri pred dnevom odvoza in do 6. ure na dan odvoza (če je določena natančnejša ura odvoza, pa do določene ure na dan odvoza).

Prevzemno mesto za kosovne odpadke je praviloma na zasebni površini, ki meji nejavno površino, lahko pa je tudi na javni površini, ki omogoča izvajalcu javne službe prevzem in odvoz.

Zbirno mesto in prevzemno mesto sta lahko na isti lokaciji.

To mesto je stalno mesto, ki mora biti na zasebni površini, ki meji z javno površino, in mora biti dostopno vozilom za praznjenje zabojnikov ter je namenjeno za postavitve zabojnikov za mešane komunalne odpadke, biološke odpadke, ločene frakcije in kosovne odpadke ter njihovemu prevzemu.

Do prevzemnega mesta mora biti zagotovljen dostop smetarskim vozilom dolžine 9,8 metra, širine 3 metre in višine 4 metre.

Ce je dostopna pot ravna, mora biti široka najmanj 3,5 metra, svetla višina mora znašati najmanj 4 metre, dostopna pot z ovinkom pa mora biti široka najmanj 4 metre.

Slepa ulica, ki je daljša od 50 metrov, mora imeti na koncu obračališče za smetarsko vozilo z najmanjšim radijem 17

metrov ali pravokotno obračališče v obliki črke »T« z najmanjšim radijem 10 metrov.

Dovoljen je tudi drugačen način ureditve obračališča, ki omogoča nemoteno obračanje smetarskega vozila. Ce ti pogoji niso zagotovljeni, pristojni organ zagotovi prevzemno mesto, kije lahko od pričetka slepe ulice oddaljeno največ 15 metrov.

Ce je cesta do prevzemnega mesta preozka ali prestrma ali ima neurejeno obračališče ali preozko obračališče ali drugo oviro za smetarsko vozilo, lahko pristojni organ zagotovi prevzemno mesto tudi v razdalji več kot 150 metrov od roba zemljišča ali objekta uporabnika.

Investitorji oziroma izvajalci del na gradbišču so po odloku tretirani kot uporabniki, kar pomeni, da izvajalec javne službe za potrebe delovanja gradbišča preskrbi zadostno število zabojnikov za zbiranje komunalnih odpadkov. investitor oziroma izvajalec del na gradbišču mora izvajalcu javne službe pred pričetkom gradnje sporočiti podatke o številu zaposlenih.

Mestna občina Ljubljana, Oddelek za gospodarske dejavnosti in promet, Trg mladinskih delovnih brigad 7, 1000 Ljubljana

Pogoji št.:/	datum izdaje:/
Mnenje št.:	datum izdaje:

Gratel d.o.o., Laze 18, 4000 Kranj

Pogoji št.: PP/00322-II	datum izdaje: 25.1.2022
Mnenje št.:	datum izdaje:

1.Na območju posega poteka obstoječe telekomunikacijsko omrežje podjetja T-2 d.o.o. na katerega je možna priključitev predvidnega objekta. V PZI projekt je potrebno vrisati obstoječe omrežje.

2. Podatke o poteku optičnih vodov, določitev točke priključitve, morebitna križanja in prestativte kableske kanalizacije ter kabskih jaškov je potrebno predhodno uskladiti z Gratel d.o.o., Laze 18a, 4000 Kranj, Nejc Doplihar (nejc.doplihar@gratel.si) in projektno obdelati.

3. Projektni pogoji se izdajajo na podlagi priložene idejne zasnove. V primeru odstopanja projektne dokumentacije od idejne zasnove, izdani projektni pogoji prenehajo veljati.

4. Projektni pogoji veljajo dve leti od dneva izdaje.

5. Pred izdajo gradbenega dovoljenja au pred pričetkom izgrednic enostavnega objekta, mora investitor od podjetja Gratel d.o.o pridobiti mnenja k projektnim rešitvam.

mnenja v varovanih območjih

Zavod RS za varstvo narave območna enota Ljubljana, Cankarjeva cesta 10, 1000 Ljublan

Pogoji št.: 3562-0047/2022-2	datum izdaje: 18.2.2022
Mnenje št.:	datum izdaje:

Zavarovano območje: Drevored na Adamič Lundrovem nabrežju (Odlok o razglasitvi srednjeveškega mestnega jedra – Stare Ljubljane in Grajskega griča za kulturni in zgodovinski spomenik ter naravno znamenitost, Ur.l. SRS, št. 5/1986) in zavarovano območje Krekov trg Odlok o razglasitvi nekdanjega Šempeterskega, Poljanskega in Karlovškega predmestja za kulturni In zgodovinski spomenik ter naravno znamenitost, Uradni list RS, št. 18/90 z vsemi spremembami)

Kostanj na Vodnikovem trgu je bil v slabem stanju, zato srno leta 2011 izdali strokovno mnenje, da se drevesa z arborističnimi metodami ne da več ohranjati in da dovoljujemo njegovo odstranitev. Nadomestno drevo nima lastnosti zavarovanega območja.

Drevored na Adamič Lundrovem nabrežju je razglašen za spomenik oblikovane narave z namenom, da se ohrani zgodovinsko izročilo, kulturne, estetske, naravne vrednote ter zagotovi usklajen nadaljnji razvoj na območju srednjeveškega mestnega jedra itd. Varstveni režim v 9. členu Odloka v drevoredu določa:

- varovanje naravnih vrednot v celoti, v neokrnjeni in izvirni podobi; v primeru okrnitve spomenika je treba zagotoviti povrnitev v prvotno stanje;
- podreditev posegov ohranjanju, sanaciji in prenovi, skladnosti z varovanimi lastnostmi prostora in arhitekture;
- na območju drevoreda na Adamič Lundrovem nabrežju je prepovedano spreminjanje arhitekturne zasnove, uničevanje in poškodovanje dreves ter vse dejavnosti, ki ogrožajo obstoj dreves, med njimi sajenje, neustrezno pluzenje, parkiranje, izpuščanje naftnih derivatov ter drugih strupenih snovi.

Razvojne usmeritve v 10. členu Odloka za drevored na Adamič Lundrovem nabrežju določajo:

- drevoredu je treba zagotoviti nadaljnji obstoj in razvoj ter dostopnost javnosti;
- treba je zagotavljati redno vzdrževanje in obnavljati oziroma nadomeščati vegetacijo z isto vrsto.

Drevesa na Krekovem trgu 50 razglašena za spomenik oblikovane narave z namenom, da se ohrani zgodovinsko izročilo, estetske in naravne vrednote ter zagotovi usklajen razvoj na območju zgodovinskih predmestij Stare Ljubljane. Varstveni režim v 8. členu Odloka v drevoredu določa:

- redno vzdrževanje in varovanje naravnih vrednot v neokrnjeni in izvirni podobi; v primeru okrnitve spomenika je treba zagotoviti povrnitev v prvotno stanje;
- podreditev posegov ohranjanju, sanaciji in po potrebi prenovi, skladno z varovanimi lastnostmi prostora in arhitekture;
- na območju dreves na Krekovem trgu je prepovedano rušiti, pozidavati, nadzidavati, prezidavati pozidan in nepozidan prostor, postavljatičasne premične objekte brez dovoljenja pristojne organizacije za varstvo in kulturne dediščine, uničevanje ali poškodovanje dreves, spreminjati ekološke pogoje, graditi na oblikovani zeleni površini objekte, ki niso v skladu z njenimi značilnostmi, spreminjati okolico oblikovane naravne dediščine tako, da bi bila ta okrnjena.

Razvojne usmeritve v 9. členu Odloka za drevesa na Krekovem trgu določajo:

- drevesom je treba zagotoviti nadaljnji obstoj in razvoj ter dostopnost javnosti;
- treba je zagotavljati obnavljanje, rekonstrukcijo in vzdrževanje oblikovane zasnove;
- vzdrževanje, obnavljanje oziroma nadomeščane vegetacije z isto vrsto.

Za varovanje obstoječega drevoreda:

- drevored je potrebno pred gradnjo ograditi skladno s standardom SIST DIN 18920:2019 in Smernicami za načrtovanje, nego (vzdrževanje) in zaščito dreves na gradbiščih (MOL);
- vsa dela v bližini drevoreda naj potekajo pod nadzorom arborista svetovalca;
- gradnja podhoda med parkirno hišo in Mesarskim mostom naj ne ogrozi podzemnega dela dreves v drevoredu.

Okvirne usmeritve ob morebitni širitvi ureditvenega območja do Plečnikovih arkad in na območje Krekovega trga:

- pred vsemi posegi v rastišče au drevesa naj projektno dokumentacijo pregleda in odobri arborist

svetovalec; usmeritve arborista naj se vključi v projektno dokumentacijo;

- netlakovano rastišče dreves v drevoredu na Adamič Lundrovem nabrežju In na Krekovem trgu naj se ohranja au, če je mogoče, razširi In izboljša rastne razmere dreves;
- če je mogoče, naj se načrtuje širitev območja z drevoredom oz. drevesi in se izvede zasaditev novih dreves oziroma izpopolnitev drevoreda.

Če bo do omenjene širitve prišlo, naj se spremenjeno oz. dopolnjeno projektno dokumentacijo ponovno predloži naslovnemu zavodu v pregled in ta bo izdal nove pogoje oz. strokovno mnenje.

Lokacija obravnavanega posega nahaja tudi na naslednjih naravnih vrednotah (Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot, Ur.l RS, št. 111/04, 70/06, 58/09, 93/10 in 23/15, ter sklep št. 35600-46/14, z dne 16.2.2012, 7/2019, sklep št. 35600-10/2021-5, z dne 21.1.2021):

Ljubljana – drevoredi ob Adamič Lundrovem nabrežju, ident. Št. 7790, zvrst: ONV, pomen: lokalni
Ljubljana – platane na Krekovem trgu, ident. Št. 7791, zvrst: ONV, pomen: lokalni

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije območna enota Ljubljana, Tržaška cesta 4, 1000 Ljubljana

Pogoji št.:35102-1038/2014-33	datum izdaje:26.4.2022
Mnenje št.:	datum izdaje:

II. POGOJI

1. Pri urejanju območja obdelave s kontekstom širših prostorskih ureditev je potrebno izhajati iz vrednot svetovne dediščine v kontekstu prostorskih ureditev oz. konteksta, ki gradi širši prostor.
2. Za predvideni poseg je potrebno skladno z zavezo, ki izhaja iz uvrstitve Plečnikove dediščine na seznam UNESCO, izvesti elaborat: Študija vplivov na kulturno dediščino, ki jo pripravi interdisciplinarna skupina strokovnjakov.

Odgovori h kulturnovarstvenim pogojem:

MAHROVA HIŠA S PRIZIDKOM

3. Idejna zasnova za prenovu oziroma rekonstrukcijo s prizidkom s stališča varstva kulturne dediščine ni ustrezna osnova za nadaljevanje projekta. Zasnovo je potrebno zastaviti na način, ki predvideva ohranitev zgodovinskih konstrukcij in gradiv (južno krilo ter pritličje severnega krila) in prizidek oblikovati približno v merilu obstoječih traktov.

V DGD predstavljena zasnova rekonstrukcije Mahrove hiše in novega prizidka že upošteva zgoraj navedeno stališče ZVKDS in predvideva ohranitev zgodovinskih konstrukcij in gradiv južnega krila v celoti in severnega krila v pritličju. Prizidek je oblikovan v merilu obstoječih traktov.

NOVOGRADNJA

Gabariti (tlorisni in višinski)

4. Pri načrtovanju tlorisne zasnove prizidka palače Krekov trg 10 (Mahrove hiše) in njegove tržne fasade je treba upoštevati arheološke ugotovitve o poteku srednjeveškega obzidja in legi notranjega zidu dvojnega mestnega obzidja. Gradnja prizidka je predvidena na območju dvojnega obzidja z razmikom med obema srednjeveškima zidovima, ki je na podlagi arhivskih virov, domnevno enak širini slepe fasade severnega trakta Mahrove hiše (9- 10m).
5. Prizidek v svojem volumnu (širina, višina) naj ne preseže merila zgodovinskih traktov.

6. Višinske kote podstrešnega venca in slemena na južnem vogalu Mahrove hiše so determinante za maksimalno višino fasad in slemena novega prizidka, ki se mora likovno harmonično spojiti s historičnim objektom, upošteva ohranjanje identitetnih pogledov.
 7. Glede na to, da je severno in vzhodno krilo palače zaradi večjih predelav notranjščine že izgubilo določene avtentične prvine (notranja konstrukcija z izjemo obokanih prostorov v pritličju severnega trakta), so sprejemljive modifikacije gabarita severnega trakta ob upoštevanju, da se identitetni pogledi v celoti ne zastrejo.
 8. Novi objekt mora upoštevati historične naklone strehe Mahrove hiše, predvsem južnega trakta.
 9. Tržna (zahodna) fasada v pritlični etaži prizidka mora slediti notranji fronti obzidja, obzidje pa je treba na tem odseku predhodno raziskati in ohranjene ostanke v čim večji meri ohraniti, prezentirati in vključiti v novo funkcijo.
 10. Stranski fasadi prizidka (severna in južna) ne smeta izstopati iz fasadne linije pročelja in začelja Mahrove hiše. Stranska fasada (linija prizidka) na južni strani naj bo umeščena na način, ki bo ohranila pomen simetrične zgodovinske fasade južnega trakta.
 11. Z novim prizidkom k Mahrovi hiši se ne sme popolnoma zastreti sedanjih pogledov na Grad z Zmajskega mostu, na zvonika in kupolo stolnice ob prehodu Poljanskega nabrežja, na Plečnikovo tržnico in ob prehodu Poljanske ceste na Ciril - Metodov trg. Predstavljena idejna zasnova namreč predvideva cca 17,70 m širok prizidek, za katerega predvidevamo, da bo popolnoma zakril poglede na Stolnico in Grajski grič (grad) z Zmajskega mostu.
 12. Za morebitno dodatno širitev volumna novogradnje v odprti prostor (previsne etaže) je potrebno izvesti preveritve vpliva za identiteto mesta pomembnih vedut ter ohraniti osnovno razmerje: prevladujoče površine odprtega prostora proti pozidanemu delu.
 13. Prekritje pritličja v notranjem dvorišču med prizidkom in staro stavbo je s stališča varstva kulturne dediščine dopustno. Novo streho nad atrijem je sprejemljivo vpeti na način, s katerim se ne bo bistveno posegalo in spreminjalo obstoječe, v osnovi dvokapne strehe palače.
 14. V PZI projektu je potrebno zagotoviti ustrezne dostope (poti ven) za vzdrževanje nove strehe (dostop na streho z namenom osnovnega čiščenja le te, dostop do objektov odvodnjavanja (vertikale), ipd.
 15. Vsi stiki in detajli nove steklene strehe in obstoječe strehe morajo biti tehnično pravilno rešeni. Rešitve morajo biti sestavni del projekta za izvedbo.
 16. Umeščanje solarnih panelov, fotovoltaike ipd. na novo streho nad atrijem ali preostale dele zgodovinske strehe ni dopustno.
- Zasnova prizidka v celoti upošteva pogoje glede tlorskih in višinskih gabaritov (4.-6.). Severno in vzhodno krilo sta višinsko usklajena z južnim traktom Mahrove hiše in prizidkom (7.). Nakloni strešin se prilagajajo historičnemu naklonu strehe Mahrove hiše nad južnim traktom (8.). Linija zahodne fasade v pritličju sledi notranji fronti obzidja, stranski fasadi sledita liniji fasad obstoječe stavbe (9.-10.).
- Pogoj glede zastiranja pogledov je v DGD upoštevan tako, da je prizidek glede na rešitev iz IZP ožji, širina prizidka v nadstropnih etažah je 14,6 m, dolžina severne fasade prizidka je 15,90. Zastiranje pomembnih vedut je preverjeno s 3D volumetričnimi prikazi in fotomontažo. Prizidek ne zakrije gradu in stolnice, z ozelenjeno fasado se zlije z grajskim gričem (11.-12.).
- Pogoji glede oblikovanja streh bodo upoštevani projektni dokumentaciji za izvedbo (13.-16.).
- Oblikovanje zunanjsčine
17. Arhitekturni izraz novega objekta mora biti zadržan. Pri oblikovanju fasade je priporočljivo uporabiti manjši nabor izraznih sredstev in ustvariti bolj »zaprto« nevtralno fasado brez izrazitih členitvenih elementov.
 18. Izbor materiala, oblikovanja fasadne obloge in strehe mora vzpostaviti ravnesje in harmonijo z obstoječo zgodovinsko pozidavo trga in širšim kontekstom prostora, čemur ustreza predlagana ozelenjena fasada, pod pogojem, da se predvidi tehnična rešitev oziroma izbor zasaditve, ki bo ustrezno tako likovno kot arhitekturno upošteval pretežno trajno zeleni izgled za vse letne čase (se z njimi spreminjala oziroma prilagajala).

19. Za predvideno javno rabo v pritličju in prvem nadstropju je potrebno v projektu za izvedbo predvideti tudi lokacije elementov za oglaševanje za dejavnosti, ki bodo potekale v stavbi (napis, napisne table, izvesek, ipd.) in jih shematsko opredeliti.

20. Pri oblikovanju elementov na fasadi za oglaševanje dejavnosti za lastne potrebe je potrebno upoštevati podrobne prostorske izvedbene pogoje za postavitev objektov za oglaševanje navedene v tretji točki tretjega poglavja OPN MOL. Elementi oglaševanja morajo biti v dimenzijah prilagojeni merilu pešca.

Pogoji glede oblikovanja zunanjsčine bodo upoštevani v projektni dokumentaciji za izvedbo. Načrtovanje fasade bo usklajeno s pristojnimi konservatorskimi svetovalkami ZVKDS (17-20).

ZGODOVINSKA STAVBA

Zasnova

21. Pri umeščanju novega programa je potrebno ohraniti osnovno zgodovinsko zasnovo palače, ki jo lahko razberemo iz arhivske dokumentacije.

22. Pri umeščanju novih vsebin v vzhodnem in nadstropjih severnega trakta, kjer je zgodovinsko notranjo konstrukcijo (medetažne plošče in streha) že nadomestila sodobna, je potrebno nov program umestiti na način, ki ne bo imel vpliva na fasadne odprtine. Delitev velikih zgodovinskih soban na manjše mora biti izvedena na način, ki nima vpliva na oblikovanje fasade (okenske odprtine, ki so v rabi).

23. Pri umeščanju novih vsebin v južnem traktu ter manjšem delu vzhodnega trakta, kjer je ohranjena zgodovinska konstrukcija, pa je potrebno program umestiti na način, ki bo v osnovi ohranil prvotna gradiva in konstrukcijo.

24. Stavbo je sprejemljivo izčistiti dodanih prvin, kot so: sanitarni stolp prislonjen na JV vogal čelnega krila, večjo pultno frčado na notranji strešini južnega trakta, stekleno dvoriščno fasado, ki zapira ganke, pritlični trakt na zahodni strani, ipd.

25. Sprejemljivo je odpiranje, boljše povezovanje prostorov, ob upoštevanju, da se ohranja koncept zasnove (pasaža v južnem traktu mora ohraniti vtis prvotnega ločenega prostora, povezovanje prostorov (obokanih) v enoten prostor v pritličju je sprejemljivo ob upoštevanju ohranjanja obočnih konstrukcij) oziroma na podlagi rezultatov raziskav ometov in beležev se po potrebi projekt v delu prilagodi morebitnim najdbam (poslikave, spolije, ipd.).

26. Razporeditev predlaganih pisarniških prostorov z dodanim osrednjim hodnikom, ki sledi zasnovi t.i. prehodnih soban, je v osnovi sprejemljiva, pod pogojem, da se ohrani lesene ganke in arkadne hodnike na južnem krilu.

Pogoji glede zasnove notranjih prostorov in umeščanja novih vsebin so upoštevani. Natančnejše oblikovanje skladne notranjsčine, ki bo v celoti upoštevala zgodovinsko konstrukcijo in ohranjanje prvotnih gradiv je predmet PZI projektne dokumentacije, ko se bo upoštevalo konservatorski načrt in (21-26).

Posegi v konstrukcijo objekta

27. Vodilo in rezultat pri obnovi konstrukcije objekta mora biti celovito ohranjena stavba.

Dopustni so posegi, s katerimi se bo vzpostavilo prvotno stanje objekta, oziroma se bo to izboljšalo na način, ki ne bo vplivalo na varovane lastnosti spomenika.

28. Iz ocene varnosti objekta in razumevanja pomena prvotne konstrukcije objekta je potrebno izhajati pri določanju ukrepov in obnovitvenih posegih ter dokazati, da je vsak predvideni ukrep neizogiben ter pri tem upoštevati zasnovo in zgodovinsko vrednost prvotne konstrukcije (južno krilo). Posebej so varovane vse obočne konstrukcije v pritličju (južno in severno krilo), arkadnem hodniku in stopnišču (križni obok, križni oboki na petah, češke kape z oprogami, ipd.).

29. Sprejemljivo je ponovno odprtje arkadiranega pritličja.

30. Dotrajane konstrukcije je potrebno popraviti oz. okrepiti in ne zamenjati (južno krilo).

Načrtovanje obnove konstrukcije mora tako temeljiti na razumevanju in analizi obstoječe konstrukcije, ki mora vsebovati preučitev arhivskih virov o zasnovi gradbene konstrukcije in ohranjene gradbene substance, določitve vzrokov poškodb in propadanja, hkrati mora temeljiti na

oceni varnosti objekta oz. stopnji potresne nevarnosti ter predvideti izbiro ukrepov, ki imajo minimalni vpliv na spomenik ob racionalni uporabi razpoložljivih sredstev in s katerimi se doseže potrebna stopnja varnosti ter upoštevati posebnosti gradnje.

31. Potrebne ukrepe za ojačitev konstrukcij je potrebno minimizirati v skladu z varnostnimi zahtevami, ki so se sprejemljive, upoštevaje načelo spoštovanja zgodovinske vrednosti in ohranjanja avtentičnih gradiv.

32. Vodilo za vsakršno poseganje v obstoječo prvotno konstrukcijo je tako izboljšanje stavbe kot celote in približevanje Eurocode standardom. Glede na to, da je ob veljavnih standardih popolna zadostitev zaradi omejenih zmožnosti poseganja v varovano obstoječo gradbeno strukturo vprašljiva, je potrebno obstoječo konstrukcijo okrepiti oziroma izboljšati, ne pa tudi izpolniti vseh zahtev Eurocode.

33. Potrebno je natančno ugotoviti značilnosti materialov, predvidenih za uporabo, ter njihovo kompatibilnost z obstoječimi ter upoštevati dolgoročne vplive ter se tako izogniti neželenim stranskim učinkom.

34. Na podlagi ocene stanja morebitnih ohranjenih prvin ostrešja južnega krila se prizadete dele lesene konstrukcije ostrešja ojača tam, kjer je to smotno oziroma nadomesti z novimi po vzoru prvotne konstrukcije.

35. Vse posege je potrebno nadzorovati, vse preglede, nadzore in redno opazovanje je potrebno dokumentirati in hraniti kot del zgodovine objekta.

Arhitekturna zasnova omogoča upoštevanje pogojev (27-35) za posege v konstrukcijo objekta, ki bodo v celoti upoštevani in usklajeni s konservatorskim načrtom v PZI načrtih gradbenih konstrukcij.

Strojne, električne instalacije

36. Pri načrtovanju razvodov ipd. je potrebno v južnem krilu v čim večji meri izkoristiti obstoječe trase, vertikalne jaške (dimniške tuljave ipd.) in druge preboje. Naprave za morebitno prezračevanje, ohlajanje ipd. je priporočljivo urediti s centralno enoto, ki se jo umesti v del objekta z nizkim pomenom oziroma novo gradnjo.

37. Nove naprave (vidne) je potrebno oblikovati skladno z značajem prostora, kot nov sodoben element ali v prostorih z višjim pomenom v smislu mimikrije ipd.

Instalacijski sistemi so zasnovani tako, da so centralne enote za prezračevanje in hlajenje ter instalacijski vertikalni jaški v celoti umeščeni v novi prizidek. Natančneje bodo razvodi obdelani v PZI dokumentaciji (36.-37.)

Požarna varnost

38. Izboljšava požarne varnosti mora biti izvedena na način, ki ne bo imel bistvenega vpliva na dožemanje določenega višje ovrednotenega prostora.

39. Vse nove prvine kot so zasilna razsvetljava, oznake evakuacijskih poti, senzorji dima, požarna vrata, ipd. morajo biti v najvišje ovrednotenih prostorih oblikovno usklajeni z zgodovinskim značajem objekta.

40. Omarice za hidrante ipd. je potrebno vgraditi v ostenje oziroma jih manj opazno uporabiti v objektu. Npr. vratca omarice se obdelajo na enak način kot stena in označijo s predpisano oznako.

41. Ročne gasilnike, predvsem v visoko ovrednotenih prostorih je potrebno predvideti na način, ki bo imel minimalen vpliv na dožemanje določenega prostora (npr. umeščene v del opreme, vgrajene v steno ipd.)

42. Ostale oznake kot so zasilna razsvetljava, oznake evakuacijskih poti, senzorji dima, požarna vrata, ipd. morajo biti v najvišje ovrednotenih prostorih oblikovno usklajeni s historičnim ambientom.

43. Mikrolokacije določene prvine bodo po potrebi še usklajene v času uvedbe v delo.

Pogoji bodo upoštevani pri izdelavi Načrta požarne varnosti v fazi PZI. Vsi vidni elementi bodo usklajeni z arhitektom in ZVKDS. (38.-43.)

ZUNANJŠČINA

Streha

44. Prvotnega naklona strešin in gabaritov strehe ni dopustno spreminjati z izjemo strehe severnega že rekonstruiranega trakta. Le tu so sprejemljive določene spremembe ob upoštevanju, da se identitetni pogledi ohranjajo oziroma ne zastirajo v celoti.

45. Leseno konstrukcijo strehe južnega trakta je sprejemljivo nadomestiti z novo le v primeru, da je ni mogoče obnoviti oziroma ojačati, v obstoječih gabaritih strehe (odstopanja niso dopustna) z usločeno obliko strešin. Poseg naj bo izveden tako, da bo hkrati pripomogel k utrditvi stavbe kot celote.

46. Pri prekrivanju strehe je potrebno uporabiti opečni bobrovec v naravni opečni barvi.

47. Nalaganje izolativnih materialov nad obstoječo ravnino strehe ni dopustno. Morebitno izolacijo je sprejemljivo umestiti pod oziroma med novo konstrukcijo strehe. Dvig nivoja strehe zaradi nalaganja izolativnih materialov ni dopusten.

48. Za osvetlitev prostorov v mansardi je sprejemljivo uporabiti frčade v obliki pokončnega pravokotnika po vzoru zgodovinskih (obstoječih) na južnem traktu. Razdalja med posameznimi frčadami, mora biti najmanj dolžina frčade oziroma cca razdalja med okenskimi odprtini. Pri oblikovanju frčad je potrebno uporabiti okna višine cca 95 cm, tako da se ohrani gradacija velikosti okenskih odprtin.

49. Sprejemljivi so tudi drugi načini osvetlitve kot izhaja iz IDZ projekta: horizontalni pas v ravnini strešine, ipd.

50. Strešine obrnjene na notranje dvorišče so za spremembe manj občutljive, potrebno pa je ohraniti osnovni zgodovinski značaj dvokapne strehe, krite z opečno kritino.

51. Dimnike, ki niso več v uporabi, je sprejemljivo odstraniti. Priporočamo, da se dimniške tuljave v čim večji možni meri uporabi za razvod potrebnih vertikalnih instalacij, morebitne ojačitvene ukrepe ipd., morebitne odduhe, zajeme zraka ipd. je sprejemljivo umestiti npr. v reinterpreterirani obliki zgodovinskega dimnika ipd. Vsekakor pa morajo biti morebitni kanali umeščeni na vizualno manj zaznaven način, v smislu mimikrije ipd.

Zasnova ohranjanja obstoječe naklone strešin in gabarite strehe južnega trakta in trakta ob Kopitarjevi. Streha severnega trakta se uskladi s streho južnega trakta in prizidka. Za osvetlitev prostorov je predviden horizontalni pas v ravnini strešine. Pogoji v zvezi z rekonstrukcijo strešne konstrukcije, sestav strehe, kritine in dimnikov bodo upoštevani v PZI dokumentaciji, ki bo v fazi načrtovanja usklajena s konservatorskim načrtom in ZVKDS (44.-51.)

Fasada

Fasadne ravnine oz. ometi

52. Pred začetkom gradbenih del je potrebno ZVKDS, OE Ljubljana, omogočiti izvedbo sondažnih raziskav ometov, na podlagi katerih bodo določeni struktura ometov in barva fasade oziroma barvni toni za finalno površinsko obdelavo prvin fasade.

53. Pred začetkom gradbenih del je potrebno temeljito preveriti stanje ometov s pretrkavanjem. Omete, ki se luščijo in podvotljena mesta je dopustno odstraniti, omete, ki so trdni, je potrebno ohraniti.

54. Mesta uničenih in odbitih ometov je potrebno označiti na arhitekturnem posnetku fasade ali fotografiji za potrebe spremljanja stanja fasade tako pristojne spomeniško varstvene službe kot lastnikov oz. uporabnikov objekta.

55. Pri rekonstrukciji ometov je potrebno uporabiti agregat (mivko oz. pesek) čim bolj podoben originalnemu, ter doseči finalno obdelavo, enako prvotni (fini zaribani ometi, ipd.).

56. Uporabiti je potrebno sistem apnenih ometov od obrizga do finega ometa.

57. Tehnologijo sanacije fasade se na delih fasade, ki je poškodovana zaradi vlage in na mestih morebitnih ojačitev objekta ipd., se po potrebi prilagodi.

58. Z vseh profiliranih prvin je potrebno odstraniti nečistoče, na poškodovanih mestih pa nestabilne omete in beleže do zdrave podlage, utrditi stike in razpoke z originalu prilagojeno paroprepustno malto.

59. Pred izvedbo ometov je potrebno pripraviti vzorce zaključnih ometov, tipičnih členitev (fug), ipd. ki jih bo potrdil pristojni konservator.

60. Morebitne instalacijske vode na fasadi je dopustno izvesti podometno (zgolj na ravnih ometanih delih, brez poseganja v profilirane elemente).

Profilirane prvine, vlečeni profili,...

61. V kolikor pri detajlnem pregledu dekorativnih elementov ne bo odkritih večjih poškodb, naj se le-ti le očistijo sekundarnih beležev in umazanije do zdrave podlage in ponovno pleskajo, manjše poškodbe se domodelirajo v materialu in na način, enak prvotnemu.

62. Posegi na profiliranem okrasju morajo biti prilagojeni prvotni tehnologiji s tradicionalnimi materiali in načinom izvedbe.

63. Z vseh profiliranih prvin je potrebno odstraniti nečistoče, na poškodovanih mestih pa nestabilne omete in beleže do zdrave podlage, utrditi stike in razpoke z originalu prilagojeno paroprepustno malto.

64. Vsi vlečeni profili na fasadi morajo biti izvedeni z vlečenjem. Pred izvedbo je potrebno pripraviti šablone, ki jih bo potrdil pristojni konservator ter z vlečenjem s šablono rekonstruirati manjkajoče in poškodovane profile.

Pogoji v zvezi z izvedbo fasade bodo upoštevani v PZI dokumentaciji, ki bo v fazi načrtovanja usklajena s konservatorskim načrtom in ZVKDS (52.-64.)

Stavbno pohištvo

65. Oblikovanje stavbnega pohištva mora biti zastavljeno celostno, v osnovi izhajajoč iz zgodovinskega oblikovanja druge polovice 19. stoletja.

66. Vhodna kasetirana vrata je potrebno ohraniti.

67. Za potrebe dostopa v stavbo (evakuacija, ipd.) je sprejemljivo vzpostaviti tudi nove vhode v stavbo v širini obstoječih okenskih odprtin (odstranitev parapeta). Pri določitvi novih izhodov/vhodov je potrebno upoštevati zasnovo fasade (simetrična, ipd.). Nove vhode/izhode na Kopitarjevo ulico je priporočljivo izvesti na mestih, kjer so nekoč vhodi že bili (lokacije nekdanjih vrat nakazujejo ostanki stopnic na ulici).

68. Nova vrata morajo biti oblikovana skladno z zgodovinskim značajem hiše (v osnovi lesena kasetirana vrata, zaščitena z lazurnim premazom - shematsko deljena na pokončne pravokotnike oziroma shematsko delitev na tri dele (polno, prazno, ipd.)).

Vhodna vrata se ohranjajo. Nov vhod/izhod na Kopitarjevo je na mestu, kjer je vhod že bil. Enako velja za dva nova vhoda na južni fasadi. Natančneje bo oblikovanje stavbnega pohištva obdelano v PZI dokumentaciji. Pri oblikovanju bodo upoštevane smernice iz Konservatorskega načrta. (65.-68.)

Vhodna vrata

69. Vhodna vrata so ustrezno prezentirana in se jih varuje v obstoječi podobi.

70. Vrata je potrebno v sklopu vzdrževalnih del ročno očistiti zaščitnih premazov (strojno čiščenje (peskanje ipd.) ni dopustno). Lazurni premaz se odstranijo mehansko (npr. fin brusni papir ipd.) in po potrebi se uporabi tudi kemično odstranjevanje nečistoč in premazov do zdrave osnove.

71. Večje poškodbe na vratih se sanirajo z lesnimi vstavki, ki se jih tonira tako, da so skladne z barvo lesa preostalih vrat.

72. Manjše poškodbe (rege, ipd.) je sprejemljivo kitati. Priporočamo »lesni« dvokomponentni kit (kot npr. Araldit, Woody, ipd.)

73. Manjše mehanske poškodbe se po potrebi minimalno znivelira.

74. Nasadila, zapahi ipd. se očistijo in pleskajo v črni barvi po RAL 9005 in ustrezno nastavijo (npr. z uporabo podložkov ali podobno).

75. Po končanem čiščenju in popravilu vrat ter ustrezni impregnaciji oziroma zaščiti vrat se kot finalna obdelava predvidi polmat lazurni premaz (domneva se, da so bila vrata prvotno zgolj oljena oz. voskana).

76. Obstoječo historično oblikovano kljuko in druge oblikovane prvine (tolkalo, ipd.) se očisti (domnevno medenina) in ponovno uporabi (mehanizem, ključavnica se po potrebi zamenja). V primeru, da obnova kljuke ne bi dala želenega rezultata se uporabi novo oblikovano po vzoru obstoječe ali sorodno zgodovinsko oblikovano kljuko z druge polovice 19.stoletja. Na vrata oziroma vratno krilo je sprejemljivo namestiti tudi ustrezni pogon za avtomatsko odpiranje vrat in tesnila. Razvod instalacij je potrebno umestiti v vratno krilo (razvod ni viden).

Pogoji v zvezi z izvedbo obnove vhodnih vrat bodo upoštevani v PZI dokumentaciji, ki bo v fazi načrtovanja usklajena s konservatorskim načrtom in ZVKDS (69.-76.)

Okna, izložbena okna

77. Varujejo se zgodovinska okna iz druge polovice 19. stoletja. Oblika in nasadila še ohranjenega okenskega krila v stopnišču južnega krila predstavlja izhodišče za poustvaritev novih oken v primeru menjave obstoječih. Ohranjajo se dvojna okna z odpiranjem navzven.

78. V primeru zgolj celovite zamenjave oken se okna na zunanji strani zunanjih kril ali zunanja krila zaščitijo z lazurnim premazom - vidna struktura lesa (po potrebi toniranim - odvisno od vrste lesa). Notranji del okna z notranjimi krili je sprejemljivo tudi barvati s prekrivno barvo (ubito bela po RAL cca 1013, 1015, 9001).

79. Izdelava novega okna se izvede na podlagi arhitekturnega posnetka zgodovinskega okna v osnovi dvojnega dvokrilnega lesenega okna (zunanji del okna domnevno macesen) z odpiranjem navzven z natančno posneto profilacijo originalnih prečk, načinom odpiranja, nasadil in kljuk. Zunanje krilo se izvede kot čista replika - kasetirano krilo na tri polja. Notranje krilo se delno posodobi (npr. dvojna zasteklitev različnih debelin ali z laminiranim steklom, dvojna zasteklitev s posebnim plinskim polnjenjem). Za potrditev je potrebno pred izvedbo predložiti delavniški načrt v merilu 1: 10 s prečnimi in vzdolžnimi prerezi izbranega izvajalca.

80. Morebitna senčila ipd. je sprejemljivo namestiti med notranje in zunanje krilo oziroma v notranjščini. Nameščanje zunanjih senčil ni dopustno.

81. Kljuke in nasadila morajo povzeti zgodovinsko oblikovanje (vitka dolga profilirana nasadila, olive in pololive) - 19. stoletje.

82. T.i. slepa okna je sprejemljivo tudi odpreti.

Izložbena okna

83. V pritličju južnega trakta se varujejo obstoječa okna (kopije zgodovinskih).

Pogoji v zvezi z izvedbo obnovo obstoječih oken ter izdelavo in vgradnjo novih bodo upoštevani v PZI dokumentaciji, ki bo v fazi načrtovanja usklajena s konservatorskim načrtom in ZVKDS (77.-83.)

Kovinske prvine

84. Zgodovinsko oblikovane konzole gankov in ograje na dvoriščni strani se varujejo. Morebitne ojačitve gankov je potrebno izvesti na način, ki ne bo vizualno vplival na oblikovanje zgodovinskih gankov.

85. Oblikovan zaključek vezi (na fasadi) in oblikovana vez v arkadnem hodniku južnega trakta je varovana sestavina, ki se jo varuje.

Kamnite prvine

86. Kamnite prvine (stebri,...) je potrebno očistiti površinskih nečistoč in sicer po eni izmed nedestruktivnih metod, ki bo določena na podlagi preizkusnih polj. Podrobna navodila za čiščenje in sanacijo bodo podana na podlagi rezultatov preizkusnih polj (npr. pranje z vodo, pranje s paro pod pritiskom, ročno ščetkanje, strojno ščetkanje, peskanje, ipd.).

87. Manjše mehanske poškodbe je potrebno zapolniti z ustrezno paropropustno maso, ki se mora barvno prilagoditi strukturi in barvi kamna (predhodno je potrebno izdelati poizkusne vzorce) in kamnoseško obdelati na način, enak prvotni obdelavi kamnite površine.

88. Na kamnitih prvinah je priporočljiv nanos protigrafitne zaščite, ki pa mora imeti lastnosti transparentnega in reverzibilnega materiala.

Pogoji v zvezi z izvedbo obnove kovinskih in kamnitih prvin bodo upoštevani v PZI dokumentaciji, ki bo v fazi načrtovanja usklajena s konservatorskim načrtom in ZVKDS (84.-88.)

Oglaševanje za lastne potrebe na objektu

89. Za oglaševanje dejavnosti, ki bodo potekala v stavbi, na fasadi, je potrebno izdelati načrt za oglaševanje, ki bo zagotavljal celostno oblikovanje oglaševalskih prvin. Pri tem je potrebno slediti:

- a. napis mora biti umeščen v fasado tistega dela stavbe, v katerem se opravlja oglaševalna dejavnost in ne sme segati nad venec, ki ločuje pritličje od prvega nadstropja, razen v primerih, ko je bilo prvotno drugače načrtovano oziroma izvedeno.
- b. napis naj bo slovenski, vsaj kar obsega prevedljiv del naslova trgovine oziroma lokala, kot na primer trgovina, pivnica, kavarna...
- c. napisne table, ki označujejo poslovne dejavnosti v stavbi, morajo biti enakih dimenzij. Dopustno jih je namestiti na nosilce, ki omogočajo namestitev več tabel hkrati in preprosto menjavo brez posegov v fasado stavbe,
- d. izvesek, ki označuje lokale, mora biti obešen na konzolo, ne sme segati nad venec, ki ločuje pritličje od prvega nadstropja razen v primerih, ko je bilo prvotno drugače načrtovano oziroma izvedeno. Oblikovno naj se prilagaja značaju stavbe ali pa naj bo sodobno oblikovan. Velikost naj ne presega velikosti 70 x 70 cm,
- e. prvotne napise, stare izveske in druge prvotne znake, grbe, simbole ipd. je treba redno vzdrževati,
- f. oglaševanje za dejavnosti v objektu je treba reševati celostno.

90. Načrt mora biti sestavni del projektne dokumentacije za izvedbo.

Skladno s pogoji bo v fazi PZI za oglaševalske dejavnosti izdelan načrt za oglaševanje, ki bo upošteval navedene usmeritve. Načrt, ki ga naroči investitor, se vključi PZI dokumentacijo. (89.-90.)

NOTRANJŠČINA

Stopnišče v južnem traktu

91. Stopnišče v južnem traktu se varuje z vsemi zgodovinskimi prvinami (ograja, stebri, pilastri, kamnite stopnice).

Stopnišče se ohranja in restavrira skladno s Konservatorskim načrtom (89.-90.).

Ometi in opleski ostenij

92. Pri rekonstrukciji ometov, odstranjenih zaradi poškodb, razvoda instalacij ipd., je potrebno uporabiti agregat (mivko, kredo...) in doseči strukturo ometa, enako strukturi originalnega ometa, ter doseči finalno obdelavo, enako prvotni.

93. Pri rekonstrukciji ometov je potrebno ponovno vzpostaviti oziroma ohraniti ločno zaključen stik stene in stropa.

94. Uporaba vseh materialov pri sanaciji ometov in nanosu beležev mora biti prilagojena visoko paropropropustni (apneni) tehnologiji. Uporaba akrilnih, poldisperzijskih ipd. barv ni sprejemljiva. Potrebno je uporabiti beleže (npr. apneni beleži), ki po strukturi in prekrivnosti, dosega enako oziroma sorodno površinsko obdelavo prvotno uporabljenih (npr. silikatni beleži).

95. Na podlagi rezultatov sondažnih raziskav je potrebno v prostorih, kjer so še ohranjena prvotna gradiva (Južni trakt: pritličje, prvo in drugo nadstropje, stopnišče) prezentirati/izhajati iz prvotne barvne zasnove sten. Sprejemljiva so manjša odstopanja glede na rabo prostora.

Dekorativne prvine. poslikave

96. Izvesti je potrebno predhodne sondažne raziskave zgodovinskih beležev in ometov na stenah in stropovih v južnem traktu ter morebitne poslikave arhivsko dokumentirati. Način morebitne prezentacije bo določen na podlagi rezultatov morebitnih najdb. Na podlagi pregleda arhivske

dokumentacije in vizualnega pregleda, se domneva, da je bila večina zgodovinskih ometov že odstranjena, v sklopu različnih posegov v drugi polovici 20. stoletja.

97. V sklopu raziskav je potrebno vse najdbe temeljito dokumentirati (jih odkriti v večjem obsegu, izrisati raporte vzorcev, določiti potek poslikave po prostoru ter določiti posamezne tone, po potrebi se izvede tudi računalniška rekonstrukcija).

98. Za kvalitetne najdbe bo potrebno zagotoviti zadostno količino podatkov za morebitno izvedbo rekonstrukcije ali snemanje posameznih fragmentov ter njihovo nadaljnjo prezentacijo.

99. Na podlagi načrta sanacije konstrukcije, iz katerega bodo razvidni ukrepi za doseganje ustrezne varnosti stavbe, in odkrivanja poslikav v večjem obsegu (odpiranje tipičnega dela (vzorca) poslikave), bodo podana natančna navodila za ohranitev poslikav (dokumentacija, možnost prezentacije in situ, snemanje posameznih fragmentov).

Instalacije

100. Vertikalni razvod je priporočljivo načrtovati v obstoječih prebojih in povezavah (dimniške tuljave, ipd.) oziroma potrebno ga umestiti v del stavbe, kjer bodo predvidene večje konstrukcijske predelave.

101. Izvedba novih strojnih in elektro instalacij oziroma posodobitev le teh mora biti izvedena na način, s katerim ne bodo prizadete varovane prvine. Izvedena mora biti na način, ki ne bo viden ali moteč pri prezentaciji varovanih elementov.

Vrata (okna - glej zunanjščina)

102. Vrata, ki mejijo na komunikacijske poti, je potrebno celostno oblikovati po vzoru zgodovinskih kasetiranih vrat. Oblikovanje (profilacija, ipd.) se povzame po ohranjenih sorodnih vratih iz 19. stoletja na sorodnih stavbah oziroma shema izhaja iz obstoječih vrat.

103. Se morebitna ohranjena prvotna vrata je potrebno očistiti sekundarnih plasti, mizarsko obnoviti in površinsko zaščititi kot je bilo to prvotno izvedeno.

104. Okovje vrat (kljuke, nasadila) je potrebno pri prenovi ohraniti. Manjkajoče kose je potrebno nadomestiti z novimi, enakimi prvotnim oz. izdelanimi po vzoru prvotnih kosov (kljuke, nasadila).

Tlaki

105. Priporoča se, da se vsaj v delu atrija in vhodne pasaže uporabi zgodovinski tlak (mačje glave), ki je delno prezentiran v pasaži južnega trakta.

106. Kamnite stopnice s podesti stopnišča tlakovanega s teraco tlakom se varujejo.

107. V prostorih v etažah (predvidene pisarne) se priporoča uporaba lesenega tlaka, ki naj črpa iz zgodovinskega polaganja (npr. klasičen parket večjih dimenzij, plohasti pod, ipd.).

Osvetlitev

108. Za osvetlitev prostorov z zgodovinskim značajem je potrebno pripraviti projekt osvetlitve, katerega zasnova naj črpa iz zgodovinskega umeščanja svetil (oblikovni poudarek v sredini večjega prostora, sobane z visečim svetilom). Nova svetila naj oblikovno črpajo iz zgodovinskih svetil. V primeru sodobne reinterpretacije svetila naj se le ta oblikovno podredijo obstoječemu oblikovanju palače kot celote in naj bodo z njim skladna. V primeru potrebe po zagotovitvi ustrezne osvetljenosti je priporočljivo uporabiti svetila, ki ne predstavljajo oblikovnega poudarka v prostoru.

109. Na podlagi idejne zasnove izbora svetil bodo po potrebi podana dodatna navodila.

Pogoji v zvezi z izvedbo ometov in poslikav, instalacij, notranjih vrat, tlakov in osvetlitve bodo upoštevani v PZI dokumentaciji, ki bo v fazi načrtovanja usklajena s konservatorskim načrtom in ZVKDS (92.-109.)

Ukrepi za izboljšanje energetske učinkovitosti stavbe

110. Pri projektiranju je potrebno slediti usmeritvam iz elaborata: Smernice za energetske prenovi stavb kulturne dediščine, Ljubljana, november 2016.

111. Energetska prenova zgodovinskih stavb je izziv, saj je treba ohraniti integriteto zgodovinske stavbe, pri tem pa ni mogoče uporabiti celotnega nabora standardnih energetskih ukrepov. Cilj energetske prenovi je razumno izboljšanje energetske učinkovitosti stavbe z upoštevanjem kulturnovarstvenih pogojev, ki se nanašajo na posamezno prvino, ne pa idealno stanje, ki ga v obliki standardov zasledujemo pri novogradnjah.

Ukrepi za izboljšanje energetske učinkovitosti stavbe bodo usklajeni s kulturnovarstvenimi pogoji na način, da se ohrani integriteta zgodovinske stavbe. (110.-111.)

Srednjeveško obzidje

112. Pri posegih v zahodnem delu stavbe (pod pritličnim traktom) se pričakujejo ostanki nekdanjega srednjeveškega obzidja. Potrebno je izvesti predhodne arheološke raziskave po poručitvi veznega pritličnega trakta z namenom ugotovitve ohranjenosti obzidja in morebitni dopolnitvi projekta za izvedbo.

113. V primeru odkritja zidu se preuči možnost prezentacije v predvideni kletni etaži.

Zasnova objekta s kolesarnico v kletni medetaži omogoča prezentacijo v primeru odkritja kvalitetnih ostalin srednjeveškega obzidja. (112.-113.)

ODPRTA TRŽNICA NA VODNIKOVEM TRGU

114. Predvidena zasnova ureditve pohodne površine trga, ki povzema ureditev iz leta 1990, je s stališča varstva kulturne dediščine ustrezna osnova z upoštevanjem v nadaljevanju podanih pogojev.

115. Mlajša drevesa gledičij, ki so bila na živilskem trgu zasajena okrog leta 1990 v obliki dveh pravokotnikov, je dopustno med gradnjo odstraniti. Po končani gradnji jih je potrebno nadomestiti z večjimi, predhodno gojenimi drevesi, ki jih je dopustno zasaditi v drugačnem rastru od obstoječega. Drevesom je potrebno zagotoviti zadostne rastne razmere, ki jih mora projektno preveriti in potrditi arborist.

116. Potek drevoreda vzdolž Plečnikove kolonade na Adamič Lundrovem nabrežju je potrebno v celoti ohraniti, mlajša drevesa (1990-2000) je med morebitno gradnjo garaže izjemoma možno ponovno nadomestiti s predhodno gojenimi drevesi iste vrste. Drevesom je potrebno zagotoviti zadostne rastne razmere, ki jih mora projektno preveriti in potrditi arborist.

117. Pri ponovni zasaditvi osamelega divjega kostanja je načeloma dovoljen manjši premik od prvotne lokacije, vendar tako, da se vzpostavi (ohrani) prvotna izpostavljena lega drevesa na odprtem trznem prostoru. Nadomesti naj se ga s prehodno gojenim (večjim) drevesom.

118. Štiri visoka stara svetila, postavljena v osrednjem delu trga je potrebno ohraniti in po končani gradnji ponovno postaviti. Svetila (kandelabri) se konservatorsko restavratorsko obnovijo.

119. Uporabi naj se mestna oprema, po potrebi je spremenljivo tudi lastno oblikovanje opreme, ki mora biti celostna za vse območje tržnic.

120. Prometni znaki, usmerjevalne table, ipd. morajo biti prilagojeni merilu pešca. V čim večji možni meri se je potrebno izogniti postavljanju pokončnih znakov, ki vidno motijo dožemanje varovanega prostora. Preuči naj se možnost uporabe talnih oznak - prometnih znakov, predvsem v območju Plečnikovih tržnic, Zmajskega mostu ter na Ciril Metodovem trgu.

121. Spomenik Valentina Vodnika z ograjenim prostorom je treba ohraniti in situ. Morebitne posege na spomeniku je sprejemljivo izvajati na podlagi Konservatorskega načrta. Zasnova prenovi Vodnikovega trga upošteva kulturnovarstvene pogoje v celoti. Natančneje bodo pogoji v zvezi z izvedbo posameznih elementov ureditve upoštevani v PZI dokumentaciji, ki bo v fazi načrtovanja usklajena s konservatorskim načrtom in ZVKDS. (114.-121.)

PODZEMNA GARAŽNA HIŠA

122. Umestitev garažne hiše, ki se odmika od objektov arheoloških ostalin samostana in upošteva izsledke raziskav vplivov gradnje ter upošteva 16 m odmik garažne hise od Semenišča, je ustrezna osnova za izvedbo DGD dokumentacije.

123. Glede na zahtevnost temeljnih tal, veliko globino predvidene gradnje in neposredno bližino najpomembnejših objektov kulturne dediščine – spomenikov državnega pomena in UNESCO dediščine - je potrebno v fazi PZI izdelati recenzijo projekta PZI, ki jo mora izdelati za to usposobljena neodvisna institucija (npr. akademska ali raziskovalna institucija).

124. Uvoz v parkirno hišo je potrebno zavarovati na način, ki ne bo imel večjega vizualnega vpliva na območje kot celoto.

125. Oblikovanje izhodov iz parkirne hiše (njeni elementi na pohodni površini) morajo biti izvedeni oblikovno nevtrarno, transparentno, brez vidno izstopajočih prvin. Za potrebe prezračevanja podzemne garaže naj se na nivoju trga ne načrtuje vidnih izstopajočih elementov, dopustni so le talni na nivoju pohodne površine.

126. Predvidena podzemna povezava v prvi kleti garaže s Plečnikovi tržnicami mora na nivoju trga ohraniti vse sestavine spomenika, vključno z drevesi.

Zasnova podzemne parkirne hiše upošteva kulturnovarstvene pogoje v celoti. Natančneje bodo pogoji v zvezi z izvedbo posameznih elementov ureditve upoštevani v PZI dokumentaciji, ki bo v fazi načrtovanja usklajena s konservatorskim načrtom in ZVKDS. (122.-126.)

II. PREDHODNE RAZISKAVE

127. Območje načrtovane novogradnje oz. celotna površina samostana v območju meje posega, vključno z novoveškim obzidjem, mora biti v celoti sistematično arheološko raziskano. Arheološka izkopavanja je potrebno izvesti do sterilne geološke osnove. Pri vseh drugih posegih izven začrtanega območja izkopavanj (priloga 1) se bo izvajalo arheološke raziskave ob gradnji. Investitor mora za arheološke raziskave pridobiti posebno kulturnovarstveno soglasje v skladu z 31. členom ZVKD-1 pri Ministrstvu za kulturo Republike Slovenije, Maistrova 10, 1000 Ljubljana, ki je pogoj za pridobitev kulturnovarstvenega soglasja za poseg. Pri arheoloških raziskavah je potrebno upoštevati:

- a) Za izvedbo arheoloških izkopavanj mora izvajalec raziskav najprej pripraviti načrt izkopavanj in ga predložiti ZVKDS, OE Ljubljana, v pregled in potrditev.
- b) Izvedba arheoloških raziskav mora potekati usklajeno z gradbenimi deli. Tehnologijo varovanja gradbene jame je potrebno uskladiti s projektanti. Pri samih arheoloških in gradbenih delih ne sme prihajati do potencialno nevarnih križanj poti, izvedbe del in podobno, zato je potrebno organizacijo gradbišča uskladiti pred pričetkom izkopavanj.
- c) Najprej se z lahko gradbeno mehanizacijo odstrani plasti modernega tlakovanja, odstrani se sekundarna in recentna nasutja do nivoja arhitekturnih ostankov. Odstranitev recentnih plasti se opravi s takšno tehnologijo, ki ne bo ogrožala arheoloških ostalin.
- d) Arheološke plasti in strukture se dokumentira po pravilih stroke s klasičnimi in modernimi tehnološkimi sredstvi (3D skeniranje).
- e) V skladu s 3. točko 29. člena ZVKD-1 morajo biti izvajalci raziskav in drugih specializiranih del varstva kulturne dediščine oziroma konservatorstva-restavracije ustrezno usposobljeni v smislu 105. člena ZVKD-1. Izvajalec, ki je oseba zasebnega prava, mora imeti vsaj dve ustrezni referenci na pomembnih kulturnih spomenikih, potrjene s strani ZVKDS ali primerljivih evropskih služb s področja varovanja kulturne dediščine.

128. Če na območju posegov pride do izjemnih odkritij, ki utemeljujejo spremembo projektne dokumentacije, potrebne za pridobitev projektnih pogojev po predpisih, ki urejajo gradnjo objektov, in se ta odkritja niso mogla upoštevati pri izdaji soglasja za raziskavo po 31. členu, mora nadzornik o tem nemudoma pisno obvestiti ministrstvo in naročnika. O ravnanju z ostalinami odloči Ministrstvo za kulturo.

129. V teku izvedbe gradbenih del lahko pride do sprememb zaradi novih odkritij ali spremenjenih okoliščin, ki ne bodo zajete oziroma predvidene v projektni dokumentaciji. V tem primeru

mora investitor zahtevati izdajo novih ali spremenjenih kulturnovarstvenih pogojev zaradi spremembe posega. Dodatni pogoji so lahko s strani konservatorskega nadzora zapisani tudi v gradbeni dnevnik med izvedbo del.

III. SPLOŠNO

130. Izkop gradbene jame, potrebne za izvedbo posega, in druga dela, potrebna za izvedbo posega, ne smejo povzročiti neposrednih in posrednih poškodb na objektih, ki stojijo na obodu Vodnikovega trga: Semenišča, Župnišča, Plečnikovih tržnic in Stolnice. Tekom del je potrebno pospeške in hitrost vibracij izmeriti in po potrebi znižati njihovo intenziteto. Investitor mora, če za to pridobi soglasje lastnikov navedenih objektov na obodu Vodnikovega trga, zabeležiti obstoječe stanje teh stavb in uvesti monitoring z reperji na obstoječih poškodbah in delih objektov, ki bi

lahko bili na podlagi zgoraj navedene raziskave ogroženi. Potrebno je dosledno upoštevati dokument Monitoring za kulturne spomenike Semenišče, Župnišče, Plečnikove tržnice in Stolnica zaradi prenove Tržnice, Elea iC marec 2017, ki vsebuje navodila glede izvedbe, interpretacije meritev, glede mejnih vrednosti, glede hrambe podatkov ter alarmiranja za:

- monitoring razpok / poškodb sosednjih objektov,
- meritve hrupa in vibracij in
- geodetski monitoring sosednjih objektov.

Ob morebitnih poškodbah, ki bi nastale kot posledica arheoloških in gradbenih del, je treba ta takoj prekiniti, sanirati stanje in poskrbeti za ustrezne ukrepe, da do dodatnih poškodb ne bo prihajalo. Gradbena tehnologija naj povzroča čim manj treslajev. Če to ne bo mogoče doseči z uporabljenimi tehnologijami, jo mora investitor nemudoma nadomestiti s tako, ki ne bo povzročala poškodb na sosednjih objektih.

131. Po potrebi bodo dodatni kulturnovarstveni pogoji izdani na podlagi rešitev za posege, ki v tej fazi niso opredeljeni in idejnih arhitekturnih risb z opredeljenimi oblikovanimi izhodišči (npr. tehnične naprave, ipd.) oziroma podana bodo navodila / usmeritve projektantu v fazi izdelave PZI dokumentacije.

132. Za obnovo zgodovinskih prvin (kamnito stopnišče, ograje, vezi in morebitne poslikave) se v sklopu izvedbene dokumentacije pripravi konservatorsko restavratorska izvedbena dokumentacija, ki naj vsebuje opis in oceno trenutnega stanja in popis predvidenih konservatorsko restavratorskih posegov. Dokumentacija se izdela v obliki Konservatorskega načrta mapa 03. V dokumentu je potrebno opredeliti način oziroma metodo dela ter obseg sanacije z navedbo materialov in jih obnoviti v skladu z načelom minimalnega posega.

133. Natančna navodila za obnovo opleskov (ostenje, stavbno pohištvo) bodo podana na podlagi rezultatov sondažnih raziskav.

134. Delavniške risbe izbranega izvajalca bodo potrjene v času uvedbe v delo.

135. Po končanih delih je potrebno pripraviti poročilo o izvedenih delih na zgodovinskih prvinah in ga poslati ZVKDS, OE Ljubljana v vednost.

IV. Fasaderska, mizarska in kamnoseška dela na varovanih prvinah (poustvaritev, obnova) lahko izvaja tisti izvajalec, ki je že izvajal dela na sorodnih stavbah z najmanj dvema referencama na objektih kulturne dediščine, potrjenih s strani generalnega konservatorja ZVKDS.

Konservatorsko - restavratorske posege na varovanih prvinah ter spomeniku Valentina Vodnika lahko izvaja konservator - restavrator z opravljenim strokovnim izpitom za določeno področje (npr. kamnite prvine, bron ipd.) in najmanj dvema referencama potrjenih strani generalnega konservatorja ZVKDS.

V. Investitor mora zaradi predvidene celovite rekonstrukcije palače (zgodovinski del Mahrove hiše) pripraviti izvedbeni del konservatorskega načrta, v katerem bo natančno določen obseg izvirnih prvin in način prenove le-teh, ki ga potrdi ZVKDS, OE Ljubljana. Stroške izdelave konservatorskega načrta nosi investitor.

136. Konservatorski načrt mora biti izdelan v skladu s Pravilnikom o konservatorskem načrtu (Uradni list RS, št. 66/2009). Vsebovati mora Mapo 03. Poročila o rezultatih raziskav bodo morala biti priložena v Mapi 04 konservatorskega načrta.

137. V sklopu izdelave konservatorskega načrta bo potrebno izvesti vsaj naslednje konservatorsko restavratorske raziskave: sondiranje opleska sten in stropov stopnišča ter prostorov v južnem traktu. Na podlagi rezultatov sondažnih raziskav ometov in opleskov je potrebno izdelati poročilo o sondiranju s komentarjem.

138. Izvajalec konservatorskega načrta mora imeti opravljen strokovni izpit s področja konservatorske stroke in najmanj deset let delovnih izkušenj s področja konservatorstva. Izvajalci specializiranih del (izvedba raziskav) morajo biti ustrezno usposobljeni v smislu 105. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine.

139. Naročniku konservatorskega načrta priporočamo, da v vmesni fazi izdelave predloži osnutek načrta zavodu v revizijo.

140. Mapa 03 konservatorskega načrta (konservatorsko restavratorski projekt) se izdelava ob pridobitvi projektne rešitve predvidoma v fazi izdelave PZI dokumentacije. Mapa 03 se v času uvedbe v delo, oziroma ko bodo vzpostavljeni pogoji za morebitne potrebne destruktivne raziskave (sondiranje ometov in beležev), po potrebi dopolni.

141. Konservatorski načrt mora biti predložen ZVKDS, OE Ljubljana v potrditev. Vlogi za potrditev morata biti priložena 2 tiskana izvoda in 1 digitalni izvod konservatorskega načrta. En tiskani izvod bo hranil pristojni zavod, drugega pa Informacijsko dokumentacijski center za dediščino Ministrstva za kulturo.

142. V kulturnovarstvenem mnenju se bo določil način strokovnega nadzora.

Direkcija RS za vode, Sektor območja srednje Save, Vojkova 52, 1000 Ljubljana

Pogoji št. 35506-170/2022-3

Datum izdaje: 16.2.2022

Pogoji tehnične narave:

1. Vsi objekti s pripadajočo komunalno, prometno in zunanjo ureditvijo, morajo biti, skladno s 14. č. in 37. č. ZV-I in Pravilnikom o podrobnejšem načinu določanja meje vodnega zemljišča celinskih voda (Ur.l. RS, št. 58/2018), odmaknjeni od meje vodnega zemljišča, to je od zgornjega roba brežine vodotoka, 15 m pri vodotokih I. reda, oz. 5 m pri vodotokih 2. reda. Pas priobalnega zemljišča v območju ureditve je treba v DGD označiti in kotirati.

2. Pri načrtovanju in izgradnji je potrebno upoštevati vse pogoje iz Uredbe o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Ljubljanskega polja (Ur.l. RS, št. 43/2015, 181/2021).

- Objekte in naprave na podobmočju širšega WO z milejšim vodovarstvenim režimom in podobmočju širšega WO z milim vodovarstvenim režimom je treba graditi nad srednjo gladino podzemne vode. Če se transmisivnost vodonosnika na mestu gradnje ne zmanjša za več kot 10%, je gradnja izjemoma dovoljena tudi globlje. Če je treba med gradnjo ali obratovanjem drenirati ali črpati podzemno vodo, je za to treba pridobiti vodno soglasje. Srednja gladina oziroma nivo podzemne vode je srednja vrednost v nizu meritev med najvišjo in najnižjo izmerjeno gladino oziroma nivojem podzemne vode. Kot niz meritev gladine podzemne vode se upoštevajo podatki monitoringa podzemne vode na WO, ki ga zagotavlja Agencija Republike Slovenije za okolje in podatki meritev gladine podzemne vode, ki jih izvaja upravljavec vodnega vira na podlagi zahtev, predpisanih v vodnem dovoljenju za izvajanje monitoringa podzemne vode, in podatki meritev z avtomatskimi merilniki nivojev podzemne vode in vsaj dvakrat mesečnih ročnih meritev gladine podzemne vode na WO v obdobju vsaj dveh hidroloških ciklov (dve leti opazovanj), ki jih na območju predvidenega posega izvaja investitor.

3. Pri izdelavi projekta za pridobitev gradbenega dovoljenja za gradnjo zahtevnih in manj zahtevnih objektov in pri vlogi za pridobitev vodnega soglasja za gradnjo enostavnih objektov, je potrebno upoštevati Pravilnik o vsebini vlog za pridobitev

projektne pogojev in pogojev za druge posege v prostor ter o vsebini vloge za izdajo vodnega soglasja (Ur. l. RS, št. 25/2009).

4. Projektna rešitev odvajanja in čiščenja padavinskih in komunalnih odpadnih vod mora biti usklajena z »Uredbo o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode« (Uradni list RS št. 98/2015) in »Uredbo o emisiji snovi in toplote pri odvajanju odpadnih voda v vode in javno kanalizacijo« (Ur. l. RS, št. 47/05, 45/07, 79/9 in 64/12).

5. Odvajanje padavinskih voda z utrjenih površin je potrebno urediti v skladu z 92. Členom ZV-I, in sicer na tak način, da bo v čim večji možni meri zmanjšan odtok padavinskih voda z utrjenih površin, kar pomeni, da je potrebno predvideti ponikanje au po možnosti zadrževanje padavinskih voda pred iztokom v kanalizacijo oziroma površinske odvodnike.

- Vse parkirne in povozne površine morajo biti utrjene, omejene z dvignjenimi betonskimi robniki in nagnjene proti vtoku v standardiziran Lovilec olj (SIST EN 858-2) ustreznih dimenzij.

6. Vsi posegi v prostor morajo biti načrtovani tako, da ne pride do poslabšanja stanja voda in da se ne onemogoči varstva pred škodljivim delovanjem voda, kar mora biti v projektni dokumentaciji ustrezno prikazano in dokazano (5. Člen, ZV-1):

- V projektu za pridobitev gradbenega dovoljenja mora biti tekstualno in grafično ustrezno obdelana in prikazana tudi:

- zunanja ureditev na pregledni situaciji, iz katere bo razvidna pozicija objekta, ureditev okolice in vsa obstoječa in nova komunalna infrastruktura,

- predvidena rešitev odvoda vseh vrst odpadnih voda s priloženimi detajli in definiran jmi tipi posameznih elementov (lovilci olj, peskolovi,...).

- Za čas gradnje je nujno predvideti vse potrebne varnostne ukrepe in tako organizacijo na gradbiščih, da bo preprečeno onesnaženje voda, ki bi nastalo zaradi transporta, skladiščenja in uporabe tekočih goriv in drugih nevarnih snovi oziroma v primeru nezgod zagotoviti takojšnje ukrepanje za to usposobljenih delavcev. Vsa začasna skladišča in pretakališča goriv, olj in maziv ter drugih nevarnih snovi morajo biti zaščitena pred možnostjo izliva v tla in vodotok.

- Zagotoviti je potrebno, da se po končani gradnji odstranijo vse za potrebe gradnje postavljene provizorije in odstranijo vsi ostanki začasnih deponij. Vse z gradnjo prizadete površine je potrebno krajinsko ustrezno urediti.

Ostala mnenja

Mestna občina Ljubljana, Oddelek za urejanje prostora, Poljanska cesta 28, 1000 Ljubljana

Mnenje št.:

datum izdaje:

Gasilska brigada Ljubljana, Vojkova cesta 19, 1000 Ljubljana

Mnenje št.:

datum izdaje:

